48

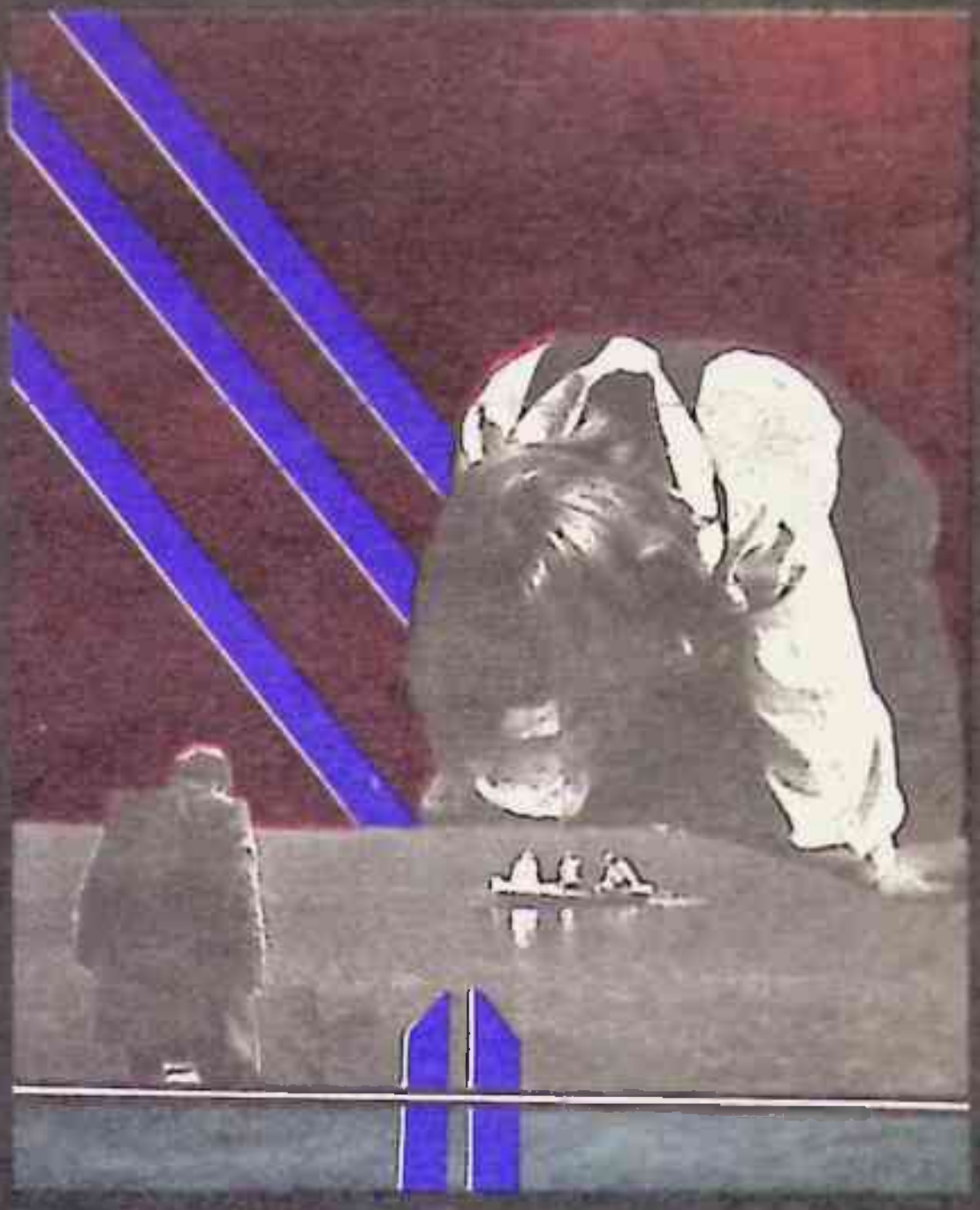

FLORIN VASILE BRATU

UN MANUSCRIS DE OCAZIE

FLORIN VASILE BRATU

Un manuscris de ocazie

FLORIN VASILE BRATU

Un manuscris de ocazie

Editura „JUNIMEA"
Iaşi • 1985

Coperta : *GEORGE SCUTARU*

CAPITOLUL I

...Normalul nu trebuie demonstrat, e axiomatic. Dar întrebările ? Întrebările se nasc în protonormal, în zona sa de confuzie şi început, acolo unde încep dubiile... Şi dubiile ? Dubiile însoţesc normalul ca o umbră, pînă se risipesc prin explicaţie, lăsînd normalul să respire singur...

Maşina gonea pe străzile Capitalei, dinspre periferie spre centru, scîrţîind din toate încheieturile, lăsînd în urmă aburi uşori pe caldarîmul încă umed după ploaia de după masă.

...Într-o situaţie anormală ceea ce interesează în primul rînd nu este anormalul în sine ci raportul faţă de normal, acceptat prin generalizare...

Străzi întregi rămîneau în urmă, casele se topeau în fugă, bulevarde cunoscute deveneau necunoscute din cauza vitezei. Din cînd în cînd şoferul Capră îl privea pe căpitan prin oglinda retrovizoare aşteptînd un semn din partea acestuia pentru a reduce viteza, semn care nu venea şi el se simţea astfel obligat să apese pe acceleraţie provocîndu-l pe căpitan la un dialog fără de care nu vedea nici un sens vieţii.

...Situaţiile de excepţie nu sînt însă în totalitate anormale. Zona lor de nesuprapunere subliniază tocmai existenţa unei arii comune. Ce rămîne se supune unei singure aprecieri : comparaţia. Comparaţia care delimitează anormalul, excepţia...

Căpitanul Claudiu Vanica încercă să nu se mai gîndească. La urma-urmei normalul e în noi şi între noi, ca şi anormalul. Nu dădea prea multe parale pe cursurile ce le urma în ultimile zile din iniţiativa superiorului său, maiorul Ionescu.

...Normalul e unic, dar reprezentările sale sînt multiple. Ceea ce apare normal unui individ sau colectivităţii devine anormal într-o altă reprezentare, pentru alt individ, pentru altă colectivitate, societate etc. Reprezentările asupra normalului devin deci disecabile...

La dracu' !

Maşina opri lin, ca un foşnet de frunze căzute pe asfalt. Coborî gratulîndu-l pe şofer cu un fluturat de mînă, apoi aruncă o privire spre singurul geam luminat din întreaga clădire. Oftă uşor şi urcă cu pas domol cele cîteva trepte din faţa uşii de la intrare. Răspunse absent subordonatului ce luase mecanic poziţia de drepţi şi se pierdu pe culoarul lung şi întunecos pînă la lift. Urcă fără nici un chef cele cinci etaje pînă la biroul unde era aşteptat.

Colonelul îl privi cercetător, căutîndu-i parcă urme de praf pe pantofi.

— Am înţeles de la Ionescu că eşti acum liber. Faci filozofie sau aşa ceva...

— Mă supun ordinelor.

— Ne supunem... Un fel de a zice. Mai ales în ce te priveşte. Ultima acţiune ai condus-o într-un mod foarte personal, Ionescu zice chiar altfel...

— Am vrut să șterg toate punctele negre din anchetă. Băcanul putea fi și nevinovat.

— Ștergîndu-le, ți-ai schimbat opinia inițială ?

— Nu.

— Să cred că ți-ai pierdut timpul degeaba ?

— Putea să fie și invers. Trebuie să admitem că întotdeauna vor exista mai multe căi în descoperirea adevărului. Se pare că atunci am ales una mai lungă, nu vreau să spun mai sigură.

— Frumos spus, dar între timp cheltuim banii statului.

— Cheltuim, dar sînt cu inima împăcată.

— Mă rog, nu pentru asta te-am chemat. E vorba de o dispariție. Un turist. La Vila Limpedea. Te rog să mergi să vezi ce s-a întîmplat.

Întors în garsoniera sa de toate zilele, căpitanul își pregătea febril geanta de voiaj. Avea senzația, aproape uitată, că merge în concediu. („S-o fi dus omul la Mare ! Sau în Deltă ! De ce neapărat dispărut ?... Trebuie să fie ceva la mijloc de-a intervenit direct colonelul... O dispariție... Fie ce-o fi, bine că s-a mai gîndit la mine !“) Își îmbrăcă costumul în dungi, luă geanta, privi îngrijorat ceasul și părăsi garsoniera în grabă.

Șoferul Capră era deja în fața blocului și, ca întotdeauna, în cunoștință de cauză :

— Nu-mi miroase a bine. Adică ei n-au organe locale ? De ce tocmai noi, de la mama dracului ? Ascultați-mă pe mine, e încurcată rău... Dacă n-o fi și mîna maiorului la mijloc...

— Nu înțeleg.

— Pe ce lume trăiţi ? Dacă ne împotmolim nu mai este nici o scăpare, trecem la Economic ! Poate şi mai rău, la Piaţă...

— Ajunge.

— N-ajunge ! Nu vedeţi nimic din ce se întîmplă în jur ? ! Ar fi fost mai bine s-o luaţi şi pe Ana cu dumneavoastră.

— Ce-ţi veni ?

— Uite-aşa, îmi trecea prin cap în starea de repaus în care mă aflam. Adică nu chiar repaus... Ştiţi să ţineţi un secret ? Mă gîndesc să scriu o carte...

Îl privea prin oglinda retrovizoare urmărindu-i reacţiile. Căpitanul Vanica nici nu clipi.

— Am scris deja subiectul, aşa, ca o reţetă pentru un roman poliţist. Aştept să vă spuneţi părerea în calitate de specialist.

— Dă-i drumul, dar nu uita că te afli la volan pe un drum public.

Spre mirarea sa disimulată, şoferul nu se codi defel.

— Mai întîi se ia un căpitan deştept şi frumos de genul feminin cu antrenamente de karate şi merite în protecţia mediului înconjurător, apoi se caută un conflict, de preferinţă nou : o descoperire, o vopsea nemaipomenită şi nemaivăzută, pe care, atenţie, vrea să o fure o firmă străină. În continuare se ia neapărat o altă femeie, tot atît de frumoasă şi de deşteaptă ca şi femeia-căpitan, dar care e cu capul la descoperirea ei, vopseaua, şi, din această cauză, vulnerabilă. În continuare facem cunoştinţă şi cu eroul negativ : un necunoscut, dandy şi gigea, care trebuie să fure vopseaua cu orice risc. Ce părere aveţi ?

— Prea devreme, să vedem canavaua.

— Ești tare, șefule, nici n-ai clipit. Deci, cadrul fiind pregătit, se trece la redactarea romanului. Femeia deșteaptă, cea cu vopseaua, are clipe de inspirație profesională noaptea și atunci face notițe într-un carnețel, de preferință gri, pe care-l ține în poșetă pînă apare, exact, Necunoscutul cu un Străin, căruia i se face rău (Străinului) și Femeia-deșteaptă, dar caritabilă, îi poftește în casă, care nu e casa ei, dar unde scoate carnețelul chiar în nasul Necunoscutului, care, vezi matale, nu el era bolnav. Necunoscutul profită de împrejurare și vede unde pune Femeia-deșteaptă carnețelul, care-l pune în bibliotecă. Necunoscutul nu acționează imediat și nici brutal pînă la un punct, căci nici nu sparge ușa, nici n-o descuie cu vreo drăcie, nu, el, pur și simplu, o deschide cu cheia, care cheie e chiar de la ușa aceea și pe care o are de la fratele Femeii-deștepte, care e vitreg și alcoolic și se spînzură într-o clipă de remușcare, în capitolul șapte. Aștept...

— Ai terminat ?

— Nu, dar doresc încurajări.

— Nu cu încurajări se scriu cărțile.

— Cîteodată nu mai înțeleg, zău, plutiți... Și pe lîngă noi... Să trec mai bine la punctul culminant. Femeia-deșteaptă apare chiar în momentul cînd Necunoscutul încearcă să sustragă carnețelul din bibliotecă. Necunoscutul se pierde cu firea și-i dă în cap Femeii-deștepte cu-n obiect contondent, de-o trimite direct la Central, după care el dispare și apare Femeia-căpitan. Femeia-căpitan descoperă de unde provine cheia, dar încă nu descoperă pe Necunoscut și nici că Străinul e un străin pașnic și pic-

tor, care prin atitudinea sa va încuraja turismul în țara noastră. Tensiunea romanului crește brusc cînd moare o fată, mai frumoasă decît ambele de mai sus, dar mai puțin deșteaptă, explicabil, care avea de-a-face, efectiv și fizic, cu Necunoscutul. Femeia-căpitan are o intuiție deosebită și ghicește că Necunoscutul e criminalul pentru că Femeia-frumoasă lucra cu Femeia-deșteaptă la vopsea. Necunoscutul, ca orice criminal care se respectă, revine la locul crimei, adică la înmormîntarea Femeii-frumoase, unde Femeia-căpitan pune mîna pe Necunoscut cu două figuri de karate, pe care el nu le poseda, după care Necunoscutul devine cunoscut și autohton. Străinul își vede de treabă și Femeia-căpitan de Femeia-deșteaptă, la Central, cînd apare al doilea și ultimul punct culminant : carnețelul nu avea nici o valoare. Femeia-deșteaptă avea vopseaua în cap... În încheiere, toți cititorii vor deduce că Femeia-deșteaptă se va face bine la cap și că economia națională nu va avea nimic de suferit. Gata.

— Asta-i tot ? întrebă malițios căpitanul.

— Ce-ați mai vrea ? O moarte, o sinucidere, o femeie deșteaptă rănită grav și o înmormîntare, nu-s de-ajuns pentru o vopsea ?

— E chiar prea mult. Acțiunea e previzibilă, să nu spun lipsită de imaginație.

Șoferul Capră continuă grav :

— Așteptîndu-vă să coborîți am terminat cartea de citit. Totul după tipare. Ai senzația permanentă că știi rezultatul... Ca un meci de fotbal în reluare. În viață e altfel...

Mașina străbătea tocmai o zonă cu gropi și căpitanul se văzu proiectat pe rînd în toate cele patru

puncte cardinale. Cu greu reuşi să dea o confirmare celor spuse de şofer :

— Ai dreptate, e altfel.

CAPITOLUL II

Vila Limpedea se numea impropriu vilă. În realitate era un castel medieval, aşezat pe malul unui lac, construit la vremea sa de meşteri prost plătiţi. Fusese readus la viaţă prin grija ONT-ului şi transformat într-o gazdă oarecum primitoare pentru turiştii dornici de locuri retrase, departe de zgomotul urban.

Vanica dădu liber şoferului Capră cu cîteva sute de metri înainte de vilă, părăsi drumul principal şi se abătu pe o cărăruie care ducea pe scurtătură pînă la vilă. În faţa sa, în pantaloni scurţi, din piele, o tînără şi un tînăr mergeau la braţ sărutîndu-se din cînd în cînd, deşi simţeau, negreşit, pe cineva în urma lor.

Soarele era încă puternic, iar florile de cîmp te îmbiau să le miroşi adînc. Căpitanul trecu zîmbind pe lîngă cei doi tineri absorbiţi în totalitate de „problemele“ lor.

Cam cinci minute cît ţinu cărăruia şi vila se afla în faţa sa, îşi întipări în minte, involuntar, detalii de construcţie. („Parter şi etaj mansardat, geamuri înalte şi înguste, stil vechi, acoperiş în pantă din ţiglă roşie“). Ajuns la intrare, bătu cu inelul metalic

fixat în uşa de stejar masiv ca la vechile mînăstiri. O femeie, trecută bine de cincizeci de ani, îi deschide. Îl măsură cunoscătoare şi-l întrebă scurt :

— Aveţi bilet de la ONT ?

— N-am, răspunse Vanica timid.

— Aţi bătut drumul degeaba. Fără bilet nu primesc pe nimeni.

Dădu să-i închidă uşa în nas, dar căpitanul îi întinse legitimaţia.

— Mie bilet să-mi daţi, nu altceva ! Ce vreţi ?

— Cu asta trebuia să începem. Se pare că a dispărut cineva... Am venit să văd ce s-a întîmplat.

— Căpos bărbat mi-a dat Dumnezeu ! Lipseşte unul două-trei zile şi gata, dispărut ! Să-mi iau ochelarii să văd dacă-i cum ziceţi.

Profitînd de ocazie, Vanica se strecură prin spaţiul rămas liber şi se trezi în faţa unei alte uşi. O deschise şi, cum bănuise, intră în holul mare al vilei, unde, după toate pregătirile ce aveau loc, se servea în curînd masa. Între timp, „hoteliera“ se întoarse cu ochelarii, îi privi legitimaţia şi-i zise mai blînd :

— Eraţi mai tînăr în poză ! Intraţi şi faceţi-vă un rost.

Căpitanul zîmbi, apoi întrebă :

— Ce cameră aveţi neocupată ?

— Numărul 8 !

Se depărtă tîrîndu-şi picioarele groase pe linoleum. Vanica luă cheia din panoul de lîngă uşa de la intrare şi privi în jur. Din holul în care se afla, de jur împrejur dădeau uşi negre, numerotate cu numere mari, albe. Numai uşa prin care între timp dispăruse „proprietara“ nu avea număr. Potrivi

cheia în încuietoarea camerei ce-i fusese repartizată, la intrare, pe partea dreaptă, deschise și intră într-un hol mic din care dădeau alte două uși. Le deschise pe amîndouă. Una dădea la baie și alta în camera propriu-zisă, mobilată, neașteptat, cu mult rafinament. Se lăsă moale într-un fotoliu. Privi ceasul, desfăcu geanta, schimbă costumul în dungi cu o pereche de pantaloni de doc, își puse un tricou de lînă subțire cu mîneci scurte și părăsi camera îndreptîndu-se spre ușa fără număr. După cum se așteptase, dădea într-un coridor în formă de L, cu încăperi pe o singură parte. Ajuns în dreptul ultimei camere simți un miros apetisant. Intră.

— V-am spus că am treabă. Întrebați-l mai bine pe bărbatul meu cînd va veni la masă. Coseşte iarba de pe coastă. Avem contract, dar cu turiștii ăștia nu mai e nici o scofală... O calcă toți în picioare !

— Cînd a dispărut ?

— De două zile.

— Ceilalți ce zic ?

— Credeau că-i glumă.

— Se cunosc între ei ?

— Aș zice că sînt o familie. Au venit odată și au ocupat toată vila, chiar și camera ce v-am dat-o au plătit-o să nu vie vreun străin peste ei.

— Cîți sînt ?

— Păi dispărutul, două femei și patru bărbați.

— Afară de soțul dumneavoastră...

— Brebu Maria mă cheamă.

— ...Mai locuiește cineva în vilă ?

— Nu.

— Sînt și alte vile pe malul lacului ?

— Cele noi de pe partea cealaltă. Numai că-s departe. Cu barca sînt vreo 2 km, cît traversezi lacul.

— La ce oră serviţi masa ?

— La şapte.

Se auzi uşa de la intrare.

— Vine bărbatu-meu. Vorbiţi cu el mai departe. El v-a chemat, el să vă descurce. Am eu şi aşa treburile mele...

Rămas singur, Vanica se îndreptă spre holul mare, se aşeză pe un scaun şi aşteptă. („Îl cunoaşte probabil după cum deschide uşa !") Hotelierul, deşi bondoc, păşea uşor. Îl abordă de la intrare :

— Sînteţi de la miliţie, nu-i aşa ?

— De unde ştiţi ?

— M-am întîlnit cu doi turişti de-ai mei şi mi-au spus c-a venit cineva la vilă. Cum eu aşteptam... E simplu.

Îi întinse mîna ; i-o strînse cu putere.

— De ce m-aţi chemat ?

— De două zile lipseşte un turist. S-au dus după masă să prindă peşte pe sub apă. Unul nu s-a mai întors nici pînă acum. Sîntem cu toţi îngrijoraţi. Mi-au spus chiar să anunţ miliţia să facă cercetări.

— De ce n-aţi luat măsuri în seara dispariţiei ?

— Nevastă-sa spunea că dispărutul intenţiona să traverseze lacul pînă la Vila Cucilor să reţină nişte bilete, sau aşa ceva. M-am gîndit c-o fi rămas acolo peste noapte. A doua zi m-am dus cu barca şi cum nu fusese pe acolo, am dat telefon la Centrala ONT. Ei v-au chemat de fapt.

— Daţi-mi o listă cu numele şi camerele în care locuiesc. Nu, mai bine daţi-mi tot registrul. S-o fi înecat ?

— Știu eu ?!, lacu-i adînc...

După acest scurt dialog, Vanica se retrase în camera sa cu registrul sub braț. Avea cîteva minute la dispoziție pînă soseau turiștii. Brebu Maria avea dreptate. În dreptul rubricii cu ziua sosirii era înscrisă o singură dată pentru toți : 25 iulie...

Se apropia ora șapte.

Voci agitate răsunau în liniștea ce dăinuise pînă acum. Căpitanul tocmai se pregătea să iasă din cameră cînd auzi strigîndu-se :

— E mort ! Dumnezeule, veniți !

Pentru o clipă amuțiră cu toții. Apoi, sesizînd direcția de unde erau chemați, alergară spre malul lacului. Un bărbat, îmbrăcat ca un scafandru, le făcea semne disperat. La picioarele sale, Bălășoiu Ion, dispărutul, nu dădea nici un semn de viață. Se grăbi spre grupul format. Priveau cu toți, neputincioși, trupul inert pe fîșia de nisip auriu de pe malul lacului.

— Să-l ducem în camera sa, zise una din turiste. Îl izbi în plin frumusețea femeii. Îl ridicară cu grijă și îl duseră în camera nr. 7, situată alături de camera care, de cel mult o oră, i se repartizase căpitanului.

„Misiunea mea se pare că a luat sfîrșit. Dispărutul, iată-l, a apărut. Numai că-i mort !“, gîndea căpitanul, nebăgat de nimeni în seamă. Îi privea pe toți iscoditor încercînd să le recunoască identitatea după datele înscrise în registru.

— Măiculiță Doamne, a murit ! rosti împietrită Brebu Maria, distonînd cu tăcerea deplină ce se așternuse în vilă.

Vanica n-o mai ascultă. Se îndreptă imediat spre camera sa. Trebuia informat maiorul Ionescu. Spera ca în cîteva ore să sosească medicul legist.

CAPITOLUL III

— E mort, zise hotelierul vădit emoţionat.

— Am chemat medicul legist.

— Servim masa între timp ?

— N-are nici o legătură. Aş vrea doar ca pînă vine doctorul să nu intre nimeni în cameră.

— Da, să le spun şi, nu uitaţi, rămîneţi şi dumneavoastră.

Hotelierul îl părăsi în grabă. Căpitanul îşi privi ceasul. Era deja ora şapte. Se aşeză pe un loc mai retras şi aşteptă. Rînd pe rînd, într-o tăcere deplină, toate scaunele de la masă se ocupară de turişti. Vanica se simţea privit cu atenţie, ceea ce îl făcu să se întrebe dacă nu stă cumva pe locul decedatului. De altfel, nu făcea o impresie prea teribilă ; mic de stat, mai curînd slab decît împlinit, cu părul bine periat cu cărare pe dreapta, clasic, arăta ca un funcţionar de bancă de dinainte de război. Doar ochii verzi, strălucitori, ar fi putut să schimbe, oarecum, aprecierea generală dar căpitanul părea timid şi-şi ţinea privirea mai mult îndreptată spre tacîmul din faţa sa.

— Tovarășul e de la București. L-a chemat bărbatu-meu în legătură cu... domnul Bălășoiu, Dumnezeu să-l odihnească în pace !

Brebu Maria își înghiți cîteva lacrimi și se pierdu în bucătărie.

— Sînt căpitanul Vanica Claudiu... Din nefericire... Primiți, vă rog, condoleanțele mele, reuși să articuleze cu o oarecare reținere, conștient că prezența sa acolo era nedorită de comeseni.

După o pauză, Clara Bălășoiu îi răspunse amabil.

— Fiți binevenit. După cum vedeți, misiunea dumneavoastră a luat sfîrșit. Dispărutul, vreau să zic soțul meu, a apărut. Nimeni n-ar mai putea să mi-l redea cum a fost...

Se opri. Simțea că o să plîngă în curînd.

— Trebuie să te resemnezi, Clara. Plînsul nu-i mai ajută cu nimic. Să ne păstrăm durerea în suflet. Regretăm cu toții moartea soțului tău, dar există o forță mai presus de noi, implacabilă. Unii o numesc destin...

— Îți mulțumesc, tată. Așa a fost să fie... Așa a fost...

Clara Bălășoiu își reținu lacrimile în ultimul moment și masa continuă într-o tăcere de mormînt. Se simțea dorința fiecăruia de a mînca cît mai repede și cît mai în liniște. Nici un comentariu despre mort. După desert, unul cîte unul, turiștii s-au retras în camerele ce le ocupau. Doar Clara Bălășoiu avu o scurtă ezitare cînd privi spre ușa marcată cu 7, apoi, hotărîtă, se îndreptă spre camera numărul 2. Vanica ieși din vilă și se plimbă pe malul lacului într-o stare de spirit din cele mai rele.

Lîngă un mic debarcader, construit în imediata vecinătate, stătea ancorată o barcă cu vîsle. Se aplecă și puse mîna în apă. Era rece. Mai rătăci un timp pe mal privind în urmă. Nici o mișcare. Pe singurul drum de acces la vilă nu se vedea nici un nor de praf. De jur împrejur numai liniște. Doar păsările de baltă o tulburau din cînd în cînd cu țipete stridente. Obosit și mohorît, căpitanul se așeză pe mal. Într-un tîrziu se auzi o mașină apropiindu-se de vilă. Îi ieși în întîmpinare.

— Doctorul Untu, se recomandă imediat noul sosit. M-au trimis în locul medicului legist, care e bolnav. Se întîmplă și la medici, ce să-i faci ! Sînteți probabil cel pe care-l caut, căpitanul Vanica Claudiu ?

— Da, eu sînt.

— Îmi pare bine de cunoștință și rău de timpul care-l pierd cu morții ! Timpul meu, de acum înainte, e foarte bine măsurat. Aș vrea să-l petrec cu vii. Pentru morți, oricum, n-am nici o putere.

— Chestie de rutină. Nu cred să vă ia mult timp. E necesar și asta.

— Atîta lucru știu și eu, tinere, de asta am și venit ! E necesar pentru noi, care prin legile noastre am făcut să fie necesar. Pentru natură, pentru existența umană, dacă nu te deranjează termenul, necesar e să stau acum la capul unuia în care mai există o fărîmă cît de mică de viață. Pe cînd ăsta... Dar pentru că am venit, să mergem să-l vedem, apoi putem spune legal, ca d-l Heine, Der Vorhang fällt, das Stück ist aus ! *

---

* Germană : „Cortina cade, piesa s-a sfîrșit", vers din poezia lui H. Heine „Sie erlischt" („Ea s-a stins".)

— Pentru mine...

— Degeaba, cortina a căzut. În dosul ei nimic. Doar un om mort.

— Un om mort cu biografia sa, aspiraţiile sale.

Doctorul îl privi bănuitor.

— E ceva în neregulă ?

— N-aş putea să zic. Să vedem... O moarte survenită timpuriu e întotdeauna o neregulă, o abatere. Şi abaterile fac parte din meseria mea.

— Frumos spus, n-am ce zice, deşi „nullum est iam dictum, quod non sit dictum prius !“ *

Hotelierul Brebu, care se apropiase de ei şi căruia limba latină nu-i făcea nici o impresie, se retrase discret. Căpitanul ar fi vrut să-i răspundă tăios medicului, dar se răzgîndi. Între timp ajunseră la vilă. În camera 7 rămăşiţele pămînteşti ale lui Ion Bălăşoiu sfidau luxul din jur. Cuvertura patului era murdară de mîlul ce începuse să se scurgă de pe costumul subacvatic. Doctorul se aplecă asupra mortului şi zăbovi aşa o lungă perioadă de timp. Se ridică apoi, îşi şterse cu grijă lentilele ochelarilor şi se aşeză într-un fotoliu.

— Cum v-am spus, s-a ridicat în ceruri, dacă n-a coborît în iad. Despre morţi să vorbim însă de bine. N-a murit de moarte bună. Asfixiat. Plin de apă. La prima vedere, aş putea să afirm că a murit de vreo 48 de ore, timp în care, sînt sigur, a stat în apă. O să-i facem autopsia, dar nu cred să aducă ceva nou. Vă comunic dacă am comentarii. În rest, vă las cu bine şi trimit să vi-l ia cît mai repede.

Vanica încercă o pistă probabilă.

---

* Latină : „Nu este nici un cuvînt care să nu fi fost spus mai înainte“, Terenţiu, în comedia „Eunuchus“.

— Apa rece a lacului ar putea să fie cauza ?... Un şoc, inima...

— Mai curînd cred că s-a încîlcit în bălăriile de pe fund şi nu s-a mai putut ridica la suprafaţă...

După plecarea medicului, căpitanul simţi din nou durerile sale obişnuite de stomac. Caută în jur un pahar cu apă şi-şi puse bicarbonat dintr-o cutiuţă de care nu se despărţea niciodată. Privi spre mort cu dezgust şi regretă în gînd pînă şi lipsa maiorului Ionescu. Părăsi, nu fără bucurie, camera cu numărul 7. Cîteva uşi se închiseră în grabă. Se plimbă cîteva minute prin hol, fără nici un scop anume. În dreptul camerei cu numărul 3 uşa se deschise deodată şi un bărbat, la peste 50 ani, în care căpitanul recunoscu pe Ioachim Moraru, cum se specifica în registru, îl întrebă :

— Domnul de adineaori era doctorul legist ?

— Da.

— L-au consultat ?

— Pentru asta a venit. A murit înecat. Se pare că de 48 de ore.

— Două zile... Deci imediat ce a dispărut. Odată cu... voiam să zic, în timpul ultimei noastre partide de pescuit.

— Ar fi putut fi şi altă explicaţie ?

— Nu, nu cred, e evident, atunci a murit.

— Pot să vă deranjez cîteva minute ?

— Bineînţeles. Dacă n-aveţi nimic împotrivă poftiţi la mine.

Căpitanul răspunse invitaţiei şi intră în cameră, întrebîndu-l din mers :

— Whisky ?, Gin ?... Sau poate doriţi o vodcă rusească, tare ?

— Să zicem, puţin, foarte puţin whisky... Fără gheaţă... şi apă multă. Ştiţi, stomacul...

— Aşa de tînăr ?

— Se întîmplă, răspunse Vanica, nu prea fericit.

Moraru servi băutura cu eleganţă, aristocratic. Pentru el îşi puse o vodcă.

— Vă place ? zise căpitanul arătînd spre sticlă.

— De demult. Din timpul războiului. Pe atunci nu ştiu dacă-mi plăcea, dar asta se găsea mai uşor.

— Chestie de obişnuinţă.

— Desigur... Cu ce vă pot ajuta ?

— Povestiţi-mi ceva despre Ion Bălăşoiu, spuse căpitanul, bucuros că discuţia o luase pe făgaşul dorit.

— A fost prieten bun cu mine şi, prin Clara, rudă apropiată. Nici nu pot să-mi închipui că a murit !

— Parcă vă zicea tată.

— Am fost ca un tată pentru ei...

După o pauză, reluă :

— Cred că vom obţine repede aprobările necesare să-l trimitem la Bucureşti. Ne vom întoarce cu toţii pentru înmormîntare. Nu ne mai putem bucura de concediu în continuare, deşi locurile astea sînt de o frumuseţe rară.

— Aţi mai fost pe aici ?

— Nu. E prima dată.

— Toţi ?

— Da... Să vă mai pun whisky ? Pe mine să nu contaţi mai mult. Astă seară îmi iau medicamentul şi nu vreau să-l dizolv chiar în vodcă ! N-ar mai avea nici un efect.

— Vă mulţumesc. Şi eu... cu stomacul. Iau zilnic bicarbonat.

— Sînteţi mai ghinionist ca mine. Eu îl iau la două zile..

Se făcu o mică pauză. Profitînd, căpitanul reveni la subiectul care-l interesa.

— S-ar zice că nu se împăcau bine...

— Ce vă face să credeţi ?

— Locuiau în camere separate.

— Se împăcau obişnuit. Aveau principii moderne în ce priveşte căsătoria.

— Aţi putea să vă imaginaţi cum a murit ?

— Greu de spus. Un înotător ca el...

— Cum l-aţi găsit ?

— La început am crezut că traversase lacul pînă la o vilă vecină, după cum susţinea Clara. Cînd s-a confirmat că nu fusese pe-acolo l-am căutat cu toţii în lac dar fără rezultat. Cum nici din altă parte nu aveam vreun semn, m-am încăpăţînat să-l caut în continuare. Deşi îmi era greu, nu găseam nici o altă explicaţie pentru această dispariţie. M-am dus azi mai mult în zona de nord a lacului, pe care, altfel, o ocolim cînd mergem la pescuit. L-am găsit tocmai acolo, întins cu faţa în mîl. Deasupra sa o boltă întreagă de plante de apă. Cred că s-a rătăcit prin culoarele subterane delimitate de aceste plante şi n-a mai putut ieşi la suprafaţă. Un accident stupid...

— E adînc ?

— De la 2-3 metri pînă la 10-15, poate şi mai mult. Un lac frumos.

— Ce-ar fi putut să caute în acel loc periculos ?

— Ştiu eu... tentaţia.

— Cît timp se poate sta sub apă cu buteliile pline ?

— Maximum o oră, după care trebuie să revii la suprafaţă.

— Cînd mergeţi în grup la pescuit, ce se întîmplă sub apă ?

— Fiecare „umblă“ după peştii săi, zîmbi o clipă Moraru. Vanica sesiză o umbră de ironie în răspuns, dar continuă imperturbabil :

— Vă reamintiţi cînd l-aţi văzut ultima dată în viaţă ?

— Imediat ce am părăsit debarcaderul Ion a luat-o înainte. L-am urmat un timp, apoi ne-am răsfirat. Pe urmă l-am pierdut din vedere. Vizibilitatea e de maximum 5-6 metri, poate şi mai puţin. „Jocul“ era ca fiecare să se întoarcă la vilă cu cît mai mulţi peşti. Eram, ca să zic aşa, în concurs. Dacă nu mi s-ar fi spus că intenţiona să traverseze lacul pînă la Vila Cucilor, m-aş fi reîntors după el chiar atunci. Cred că n-a fost prevăzător.

— De ce ocoliţi tocmai acea zonă ?

— Se înoată greu ; vegetaţie multă, vizibilitate redusă.

Se făcu tăcere din nou. Căpitanul se gîndea la cele spuse de Ioachim Moraru. Mai dorea să afle un lucru.

— Credeţi că s-a înecat, să zic aşa, „normal“ ?

Ioachim Moraru nu reacţionă imediat. Apoi, se posomorî. Bărbia îi tremură cîteva secunde.

— Nu pricep ce vreţi să întrebaţi. Vă gîndiţi probabil la o..., Dumnezeule !, crimă ?

— Nu mă gîndesc. Poate s-a sinucis. Locul pare special ales.

— Nu cred că s-a sinucis. Avea toată viaţa înainte. N-ar fi renunţat la ea chiar acum cînd toate îi mergeau din plin. Cum v-am zis, un accident stupid.

Căpitanul dădu din cap, aprobîndu-l. Ioachim Moraru îşi recăpătase siguranţa de care dăduse dovadă pînă în acel moment.

— Ce v-a determinat să vă petreceţi vacanţa de vară în acest loc ?

— Nimic special. Schimbăm în fiecare an locul în care ne petrecem concediul. Anul acesta ne-am propus să venim aici. Şi dacă n-am avea un mort printre noi, n-am regreta deloc. Sînt dezolat de cele întîmplate, nu numai pentru el sau pentru nepoata mea, Clara, ci şi pentru că nu mă mai simt în stare să mă reîntorc la masa de lucru cu energia de pînă acum. Ion va rămîne neşters în amintirea mea... Sînt scriitor, domnule, şi în meseria noastră ne jucăm cu cuvintele avînd pretenţia că le stăpînim sensurile... şi, deodată, descoperim contrariul...

Căpitanul se găsea într-o situaţie delicată. Nu-şi aducea aminte de vreun scriitor cu numele de Ioachim Moraru.

— Regret, nu-mi amintesc să fi citit ceva semnat de dumneavoastră.

— Foarte explicabil. Nu sînt cunoscut de marele public şi, trebuie s-o recunosc, nici prea prolific. Poate, totuşi, titlurile „Atunci s-a născut ziua“ sau „Corăbiile negre“, nu vă spun nimic ? !... S-au epuizat destul de repede.

— Sîntem foarte ocupaţi, citim ce ne pică în mînă.

— Desigur, n-are importanţă, nişte amintiri de război ; lumea le-a şi uitat.

— Ce profesie avea Ion Bălăşoiu ?

— Asistent sanitar. Felcer, mai pe limba noastră. Am făcut războiul împreună. Ne-am reîntîlnit după mulţi ani şi am rămas prieteni. Amintirile comune, probabil...

— Cine a luat parte la ultima partidă de pescuit ?

— Ion Bălăşoiu, evident, Cezar, Clara, Cristina şi eu.

— Restul ?

— Avocatul Sever Adrian plecase de dimineaţă. Avea nişte probleme personale. Gherasim, din cauza apei reci, avea dureri la încheieturi şi o lăsase mai moale. Nici nu ştiu pe unde-şi făcea siesta...

— Prindeţi ?

— Mai mult ne amăgim.

Vanica se uită la ceas.

— Nu doresc să vă mai reţin. E destul de tîrziu şi, după cele întîmplate astăzi, cred că vreţi să rămîneţi singur. La ce oră se serveşte micul dejun ?

— La 8,30. Aveţi grijă să nu întîrziaţi, d-na Brebu nu menajează pe nimeni.

— N-o să întîrzii, răspunse Vanica gîndindu-se că, oricum, ora e rezonabilă.

Ajuns în dreptul uşii se opri, măsură de sus în jos holul în care se afla şi zise :

— Voia să reţină bilete în costum de scafandru ?

Ioachim Moraru nu fu surprins de întrebare, aşa cum se aştepta căpitanul.

— Era un original. Şi apoi cîţi tineri nu umblă în costum de baie prin holurile staţiunilor în plin miez de vară ?

Căpitanul se întoarse în cameră cuprins de gînduri. De ce nu pleca acasă ? Ce să mai constate ?

S-a înecat şi gata ! Nu-l mai face nimeni la loc ! Păşind în cameră realiză în gînd că, desigur, colonelul ştia că dispărutul era prieten cu scriitorul Ioachim Moraru. Ar fi trebuit să i-o spună, să nu-l pună într-o lumină nefavorabilă. Ar fi trebuit... dar nu era strict necesar. Pe Ion Bălăşoiu nu l-ar fi ajutat cu nimic...

Afară coborîse întunericul.

CAPITOLUL IV

Dimineaţa îşi făcu simţită prezenţa aproape brusc. După ce-şi prelungi duşul peste limita obişnuită, căpitanul se îmbrăcă ca în ajun. părăsi încăperea şi se îndreptă spre bucătărie. În dreptul camerei cu numărul 7 se opri. Uşa era întredeschisă. Intră precaut. Aşezată pe un scaun, Clara Bălăşoiu privea fix un punct numai de ea ştiut. Stătu cîteva momente fără să fie băgat în seamă. Ieşi şi se depărtă discret. („Aparenţele totdeauna înşeală... Chiar şi dimineaţa asta frumoasă mîngîie cu razele sale faţa unui mort...“.)

La 8,30 erau adunaţi în holul mare al vilei. Involuntar, căpitanul o urmărea mai mult pe tînăra Cristina Savu. Simţindu-se studiată, Cristina începu să dea semne de nerăbdare. Mîinile i se jucau mecanic pe tacîmuri tremurînd uşor. Nu mai insistă. Cezar Moraru, tînărul companion de pe alee, îi opri jocul. Zgomotul îl enerva.

— De ce întîrzie Clara ?, întrebă Gherasim Piticu, ultimul venit la masă, obligîndu-l pe căpitan să-şi schimbe poziţia, răspunzîndu-i :

— Nu cred că va veni. Acum cîteva momente am văzut-o în camera lui Ion Bălăşoiu. Îşi ia probabil rămas bun...

— Şi Ioachim ?, continuă Gherasim.

— Mă duc să văd ce se întîmplă, răspunse Cezar Moraru.

Se ridică de la masă, traversă holul şi coridorul ce duceau la camera 3 şi deschise uşa. Un strigăt ascuţit şi prelung puse în alertă toată adunarea. Într-o clipă Vanica ajunse la faţa locului. Întins pe jos, într-o poziţie anormală, Ioachim Moraru îşi începuse somnul de veci.

Se aplecă asupra mortului. Petele roşii de pe gît şi mirosul plăcut de migdale nu-i mai lăsau nici o îndoială : cianură de potasiu. Privi de jur împrejur camera pe care o părăsise numai de cîteva ore. Totul părea la locul său, în deplină ordine. Rămase cu privirea o clipă mai mult asupra patului. Era nedesfăcut. Atinse cadavrul cu mîna. Îl simţi rece. („A murit de cel puţin 6 ore, imediat după masa de seară !"). Cineva bătu în uşă. Era hotelierul. Privea tîmp cadavrul din faţa sa.

— Doamne, e mort ! E mort cu adevărat !

Căpitanul îl opri cu un semn. După care, cu precauţie, căută cu înfrigurare paharul sau cana complice la crimă dar, cu toate eforturile sale, nu dădu de nici o urmă. Deschise barul. Sticlele de băutură, divers colorate, erau aşezate în perfectă ordine. La fel şi paharele. Le numără : 6 bucăţi. Un serviciu complet. („Dintr-un asemenea pahar am băut a-

seară !"). Închise barul şi se lăsă într-un fotoliu. Cum s-a administrat otrava ? Deschise dulapul de haine. Aceeaşi ordine. Intră în baie. Nimic deosebit. Se reîntoarse în cameră cu gîndul că va trebui să se ia amprente de peste tot. Auzi din nou bătăi în uşă :

— E unchiul meu, am dreptul să-l văd ! Daţi-mi drumul !

— Un moment, d-le Moraru. L-aţi văzut deja şi o nouă vizită nu-i mai ajută cu nimic. În schimb, îmi poate provoca numai greutăţi.

— Insist să-l văd, e doar unchiul meu !, spuse aproape rugător tînărul Moraru.

„Asta îmi mai lipsea", gîndi căpitanul. Căută în buzunarele costumului pus pe umeraş în şifonier. Sub privirile hotelierului scoase şi depuse pe masă un briceag obişnuit, o cutiuţă de argint foarte plată, cu medicamente, o batistă, un pachet de ţigări Dunhill, o legătură de chei şi un portmoneu impozant. Îl cercetă. Conţinea cîteva cărţi de vizită, (Ioachim Moraru — Scriitor, Bucureşti etc., etc.), un carnet de cecuri cu sold de 5650 lei, 805 lei în numerar şi o fotografie. O privi cu atenţie.

De afară se auzeau plînsete. Deschise uşa şi se postă la intrare. Toţi locatarii vilei erau prezenţi. Clara Bălăşoiu privea împietrită spre unchiul ei.

— E mort. Repet rugămintea să nu intraţi.

Închise uşa iritat de cele întîmplate. Unul după altul... Se lăsă îngîndurat pe scaunul aşezat în faţa biroului. Era o cameră mai mare ca celelalte din vilă, iar ca mobilier cuprindea în plus şi un birou adus acolo, probabil, la cererea scriitorului Ioachim Moraru.

Răsfoi cu atenție hîrtiile strînse cu grijă într-o mapă de lucru cu două compartimente. Păreau încercări disparate, sau poate capitole din lucrări diferite, fără legătură între ele.

Cufundat în lectură fu trezit din nou de voci de pe sală. Ieși din cameră, repetînd rugămintea ca nimeni să nu intre pînă nu se întoarce. Hotelierul îl asigură că dispozițiile date vor fi respectate cu strictețe.

Ajuns în holul mare puse mîna pe telefon, îl chemă pe maiorul Ionescu și-i raportă evenimentul rugîndu-l să informeze și procuratura. Ceru apoi să vină imediat medicul legist și locotenentul major Arșinel, pentru a continua cercetările la fața locului. Primi toate asigurările că vor fi trimiși de urgență. Se reîntoarse în camera nr. 3 cu aparatul de fotografiat. Hotelierul îl urma îndeaproape.

După ce luă cîteva „poziții" lăsă aparatul și trecu prin mînă sertarele închise ale biroului folosind cheile proprietarului. Cercetă hîrtie cu hîrtie. În sfîrșit ceva mai elaborat, un jurnal. Îl răsfoi. Alte personaje, alte vremuri. Continuă investigația. Nimic în afară doar de o casetă de pe care îl privea o blondă surîzătoare. Dezamăgit se reîntoarse în camera sa convins că situația s-a complicat.

Se asigură că de la camera 3 sînt numai două chei — în ușă, în folosința lui Ioachim Moraru, și de serviciu, la hotelier, pe care i-o ceru imediat — se hotărî să stea de vorbă cu Cezar Moraru. Cum hotelierul încă nu se depărtase, îl rugă să-l invite la el pe tînăr.

Cezar Moraru se strecură absent în camera căpitanului. Moartea unchiului său, mai bine-zis, a tatălui său prin tot ceea ce făcuse pentru el în întreaga viaţă, nu trecuse fără urmări. Vanica îl pofti să ia loc pe unul din fotoliile disponibile, îl lăsă cîteva momente să-şi mai revină, apoi îl întrebă :

— Tatăl dumneavoastră trăieşte ?

— A murit în război.

— Era frate cu...

— Da, frate cu unchiul.

— Mama ?

— A murit la Ploieşti în 1944. Un bombardament aliat ne-a făcut praf casa părintească. Mama era înăuntru...

— Dînsul v-a crescut ?

— Da. Imediat ce s-a întors din război nu ne-a găsit decît pe mine şi pe Clara.

— Sora dumneavoastră ?

— Da.

— Era căsătorit ?

— Nu.

— Aţi mai fost aici ?

— Nu.

— Ce v-a făcut să veniţi tocmai acum ?

— În fiecare an schimbăm lacul, pentru variaţie. Cum a putut s-o facă ?

— Credeţi că s-a sinucis ?

— Nu văd nici o altă explicaţie şi tocmai asta mă îngrozeşte. De ce s-o facă ?

Nici căpitanul nu vedea. Continuă cu o nouă întrebare :

— Adrian Sever vă e rudă ?

— Nu, e amic cu noi de cîtva timp. Facem concediile împreună. Pasiuni comune.

— Domnişoara Savu ?

— E prietena mea. Urma să ne căsătorim...

— Gherasim Piticu ?

— Prieten cu unchiul şi profesorul nostru în materie de înot subacvatic.

— Cine o să-l moştenească ?

— În mod normal, eu şi Clara. În eventualitatea că există altă dispoziţie testamentară se schimbă lucrurile. La vîrsta sa cred că nici nu s-a gîndit la testament...

— Presupuneaţi, totuşi, că s-a sinucis. Ar fi trebuit să lase o scrisoare, ceva...

— Cine să-l fi ucis ? Sigur, aveţi dreptate... Poate există vreo dovadă.

— Excludeţi cu desăvîrşire posibilitatea crimei ?

— Desigur. Sîntem între rude, prieteni. Cît despre familia Brebu...

— Nu vi se par curioase două morţi una după alta ?

— Aţi pus punctul pe i. Nu găsesc nici o explicaţie. Poate dumneavoastră... Evident, trebuie să excludeţi soluţia crimei.

— Cum v-aţi petrecut timpul aseară după ce aţi servit masa ?

Tînărul Moraru reacţionă violent.

— Cred că nu mă suspectaţi pe mine ! Înţelegeţi, e unchiul meu, aş putea spune, tatăl meu ! Vă rog să-mi respectaţi durerea...

— Scuzaţi-mă. Mă gîndeam că poate vă amintiţi, totuşi.

— V-am spus doar, era ca şi tatăl meu !

Privirea căpitanului îl opri să mai continue. Răspunse sec, înciudat.

— Am stat în cameră şi am citit.

— Ce-aţi citit ?

— Un roman de Agatha Christie.

— Care ?

—„Crima din Orient Express". S-ar zice că uitaţi în ce situaţie mă aflu ! Vă rog, încetaţi !

— Nu doream decît să-mi clarific cîteva lucruri. Ce-aţi zice de un coniac „Moldova" ? O să vă facă bine.

Scoase din geantă o sticlă neîncepută şi o puse în faţa lui Moraru împreună cu un pahar. Observînd nedumerirea tînărului, continuă :

— Pe mine să nu vă bazaţi... Stomacul.

Îi turnă. Cezar Moraru luă paharul şi-l duse la buze. Îl dădu pe gît dintr-o înghiţitură şi se înroşi instantaneu.

— Săracu' unchiul, reluă tînărul, să ai norocul să scapi dintr-un război cu o banală operaţie de apendicită, ca apoi să mori aşa, în vacanţă, e stupid... De neînţeles... Ce o să urmeze acum ?

Neprimind nici un răspuns, continuă :

— Pot să mă retrag ?

— Desigur. Vă mulţumesc pentru relaţiile ce mi le-aţi dat. Sînt sigur că aţi reţinut că, pentru un timp, ar fi bine să nu părăsiţi vila. V-aş ruga, totuşi, să-mi spuneţi dacă Ioachim Moraru avea duşmani, cineva care să-l urască într-aşa măsură încît să-i dorească moartea ? !

Cezar Moraru răspunse aproape instantaneu :

— Nu, n-avea duşmani. Era un om de aur ! Nu l-aţi cunoscut, altfel n-aţi fi pus o asemenea întrebare.

— Ce profesie aveţi ?

— Inginer petrolist, spuse Cezar Moraru, apoi ieşi repede, mai puţin deprimat. Căpitanul nu-şi putu reţine un zîmbet. („Să fie oare coniacul ?"). Luă cu batista paharul din care se servise tînărul şi-l puse cu grijă în baie. Amprentele de pe pahar le va lua mai tîrziu Arşinel, pe care-l aştepta. Se aşeză la birou şi-şi făcu o schiţă cu dispunerea camerelor. Puse în dreptul fiecăruia un număr. În dreptul camerelor 3 şi 7 puse şi cîte o cruce. După cîteva minute de studiu al schiţei, se hotărî să-l viziteze pe avocatul Adrian Sever. Locuia în camera cu numărul 1.

...Bătu la uşă. O dată, de două ori.

— Intraţi !, se auzi din interior o voce de bărbat.

— Sper să nu vă deranjez, zise căpitanul privind prin uşa deschisă.

— Nu face nimic ; ca avocat ştiu ce înseamnă să se cerceteze un caz. Sînt la ordinele dumneavoastră !, răspunse Sever Adrian arborînd o dantură strălucitoare proaspăt frecată cu periuţa de dinţi.

— Vă mulţumesc pentru amabilitate. Sînt convins că mă înţelegeţi. Urma să analizez o dispariţie, reţineţi, o eventuală dispariţie, şi, iată-mă, în posesia a două cadavre. E cam mult şi nu ştiu de unde s-o încep. Ce părere aveţi ?

— Sînt consternat. Ion şi, mai ales, Ioachim, mi-au fost prieteni, prieteni adevăraţi.

Discuta lejer. Părea un om ponderat pentru care problemele grele nu creează nici un moment de discontinuitate logică.

— Sînteţi şi avocatul familiei ?

— E prea mult spus. Poate doar consultant...

— Există vreo dispoziţie testamentară ?

— Din cîte ştiu eu, nu. Oameni încă tineri, nu se gîndeau la moarte.

— Excludeţi deci posibilitatea sinuciderii ?

— Nu vreau să fac afirmaţii gratuite... Nu mă pot pronunţa. Cît despre testament, nu ştiu de existenţa vreunuia.

— Vă referiţi şi la Ion Bălăşoiu ?

— De cînd s-a căsătorit cu Clara, făcea parte din familia Moraru. Ca urmare, sînt, oarecum, informat. Nimic.

— Era bogat ?

— Era destul de „ajuns". Avea o casă în Bucureşti, unde locuiau cu toţii — el, Clara, Ion şi tînărul Moraru — o vilă, construită de curînd, la Predeal, împreună cu familia Bălăşoiu, şi cîteva tablouri, deloc de lepădat. În rest, în nota obişnuită. Casa şi tablourile le moştenise de la fratele său, Pascal Moraru.

— Cezar Moraru urma să se căsătorească destul de curînd ?

— Da. Ne pregătisem cu toţii de nuntă. Chiar şi Ioachim se împăcase, cred, cu ideea.

— Cum adică ?

— Intimităţi de familie. Ioachim i-ar fi dorit o altă soţie lui Cezar. Vă rog să trataţi această informaţie cu titlu confidenţial.

— Fiţi sigur. Apropo, sînteţi căsătorit ?

— Nu. N-am avut timp...

— Curios, cu fizicul şi poziţia socială nu v-ar fi trebuit mult timp...

— Sînteţi foarte amabil. După cum vedeţi n-au fost de ajuns.

Avocatul îl privea curios. Detectivul din faţa sa se dovedea a fi foarte incoerent. Căpitanul reluă, mai aproape de subiect :

— Revenind la Ioachim Moraru, credeţi că avea cineva interesul să-l omoare ?

— Nu, nu cred. Nu văd mobilul.

— Moştenirea ?

— Vă gîndiţi la Cezar ? Exclus ! Cunosc bine familia asta şi mă pot pronunţa în cunoştinţă de cauză. De altfel, fiecare în parte era mulţumit cu ce avea. Pentru ce şi-ar fi dorit mai mult ? La ce bun ?

Se simţea în tonul avocatului un început de iritare. Vanica se gîndi chiar dacă nu mersese prea departe. Neconvins de utilitate, îşi continuă totuşi ideea.

— Poate n-a avut răbdare să aştepte. E o diferenţă !

— Suficientă ca să omori un om ?

Întrebarea îl surprinse. Nu-şi pusese pînă acum niciodată o întrebare asemănătoare. De unde începe limita suficienţei ? Există oare o asemenea limită, valabilă, cel puţin, pentru o colectivitate restrînsă ?

— Cine ştie... În condiţiile în care respingeţi premisa...

Avocatul nici nu clipi. Întrebă mai mult din ochi :

— Adică ?

— Excluzînd pe Cezar Moraru...

— Înţeleg. Rămînem restul. Cu o singură condiţie : să reduceţi totul la cercul nostru.

— Ar putea intra în discuție și familia Brebu... Sau mai pe scurt toți cei prezenți aseară în această vilă !

— Cînd a survenit moartea ?

— Să vedem ce va spune doctorul.

— Cred că momentul va fi foarte bine precizat.

— Să sperăm. Apreciați că ideea sinuciderii trebuie abandonată cu desăvîrșire ?

— N-am zis asta. Ne lipsește însă o explicație. Nu era Ioachim omul care să se sinucidă ! Avea o poftă teribilă de viață. Ați căutat cu atenție, n-a lăsat nimic ? Vreo scrisoare, ceva...

— Nimic.

— Greu de explicat.

Avocatul își lăsă mîinile în jos într-un gest de neputință. Căpitanul nu i-o luă în nume de rău.

— O întrebare de rutină. Ce-ați făcut aseară după masă ?

— Mă așteptam să mă întrebați. În situația de față era chiar necesar. Pe la ora 10, 10 și jumătate m-am dus la familia Brebu. Am stat pînă după miezul nopții.

— Obișnuiți să vă petreceți serile cu ei ?

— Nu. Sînt oameni, vă rog să mă înțelegeți bine, prea simpli pentru mine. Aseară am avut de rezolvat unele probleme în legătură cu decesul lui Ion. O serie de probleme care survin în aceste momente. Lucruri nu prea plăcute.

— Înțeleg. De ce nu se ocupa de ele Ioachim Moraru ?

— Era afectat de moartea lui Ion. Nu-mi făceau nici mie plăcere... Mă considera din familie și dorea să mă ocup eu de ele.

— În ce cameră aţi purtat discuţia ?

— Ultima pe culoar, bineînţeles, la mansardă.

— Situată deasupra camerei 3 în care locuia Ioachim Moraru... N-aţi auzit nimic suspect dedesubt, întrebă Vanica, vădit interesat.

— Suspect ? Nu, n-am auzit.

— Vă mulţumesc pentru sprijin. Trebuie să plec. Cred că înţelegeţi că o să mai am nevoie de dumneavoastră, adăugă căpitanul, încurcat.

— Domiciliu obligatoriu ? Cît timp ?

— Nu ştiu. O zi, două...

Îl conduse. În uşă, căpitanul scoase din buzunar o fotografie şi o întinse avocatului :

— O cunoaşteţi ?

Avocatul luă fotografia şi răspunse calm :

— Da. E Cristina Savu. Cred că v-aţi dat seama.

— Exact. Voiam doar să mă conving. Nu vi se pare... ?

— Ce ?

— Ţinuta, cam indecentă, ca să nu zic altfel... Fotografii din astea am întîlnit într-o situaţie de excepţie... Un ticălos, vînzător de ţigări, plasa femei, oficial respectabile... A fost un proces de pomină.

— Cunosc cazul, îl întrerupse avocatul.

— Nu păreţi surprins.

— Nici nu sînt.

— Aţi mai văzut fotografia înainte ?

— Da. La Ioachim.

— Din cauza asta n-o vroia de soţie pentru tînărul Cezar Moraru ?

— Exact.

— Avea şi convingerea că lucrurile merseseră mai departe ? Vreau să spun că...

— Vă rog, nu spuneţi nimic. Cum v-am zis, mă consider din familie. Mi-e penibil... Ar fi bine să ne oprim aici.

Cu un gest, avocatul încheie discuţia. Căpitanul nu mai insistă. Luă fotografia şi o băgă înapoi în buzunar. Îi întinse mîna şi se îndreptă cu pas domol spre camera sa.

CAPITOLUL V

Doctorul Untu era supărat. Arunca în stînga şi în dreapta numai foc şi citate :

— Dacă mergem în ritmul ăsta, îmi închid cabinetul ! Aţi calculat cît timp pierd cu fiecare drum ? Să vă spun eu. Minimum 3 ore. 3 ore din 8 pentru un mort ! Pentru 20 de vii, încă vii, care mă aşteaptă la uşa cabinetului, îmi rămîn 5 ore ! Acum te rog calculează ! 15 minute să o fac pe Iosefini cu fiecare bolnav ! Aşa nu se face meserie... Dar să sperăm că medicul legist nu va fi bolnav o viaţă întreagă !

— De data asta e altceva..., încercă căpitanul, timid, să-l pondereze.

— Ştiu. Alt mort. Heute rot, morgen tot ! *

— Să mergem să-l vedeţi.

— Acum c-am venit, merg, că doar n-am făcut drumul de pomană !

---

* Germană : Azi rumen, mîine mort !

Vanica deschise ușa 3. Totul era neatins. Doctorul spuse imediat :

— Fiat iustitia, pereat mundus ! * E o crimă. Cianură de potasiu, nu mai încape nici o îndoială !

— De ce nu sinucidere ?

— Nu se sinucide nimeni așa, în mijlocul camerei, cînd avea patul alăturea ! Chiar și unul care vrea să-și pună capăt zilelor (și ăsta nu prea arată a fi) se gîndește cum va arăta după moarte și-și pregătește, în consecință, o retragere demnă pentru regrete adînci... Pare a fi crimă. Sînt gata să semnez.

— Decesul ?

— Și decesul. Dar eu vorbeam de crimă. Să intrăm și în amănunte !

Se aplecă asupra victimei cu gesturi blînde, parcă pentru a nu-l trezi, care contrastau evident cu exprimarea sa brutală. Timp de cîteva minute își desfășură în liniște consultul. Nebăgat în seamă, căpitanul se răsturnă într-un fotoliu.

— Părea om sănătos. Putea s-o mai ducă mult și bine. A murit otrăvit cu cianură de potasiu de cca. 10-12 ore. O să-l iau cu salvarea să-i facem autopsia. Cît despre mort, pe dinafară curat. Nici un semn, nimic. Pe dinăuntru, dacă e cazul, am să-ți comunic mai tîrziu.

Vanica tresări. Reacționă imediat :

— Ați verificat cu atenție ?

— Dacă te pricepi dumneata mai bine, verifică singur !

— Chiar nici un semn ?

---

* Latină : Să se facă dreptate, de-ar fi să piară lumea.

— Nimic.

— O operație, să zicem, de apendicită ?

Doctorul mai privi o dată mortul, apoi reluă îngăduitor :

— Da, aveți dreptate. Numai că-i cam de multișor. Cînd mata băteai țurca pe maidan.

Căpitanul se simțea umilit. Avea însă și el armele sale. Reluă domol :

— Din cîte știu eu, suferea totuși de ceva.

Doctorul ciuli urechile.

— Aseară l-am vizitat. S-a servit cu foarte puțină vodcă. Spunea că nu vrea să bea mai mult, că urmează să-și ia medicamentul. Asta e !

Îi întinse cutiuța de argint, care conținea o plachetă cu drajeuri pe jumătate consumată.

— Suferea de diabet ! spuse imediat doctorul. Dă-mi-o pentru analiză ! Cine știe...

Se sculă în picioare și se îndreptă spre ușă. Îl opri cu un semn.

— Încă cîteva minute. Știu că sînteți grăbit dar n-am ce face. De cît timp sînteți medic pe aici ?

— Împlinesc anul ăsta opt ani, răspunse doctorul cu ochii pe ceasul de la mînă.

— Cunoașteți familia Brebu ?

— Hotelierul ?

— Da.

— Ce crezi dumneata că eu sînt de la ADAS sau Spațiul Locativ ? Eu sînt medic ! Mă ocup de sănătate, de o sănătate fizică, nu morală. Și din acest punct de vedere hotelierul și nevastă-sa nu mi-au dat probleme.

— Nici nu v-am întrebat de o sănătate morală, cum îi spuneți. Doream să știu cîteva amănunte des-

pre ei, cine sînt, de cînd sînt pe aici, probleme generale. Credeam că mă puteți ajuta. Dacă nu, o să văd eu ce fac, spuse căpitanul supărat.

Doctorul era însă un om al reacțiilor inverse.

— Nu trebuie să te superi. Noi medicii am ajuns și contopiști, să vezi cîte registre completez în fiecare zi !, ce mai contează dacă sîntem și birou de informații ? Văd că te-ai supărat. Hotelierul și nevastă-sa nu sînt de pe-aici. Au venit acum doi ani și au luat în primire vila asta. Sînt oameni pașnici, numai că-s cam închiși. Vorbește lumea că stau ca huhurezii, nu le vine nimeni, nu se vizitează cu nimeni. Sînt de lîngă Sibiu. Ce-ți veni ? Doar nu crezi... ?

— Nu, nu cred nimic.

— Întreabă-i și pe ei. După cum ai văzut nu știu mare lucru.

— O să-i întreb... Mă rog, să mă mai gîndesc. Cît despre chestia cu biroul de informații, nu era cazul...

Doctorul zîmbi, apoi își privi din nou ceasul de la mînă. Dădu îngrijorat din cap.

— Iar am întîrziat ! Plec. Sper să nu mai trimiți după mine. Intru la idei și anunț Bucureștiul ! Adio, d-le ! Der Mohr hat seine Schuldigket getan, der Mohr kann gehen ! *

Ieși grăbit. Se gîndea deja la pacienții ce-l așteptau la ușa cabinetului.

---

* Germană : Maurul și-a făcut datoria, maurul poate să plece ! replică din piesa „Conjurația lui Fiesco" de Schiller.

„Parcă trăiește din citate“ murmură căpitanul, uitînd pentru o clipă că era singur cu mortul. Părăsi și el camera și se îndreptă spre bucătărie.

...Îi găsi pe amîndoi foarte triști. Maria Brebu plîngea cu sughițuri. Gheorghe Brebu privea în gol.

— Liniștiți-vă, tot nu-l înviați.

— A fost om bun, sărmanul. Și celălalt tot om cumsecade. Acum se va duce buhul. Cine mai vine la noi ? Să moară așa, unul după altul ? !

— Taci, femeie, domnul are poate probleme importante de pus. Și dă-i mai repede cu masa, e trecut de unu !

— Tac, dacă-mi zici, dar, uite, nu mă pot liniști. Nici mintea nu-mi judecă cum trebuie.

Vanica interveni hotărît :

— Ce-ați făcut aseară imediat după masă ?

— M-am urcat cu avocatul sus, la noi. Am stat de vorbă în legătură cu... Bălășoiu.

— Cît timp ați stat de vorbă ?

— Exact n-aș putea să știu. În orice caz, destul de mult. A venit și nevastă-mea și dînsul avea multe de întrebat în legătură cu mortul. Că cine face sicriul, cît costă, ce formalități sînt pentru aprobare să-l trimită acasă. Chestii de astea. Apoi, cum se cuvine în asemenea ocazii, am discutat o țîră și despre mort. Că eu, știți, cu domnul avocat mi-e drag să vorbesc...

— Ce-ați discutat ?

— Numai de bine, cum se cade să discuți despre morți. Era om încă tînăr, căsătorit de curînd. Numai că nu înțeleg chestia asta cu camerele separate, că eu cu femeia mea, de cînd sîntem luați, dormim tot într-o cameră. Nu că n-am avea mai multe, că doar vedeți cîte camere avem, dar nu se cade...

— Taci, bărbate, că tu nu știi cum s-a sucit lumea. N-ai văzut cum zicea, că așa e modern !

— Apoi cam așa e. Domnișorul Moraru nu-și petrece mai toate nopțile împreună cu tinerica aia și doar nu sînt căsătoriți ? ! Știți, sînt sub noi cu camerele și nevastă-mea mai aude cîte unele...

Hotelierul tăcu brusc și căpitanul se adresă Mariei Brebu :

— Ce-ați făcut aseară după masă ?

— Am strîns pe jos și apoi m-am urcat aici.

— N-ați observat nimic suspect ?

— Suspect ? ! Știu eu ce înțelegeți prin suspect ?

— Să zicem, ceva neobișnuit.

— Nu, nu știu. Mi-am văzut de treabă. Eu sînt o femeie cinstită, dacă nu știu, ce să vorbesc.

— N-ați auzit nimic în camera 3 ?

Maria Brebu șovăi. Privi spre bărbatul său. Hotelierul o încurajă energic.

— Nu te fandosi atîta, spune femeie tot !

— Spun, dar să rămînă între noi. Nu se cade să știe și alții. Răposatul Moraru s-a certat cu nepotu-său !

Căpitanul deveni foarte atent.

— Povestiți-mi ce-ați auzit.

— Strigau unul la altul de se auzea pînă aici. Discutau despre căsătorie. I-am mai auzit și altă dată. Nu-i convenea domnișoara Savu ca soață pentru nepotu-său. Pe chestia asta se certau des.

— Pe la ce oră ați auzit cearta ?

— Greu de spus exact. Să fi fost unșpe', unșpe'-jumătate...

Hotelierul aprobă din cap ora estimată de nevastă-sa. Căpitanul avea nevoie însă de amănunte.

— Aţi putea să redaţi dialogul ? Ce-şi spuneau ?

— Ca întotdeauna, dar aseară mai abitir. Răposatul, Dumnezeu să-l ierte !, era încăpăţînat foc, numai pe „nu“ o ţinea. Zicea că drumul pentru căsătoria domnişorului Moraru cu Cristina Savu trece numai peste cadavrul său. Încăpăţînat om !

— Şi tînărul ce spunea ?

Din nou Maria Brebu şovăi. O altă privire de îmbărbătare din partea hotelierului îi redă curajul necesar.

— O !, asta-i cam... nu ştiu dacă am auzit bine. Ştiţi, eu...

— Totuşi ?,

— Vorbe grele, ce mai ! Era, se vede, tare mîniat. Zicea că dacă va fi necesar va trece şi peste cadavre...

— Şi pe urmă ?

— Cred că răposatul Moraru i-a dat o palmă că s-a auzit aşa, un pleosc, ce mai, palmă era ! Apoi s-a făcut tăcere. N-am mai auzit nimic.

— Aţi discutat cu cineva despre cele ce mi-aţi spus ?

— Nici dumneavoastră nu v-am fi zis dacă n-am şti cine sînteţi, răspunse hotelierul.

— Cîte camere sînt aici sus ?

— Jumătate e pod, apoi culoarul şi rîndul ăsta de patru odăi. Una am făcut-o pentru duş, cînd sînt toate ocupate jos să avem şi noi unde să ne îmbăiem. A doua e aproape goală, ţin în ea turiştii drăciile alea cu care merg pe sub apă, apoi asta în care ne aflăm şi dormitorul.

— Aş putea să le vizitez ?

— Desigur. Lăsaţi-o însă pe nevastă-mea să plece să vadă de masă.

— Doar o întrebare. Cu ce v-aţi ocupat înainte ?

Hotelierul îl privi surprins. Căutînd ceva neindentificabil în podea, răspunse încet :

— Am fost gestionar. La o cooperativă sătească de lîngă Sibiu. Am venit aici acum doi ani. N-aş putea spune că n-am făcut un pas bun. Numai că necazurile astea de pe urmă... Cine ştie ce urmări... Dacă n-o să mai avem turişti, ce credeţi, o să închidă vila ?

Devenise volubil şi căpitanul sesiză o schimbare în vocea hotelierului. I se părea că ocolise unele amănunte.

— Soţia ?

— Şi ea... cu mine, mă ajută. Nu-i o muncă uşoară.

— Cîţi ani aveţi ?

— Mulţi, mulţi... La toamnă fac 60.

— Şi cîţi ani din ăştia aţi fost gestionar ?

Hotelierul era din ce în ce mai uimit. De ce-l interesau asemenea amănunte ?

— Să fie vreo douăzeci !

Căpitanul se declară mulţumit şi le permise să-şi vadă fiecare de treaba sa. („După 20 ani, în pragul pensionării, să te apuci de altă meserie ? De ce ? Hotelierii sînt tot un fel de gestionari ?“)

Rămas singur, făcu o schiţă a dispunerii spaţiului de sus. Erau toate deasupra camerei 3, 4, 5 şi 6, ocupate de Ioachim Moraru, Cezar Moraru, Cristina Savu şi Gherasim Piticu. Le vizită pe rînd. Se opri în camera în care turişti îşi depozitaseră echipamentele pentru pescuit subacvatic. 7 echipamente, aranjate separat, într-o ordine impecabilă, spălate, curăţate, gata parcă pentru a fi din nou folosite. Le

privi cu invidie. („Cum au unii timp și pentru așa ceva ? ! Să nu fiu răutăcios, erau oamenii în concediu. Cine mă împiedică să nu procedez și eu la fel ? Dar cînd ? În noiembrie ? !“)

Jos, în hol, îl aștepta locotenentul major Arșinel Davidescu, zis „Amprentă“ pentru rezultatele sale deosebite în a face limpezi urmele cele mai vagi.

— Am întîrziat puțin. Te rog să mă scuzi. Lui Capră iar i-a stat mașina... Mai bine-i stătea gura...

— I-ai dat drumul ?

— Nu, așteaptă ordinele tale.

— Foarte bine. Transmite-i să se ducă imediat la maiorul Ionescu și să-i spună că am nevoie de un scafandru.

— Nu te înțeleg ?

— Nici n-ai cum. Situația s-a complicat. Te aștept să mergem să luăm cîteva amprente din camera răposatului...

Vanica era din ce în ce mai misterios. Arșinel înțelese că nu va mai afla nimic în plus. Se întoarse pe călcîie și părăsi holul vilei în care abia sosise în cea mai mare încurcătură. („De unde fac rost de scafandru ? Vasile-Apă Dulce a ieșit la pensie, altul nu mai avem pe schemă... Poate doar la Constanța !...“) Nu-și mai continuă gîndul. Plutonierul major Capră, care, în virtutea gradului său apropiat în rezonanță cu al locotenentului, își permite anumite familiarități, îl întrebă surîzînd :

— Gata, ați și descoperit criminalul ?

— Criminalii, poate vrei să spui...

— Doi ? !

— Pentru început.

— Să plec, mai repede, Doamne ferește !
— Dacă n-ai nimic pe suflet, te ferește.
— Și dacă am ?
— Dacă ai, grăbește-te și spune-i maiorului Ionescu că avem nevoie urgentă de un scafandru. M-ai înțeles ?

Capră nu așteptă să i se spună de două ori. Mașina scîrțîi pe asfalt ca în filmele americane.

CAPITOLUL VI

Vanica și Arșinel se așezară pe fotoliile puse la dispoziție cu amabilitate de tînăra Cristina Savu. Căpitanul începu „ex abrupto" :

— Spuneți domnișoară, îl iubiți mult pe tînărul Cezar Moraru ?

Tînăra din fața sa răspunse calm, ca și cum s-ar fi așteptat la întrebare.

— Desigur. Intenționăm să ne căsătorim.

— Acum lucrurile s-au și simplificat. Odată mort unchiul său... Și, apoi, are și o situație nu tocmai de lepădat. Casă-casă, vilă la Predeal, toate îi revin acum lui pe jumătate. E ceva !

— Aș fi fost mai mulțumită cu familia sa întreagă. Cezar e... Deși îl iubesc, nu pot să nu-i văd și limitele. Mi-e teamă ca situația creată să nu-i distrugă echilibrul. Unchiul său reprezenta o forță care-l ținea cu picioarele pe pămînt. Să nu înceapă

să construiască castele în Spania ! Vă repet : mi-e teamă de acest neprevăzut !

— Nu m-aş fi aşteptat la atîta maturitate. De ce oare nu vă agrea Ioachim Moraru ? Sînt sigur că aprecia asemenea calitate.

Cristina Savu reacţionă intrigată :

— Ce vă face să credeţi că nu mă agrea ?

— De pildă, nu vă voia de soţie pentru Cezar.

— Nu-i adevărat ; cine v-a spus ?

— N-are importanţă cine, odată ce-i adevărat.

— E punctul dumneavoastră de vedere. Eu şi Cezar eram şi sîntem gata să ne căsătorim.

— Chiar trecînd peste cadavrul său ?

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi.

— Ziceam că, şi vă rog să faceţi un efort să înţelegeţi bine, Ioachim Moraru pînă în ultima clipă a existenţei sale n-a fost de acord cu această căsătorie !

Cristina Savu se înroşi de ciudă. Era o blondă subţirică şi provocatoare din tălpi pînă în creştetul capului şi care, în aprecierea căpitanului, cerea palme. Vanica nu se socotea un puritan dar avea repulsie pentru tot ce părea contrafăcut. Arşinel, dimpotrivă, era mai conciliant şi judeca blonda din faţa sa după alte tipare, mulate pe Calea Victoriei, şi, din această cauză, îl găsea prea sever pe căpitan în acele momente, dacă nu chiar răutăcios, aşa că nu fu prea surprins de răspunsul arţăgos ce a urmat.

— Problemele noastre de familie nu vă privesc şi nu sînt legate de ancheta ce o desfăşuraţi !

— Poate era mai bine să vă spun de la început.

Unchiul logodnicului dumneavoastră a fost ucis și criminalul se află printre noi !

Căpitanul rostise ultimele cuvinte rar și apăsat, dar fără efectul așteptat.

— A fost într-adevăr ucis ? Poate s-a sinucis !

Își recăpătase siguranța de la început. Vanica remarcă schimbarea și continuă aspru :

— A fost otrăvit cu cianură de potasiu.

— Cine s-o fi făcut ?, întrebă tînăra din fața sa.

Vanica nu mai rezistă și ridică tonul :

— De ce nu vă agrea Ioachim Moraru ?

— De ce v-aș spune-o ?

— Eu pun întrebările. Fiți amabilă și răspundeți la ele. E în interesul dumneavoastră.

— Nu înțeleg nimic din ce-mi spuneți. Mă bănuiți de crimă ?

— La fel ca și pe ceilalți.

— Și Cezar e bănuit ?

— Exact.

— Nu se poate, e nepotul său ! Nu, în nici un caz ! Cezar nu poate să omoare o muscă ! Îl cunosc foarte bine.

— Știați că l-a vizitat aseară ?

— Nu cred, pentru că a fost la mine, răspunse imediat Cristina Savu...

— Cînd ?

— După masa de seară.

— Și cît a stat ?

— Pînă după miezul nopții...

— Și între timp n-a părăsit camera ?

— Nu.

— Și el spunea că a citit o carte în camera sa.

— Cezar e mai pudic ca mine. E ușor de înțeles.

— De ce minţiţi ?

— Încetaţi ! V-am spus numai adevărul ! Mai doriţi ceva ?

Vanica o privi ironic. Arşinel, care asista într-o deplină tăcere şi-şi lua sîrguincios „notiţe", îl privea uimit. Nu era în firea căpitanului să se poarte atît de aspru. Vanica nu-i dădu însă atenţie, aşa că se lăsă păgubaş şi-şi zise că probabil are el motivele sale... Notă în continuare :

— De pildă, să vă reamintiţi ultima partidă de pescuit. Aveţi o memorie bună, nu-i aşa ?

— Destul de bună. Şi, mă rog, ce doriţi să aflaţi ?

— M-ar interesa, în primul rînd, să-mi spuneţi dacă în timpul pescuitului v-aţi îndepărtat de grup ?

— Aţi pescuit vreodată ?

— Eu pun întrebările.

— După cum mi-aţi pus întrebarea, nici nu mai am nevoie de răspuns. Sînt edificată. N-aţi fost sub apă vreodată. Fiecare credea că numai el ştie unde e mai mult peşte, Sub apă ne împrăştiam. Vizibilitatea e redusă şi ai impresia că eşti tot timpul singur. Sînteţi satisfăcut ?

Vanica se făcu că nu observă ironia. Continuă imperturbabil :

— Cum a decurs întoarcerea ?

— Am avut în ziua aceea ghinion. N-am prins decît un crap. Înciudată, m-am întors la debarcader destul de repede, cam în jumătate de oră.

— V-aţi întors prima ?

— Da. Imediat a apărut Clara. Fără nici un peşte. Cezar şi unchiul-său s-au întors ceva mai

tîrziu. Cezar era radios, prinsese doi crapi frumoşi. După cum ştiţi, Ion Bălăşoiu nu s-a mai întors... Mai aveţi vreo întrebare ?

Căpitanul nu mai suportă insolenţa. Era momentul să-i arunce în faţă tot ce ştia. Miza pe întrebările puse intempestiv, aparent fără nici o legătură între ele, dar care, de cele mai multe ori, îi aduceau rezultatele aşteptate.

Arşinel renunţase să mai ia notiţe şi-l urmărea pe căpitan din ce în ce mai contrariat. („Ce i-a făcut, domnule, de-o ţine numai în palme ? ! Pare neajutorată şi el parcă înadins n-o slăbeşte deloc. Ştiam că nu-i plac blondele, dar nici aşa... E un retrograd şi am să i-o spun odată... Mie, drept să zic, îmi place fata. Calcă strîmb dar răspunde drept... Poate nici nu calcă strîmb. Totul e o chestie de interpretare. Sigur, nu după interpretarea noastră balcanică... Nu, la canoanele astea rămîne corijentă fata... O fi ştiind el ceva ?...")

În timp ce Arşinel îşi lăsase gîndurile să zboare liber, căpitanul, departe de starea de clemenţă a locotenentului major vis à vis de Cristina Savu, făcu pasul şi-i puse întrebarea ce o avea pregătită încă de la primul schimb de cuvinte.

— Cu ce v-aţi ocupat înainte să-l cunoaşteţi pe Cezar ?

— Am fost secretară.

— Şi mai înainte ?

— Tot secretară.

— Hm... Secretară... În companii dubioase, cu alcool mult şi fum, atîta fum de nu mai ştii ce faci şi faci orice... Pentru bani.

— Vă interzic ! N-aveţi dreptul ! Îl iubesc ! Îl iubesc !

Cristina Savu își ieșise din fire. Căpitanul se grăbi să o calmeze.

— Liniștiți-vă, tînărul Moraru n-o să afle nimic.

Lăsînd umerii, în semn de neputință, tînăra femeie șopti cu o voce obosită :

— De unde știți ?

Căpitanul scoase o fotografie din buzunar și i-o arătă.

— Dumneavoastră sînteți ?

Cristina Savu privi fotografia. Îi răspunse resemnată :

— Da, eu sînt.

— Am găsit-o în portmoneul lui Ioachim Moraru.

— Și ce-i cu asta ?

Tînăra încerca să mai repare ceva.

— Îmbrăcămintea... cam indecentă. Să nu zic provocatoare.

Cristina Savu își mușcă buzele. Își dădea tot mai mult seama de prostia pe care o făcuse.

— Să zicem că da. De aici și pînă la acuzarea ce mi-o aduceți e o cale lungă, lungă de tot. Aveți imaginație, nu glumă !

— Fotografii din astea mi s-au oferit și mie. E drept, la un preț destul de pipărat. Dar asta nu schimbă datele problemei... Cît despre imaginație, nu vă contrazic, mai ales că mi-ați stimulat-o... Îmi pare rău, domnișoară. Dacă vina nu-i mai mare, promit să nu-i spun. El, nu-i așa, nu știe ?

— Nu, murmură Cristina Savu și începu să plîngă în hohote.

Arșinel se grăbi să o liniștească în timp ce căpitanul părăsi camera abătut. Lacrimile unei femei

nu-l lăsau tocmai rece şi-i amplificau parcă durerile de stomac. Îl încercau regrete că fusese atît de aspru. Îşi reproşa, mai ales, că prea mersese la sigur. Un gînd fugar ca o undă de vînt în luna mai îl consolă. Reuşise ! Şi totuşi...

CAPITOLUL VII

Bătu încet, convins că va fi auzit. Clara Bălăşoiu îi deschise îndată. Vanica intră uşor, urmărind să facă cît mai puţin zgomot. Persoana din faţa sa era de două ori în doliu : după soţ şi după unchi. Găsi necesar să se scuze de la început :

— Vă deranjez pentru cîteva minute. Vă înţeleg durerea. Credeţi că sînteţi în stare să-mi răspundeţi la cîteva întrebări ?

— Desigur, nu vă formalizaţi.

Era deosebit de frumoasă şi-l privea aproape de sus în jos. Căută din ochi un fotoliu pentru a echilibra cît de cît situaţia. Simţind ce-l frămînta, Clara Bălăşoiu îl pofti să ia loc şi se aşeză şi ea în imediata lui apropiere.

— Beţi ceva ?

— Ştiu eu... Mă cam doare stomacul...

— Puţin, o să vă facă bine. Whisky ?

— Cred că o vodcă mi-ar prinde mai bine.

— Vodcă ? Parcă aţi fi unchiul. Bea numai vodcă. Dacă aşteptaţi cred că mai găsesc cîteva picături.

— Dacă doriţi...

Clara Bălăşoiu ieşi. Profitînd, parcurse cu privirea toată camera. Acelaşi mobilier ca şi în ca-

mera sa. Cu toate acestea părea altfel. Avea farmecul ei aparte, din nimicuri adunate. Poate doar casetofonul așezat pe una din noptiere, să te fi dus cu gîndul la o cameră locuită de un bărbat.

„Răposatul soț habar n-avea de situație, altfel nu înțeleg cum prefera să doarmă în cameră separată !“

Clara Bălășoiu se întoarse cu „picăturile“ promise. Îi turnă în pahar și-și puse și ei. Se așeză comod în fotoliu, își aprinse o țigară. Vanica o privea insistent.

— Aștept întrebările, spuse gazda și-l readuse cu picioarele pe pămînt.

Se scuză stîngaci :

— Eram să uit, furat de gînduri.

— Nu-mi vorbiți de gînduri. Atîtea cîte mi-au trecut prin cap în ultima perioadă, simt că înnebunesc. Trebuie să plecăm. Vreau să mă ocup îndeaproape de înmormîntări. Cînd credeți că putem ? Sau, altfel spus, putem pleca ?

— Încă nu, îmi pare rău.

— Așa mă gîndeam și eu. Spuneți-mi sincer, să-l fi otrăvit cineva pe unchiul ?

— Greu de răspuns. Adevărul e că nu știm încă.

— Și dacă n-o să aflați, ce-o să facem ?

— Nu depinde de mine...

— Bănuiți pe cineva dintre noi. Nu se poate, cine să-l fi otrăvit ? !

— Dacă aș putea răspunde la asemenea întrebare, totul ar fi gata.

— Dar e absurd. Nu puteți reduce cercul bănuiților numai la noi.

— Pe cine am putea adăuga ?

— Știu eu... Ipoteza sinuciderii ați exclus-o cu desăvîrșire ?

— Pînă la proba contrarie, da, răspunse grav căpitanul.

Se făcu albă ca varul. Se lăsă fără viață pe spătarul fotoliului. Căpitanul sări să o susțină. O cuprinse în brațe și o puse pe pat. Un miros frumos de parfum scump îi gîdilă nările plăcut. Nu dădea nici un semn de viață. Ajunse cu mîinile în dreptul sînilor. Se opri... Clara Bălășoiu revenise la viață. („Se pare că a leșinat cu adevărat, altfel m-ar fi lăsat să-i ating sînii, să mă convingă !"). Îi întinse un pahar cu apă . Îi mulțumi din ochi și încet, încet își reveni complet. Îl întrebă dacă dorește să-și explice afirmația.

— Am unele motive să cred că...

— Ucis ? !, întrebă Clara cu glasul tremurat.

Căpitanul se temu chiar de un nou leșin și schimbă subiectul :

— În ce relații erați cu soțul ?

Nu răspunse imediat. Se gîndea. Apoi, deodată :

— Ne suportam. N-aș putea spune că-l iubeam.

Căpitanul nu se așteptase la un asemenea răspuns. Cel puțin nu în această fază a discuției.

— Dacă nu-l iubeați, de ce l-ați acceptat ca soț ?

— E o poveste lungă.

— Timpul meu e la dispoziția dumneavoastră.

— Ion a insistat mult să-i fiu soție. Și pînă la urmă am acceptat.

— Cred că bărbații roiau în jurul dumneavoastră. De ce l-ați acceptat tocmai pe Ion Bălășoiu ?

Clara Bălăşoiu nu rămase insensibilă la complimentul strecurat de căpitan. Dorea să rămînă femeie şi nimic mai mult. Îi zîmbi fermecător.

— Vine o vîrstă la care începi să te temi şi să accepţi. Ion se bucura de sprijinul unchiului meu.

— Să înţeleg că Ioachim Moraru v-a determinat să-l acceptaţi ?

— Da.

— L-a apreciat mult pe soţul dumneavoastră ?

— Au făcut războiul împreună. S-au reîntîlnit după mulţi ani şi au rămas prieteni. Lui îi datorez totul, chiar şi căsătoria noastră...

— Păreţi o fire voluntară şi, vă rog să mă scuzaţi, nu era la prima tinereţe.

— Nu-i chiar aşa, am pus şi eu condiţii.

— Care ?

— O anumită independenţă.

— Dormitoare separate ?

— Şi asta.

— Şi a admis ?

— Da. Spera tot timpul să mă apropii de el.

— Situaţia materială de după căsătorie n-a jucat nici un rol ?

Clara Bălăşoiu îl privi tristă. Răspunse dezamăgită :

— V-a interesat, constat, şi trecutul familiei noastre. Nu vreu să vă mint. Aveam deja ceva ani. A atîrnat... Una e să ceri tot timpul şi alta e să dispui... M-am convins destul de repede că judecasem greşit. Nu mai aveam ce face... Trebuia să mă acomodez. Unchiul nici nu voia să audă de divorţ. N-aş fi îndrăznit să fac un pas fără aprobarea sa.

— Lucra mult ?

— Unchiul ?

— Da.

— Greu de spus. Nu era prea prolific. Motiva, adesea, prin seriozitatea și nivelul înalt al exigențelor pe care și le impunea.

— Suferea de diabet ?

— Da.

— Și totuși a fost operat de apendicită...

— În timpul războiului. Nu mă prea pricep la medicină, dar se operează și diabeticii...

— L-ați stimat ?

— A fost totul pentru noi...

— Și Cezar ?

— Cel mai mult.

— Eu n-aș fi așa sigur.

— Toate au o limită, domnule.

— Cu condiția s-o respectăm cu toții. Știați de certurile dintre el și fratele dumneavoastră ?

— În legătură cu proiectata sa căsătorie ?

— Da.

— Știam. Unchiul nu era de acord dar Cezar ținea morțiș. Urmau să se căsătorească. O iubește foarte mult. Măcar un mariaj din dragoste să avem și noi în familie...

— N-a renunțat nici un moment la punctul său de vedere.

— Posibil. Era foarte încăpățînat.

— Pe dumneavoastră v-a determinat însă să vă căsătoriți.

— V-am spus doar, Ion a obținut tot sprijinul său. Spre deosebire de el, Cristina Savu îi era antipatică.

— De ce ?

— N-am înțeles.

— Totuși o suporta...

— Nu ca soţie lui Cezar.
— N-ar fi un motiv să-i fi dorit moartea ?
— În ruptul capului, nu !
— Credeţi că-l cunoaşteţi bine pe Cezar ?
— Am crescut împreună, Cezar e un naiv.
— Dar domnişoara Savu ?
Clara Bălăşoiu ezită o clipă.
— Ea, mai degrabă. Ştie ce vrea. De aici şi pînă la crimă...
— Atunci poate domnul avocat ?
— Ady ? ! De ce-ar fi făcut-o ?
— Aceasta e întrebarea ! Excluzîndu-i, nu rămîneţi decît dumneavoastră şi Gherasim Piticu !
— Văd. Şi asta mă înnebuneşte. Trec în gînd pe la fiecare. Nu mă pot opri la nici unul. E groaznic !
— Vă reamintiţi cum aţi petrecut timpul aseară, după masă ?
— Da. Am trecut să-l văd pe Ion. Credeam că azi îl vor lua. Apoi m-am întors aici. M-am chinuit îngrozitor...
— N-aţi părăsit camera ?
— Deloc.
— V-a vizitat cineva ?
— Nimeni.
— Pe la ce oră aţi adormit ?
— Pe la 12.
— Ora la care, probabil, a murit Ioachim Moraru... Să lăsăm asta, zise Vanica convins că nu va mai obţine nimic pe această linie. Vă reamintiţi cum a decurs pescuitul în ziua în care a murit Ion ?
— Cred că da.
— Povestiţi-mi !

Îl privea neîncrezătoare. Sărea de la una la alta fără nici o pregătire. Nu înțelegea ce urmărește. Incertitudinea începuse să-i macine nervii. Răspunse totuși calmă :

— Fiecare dorea să prindă cît mai mult pește. Eu mi-am ales un loc în care cu cîteva zile mai înainte am tras într-unul de toată frumusețea. M-am îndreptat într-acolo.

— Singură ?

— Da. Fiecare crede că vecinul îi sperie peștii și preferă să fie singur.

— Cînd l-ați văzut ultima dată ?

— Ion era un bun înotător. Imediat ce-am coborît sub apă, l-am pierdut din vedere.

— Și pe ceilalți ?

— Pe toți. M-am întors mai repede ca de obicei. Apa era rece. Pe debarcader am găsit-o pe Cristina.

— Cît timp ați stat sub apă ?

— Nu mai mult de vreo 30 de minute.

— Cît dura, de regulă, o partidă de pescuit ?

— Pînă-ntr-o oră.

— Cînd s-au întors ceilalți ?

— La limită. L-am așteptat și pe Ion. N-a mai venit. Am crezut că a traversat lacul să rețină două bilete pentru Deltă. Au acolo un oficiu de turism. Intenționam să mergem cîteva zile.

— Cînd anume ?

— Discutasem în principiu pentru ieri și azi. Soțul meu dorea să mergem numai noi doi. Din cauza asta n-am fost îngrijorată de întîrziere. Era un secret al nostru. Urma să le-o spunem doar înainte de plecare.

— V-ar fi plăcut să mergeți ?

Clara Bălășoiu ezită un moment, apoi răspunse hotărîtă :

— Îmi place Delta.

Căpitanul rămase mofluz.

— Ce-ați zice de un pescuit în doi ? Eu și dumneavoastră.

— Sper că glumiți. În situația mea...

Căpitanul reluă energic :

— Să trecem peste convenienţe.

Ezita. Nu înțelegea ce urmărește, dar nici să-l refuze nu dorea.

— Mîine, după masa de dimineață. Primiți ?

— Trebuie să primesc, n-am încotro. Aveți echipament ?

— Nu. Sper să-mi împrumutați unul.

— Desigur. Puteți lua pe care-l doriți. Toate sînt la fel. Vă arată hotelierul.

— Apropo, cine i-a scos costumul ?

— Ady.

— Și cine l-a dus sus ?

— Doamne, ce întrebări ! Hotelierul...

— Deci mîine, imediat după dejun ?

— V-am spus doar. Mai doriți vodcă ?

— Vă mulțumesc, stomacul... nu prea am voie. Dacă n-ați obosit, o ultimă întrebare. De ce-ați ales Vila Limpedea ?

— Știu eu ? M-am gîndit deseori și la asta. Ion a insistat să venim aici. Dorea pentru mine un anturaj cît mai restrîns, fără tentații. Și avea dreptate... Tentații n-au fost...

Căpitanul nu dorea să mai continue.

— Vă mulțumesc că ați acceptat propunerea.

Se ridică din fotoliu și se îndreptă spre ușă.
— Pe mîine !
— Pe mîine.
Închise ușa în urma sa și se depărtă cîțiva pași cuprins de gînduri. Se plimbă cîteva minute prin hol. N-avea încă nici o idee asupra pasului următor. Deodată se întoarse fulgerător la ușa ce tocmai o părăsise. Apăsă ușor pe clanță și deschise. O melodie cunoscută și devenită șlagăr își depăna primele acorduri.
— Mi-am uitat cheia de la cameră, vă rog să mă scuzați, spuse căpitanul luînd cheia de pe noptieră și retrăgîndu-se în grabă.
În spate mai auzi pe Clara Bălășoiu izbucnind în plîns.

CAPITOLUL VIII

Trecuse mai bine de o oră de cînd Vanica îl lăsase în camera 3 și Arșinel dădea semne de nerăbdare. Deocamdată sarcina sa se limitase la prelevarea amprentelor avocatului de pe fotografia Cristinei Savu și ale lui Cezar Moraru de pe paharul lăsat de căpitan „la vedere", în bar. Pentru el, treabă de cîteva minute. După prelevare le comparase cu cele găsite pe brațele fotoliului din camera lui Ioachim Moraru. Surpriză, erau identice cu ale lui Cezar Moraru ! O veste care trebuia să-l intereseze pe Vanica. De aci și nerăbdarea sa. Nu-

mai că tocmai acum căpitanul întîrzia. Cînd, în sfîrșit, deschise ușa, părea trist și abătut.

— S-a întîmplat ceva ?

— Am sperat că fiind numai eu cu ea va fi mai altfel. Eroare... Toți dau numai răspunsuri standard... Ai găsit ceva ?

Arșinel îl informă asupra identității amprentelor de pe fotoliu. Căpitanul nu păru surprins.

— Știai ? !

— Bănuiam... Asculta muzică ușoară.. În situația ei !

— Suspectă ?

— Ca și ceilalți. Nu e momentul să tragem concluzii.

Căpitanul își privi ceasul.

— Ar mai fi timp să-l vizităm pe Gherasim Piticu. Ce zici ?

— Să mergem !

...Gherasim Piticu impunea de la prima privire. De statură mijlocie, cu fața bărbătească, aspră, sculptată parcă în piatră, nu trăda deloc vîrsta pe care o avea, șaizeci de ani.

Îi pofti să ia loc în fotolii, (avea o voce gravă, dură chiar, care se armoniza cu înfățișarea sa) după care se așeză, puțin precipitat, pe marginea patului din cameră.

Vanica se foi cîteva clipe în fotoliu, căutîndu-și o poziție mai comodă. În încăpere plutea un vag miros de parfum pe care căpitanul îl mai remarcase și cu alt prilej și de care nu-și mai amintea.

— Vă deranjăm în legătură cu... fiind aici cînd s-a petrecut crima, înțelegeți...

— Crima ?, îl întrerupse imediat.

— Da, crima ; avem toate motivele să credem că Ioachim Moraru a fost ucis.

— Ucis ? Nu se poate, cine să-l fi ucis ? De ce să-l fi ucis ? !

Gherasim Piticu se ridică în picioare. Vocea sa răsuna clar trecînd peste hotarele camerei în care se aflau. Aştepta răspunsuri pe măsura întrebărilor grave pe care le pusese. De cînd murise Ioachim Moraru, întrebările astea îl chinuiau în cel mai mare grad. Dorise să fie vizitat de „poliţişti" tocmai pentru a se linişti. Şi acum, în loc de un răspuns în care spera totuşi — desigur trist, nespus de trist — primise încă o lovitură. Ioachim Moraru fusese ucis ! Nu mai era nici o îndoială. „Poliţiştii" nu păreau să se joace cu cuvintele.

Întrebările rămăseseră fără răspuns. Într-un tîrziu, Gherasim Piticu se aşeză din nou pe pat. Îşi prinse capul în mîini şi-şi frecă uşor fruntea cu degetele.

— Ce profesie aveţi ?

Primi un răspuns mecanic.

— Scafandru-arheolog.

Arşinel îşi scosese carneţelul şi, conştiincios ca un şcolar, începu să ia notiţe.

— Cum aţi ajuns la asemenea profesie ?

— Scafandru-arheolog ? De mai mulţi ani. La început am fost numai scafandru. Acum sînt pensionar şi latura arheologică a activităţii mele a devenit preponderentă. Sînt forţat. Mă sîcîie un reumatism rebel. Cum am ajuns ? Simplu : ca scafandru mi-am descoperit a doua vocaţie : arheologia. Mai demult m-am împrietenit cu Ioachim Moraru. Ca scriitor a apreciat foarte mult pasiunea mea aproape nemărturisită pentru arheologie şi m-a în-

curajat... În felul său, corect, săritor... Speram să scoatem chiar o carte împreună. Acum s-a dus dracului... A fost un adevărat prieten pentru mine. Eu l-am învăţat ce-i aia apă, el m-a învăţat totul! Înţelegeţi, eram un scafandru beţiv, ocolit de toţi şi suportat numai acolo unde nu se înghesuie nimeni, unde-i mai greu... Cu el m-am schimbat... Viaţa mea a căpătat un sens...

O umbră îi întunecă chipul.

— Cine l-a omorît ?

— Nu ştim. Încă nu ştim. Sperăm să ne ajutaţi să-l găsim.

— Cum ?

— Aveţi vreo bănuială ?

Nu, n-avea. Toate erau la locul lor. Se distrau bine şi, deodată, ca un făcut, doi morţi unul după altul. De ce l-au ucis ? Cui a făcut omul ăsta rău ? Nu-şi amintea vreun caz. Era drept, inteligent şi bun. Şi, înainte de toate, se socoteau ca o familie aici. Chiar şi tînăra Savu va face parte din familie. Cezar Moraru o iubeşte şi se vor căsători. Nu, hotărît, n-avea nici o bănuială.

— Putem lua în discuţie posibilitatea sinuciderii ?

— Nu cred. Nu era Ioachim Moraru omul acela ! De ce s-o facă ? N-o ducea bine ?

— Vă înţelegem. Locuiţi în camera 4, aşezată alături de camera lui Ioachim Moraru N-ati auzit nimic suspect aseară ?

Se întoarse fulgerător spre căpitan

— Ce-am auzit eu nu cred că poate fi taxat ca suspect. A fost la el Cezărică. Vreo jumătate de oră. S-au certat. Se certau des în ultimul timp. Ioachim nu agrea căsătoria sa cu Cristina. Aseară...

— Nu vă sfiiţi. Orice amănunt poate să ne ajute.

— Da, aseară Cezărică a ieşit cam şifonat, dar Ioachim nu-i dorea decît binele. Cam asta-i tot.

Arşinel îşi trecu pixul prin păr. Căpitanul îi observă gestul. Înţelesese. Îl întrebă în şoaptă :

— Ai vreo nelămurire ?

— Da. Cîteva. De pildă, dacă suferă de insomnii...

— La ce oră vă culcaţi de regulă ?

— La zece, zece jumătate.

— Aţi putea să spuneţi la ce oră aţi auzit discuţia ?

— După zece jumătate. Mă culcasem. Cred că şi adormisem. M-a trezit cearta lor.

— Deci a fost o ceartă...

Gherasim privi în pămînt.

— Da... o ceartă în toată regula...

— S-a auzit, aşa, parcă şi o palmă ?

Era surprins. N-ar fi vrut să le spună că ajunseseră pînă aici. Erau prietenii săi. Şi, peste toate, chestia asta n-avea nici o legătură cu moartea lui Ioachim. Alungase, ca un vis urît, ideea că s-ar fi putut sinucide din cauza acestei căsătorii făcute împotriva voinţei sale. Era absurd. Ioachim avea nervii sănătoşi. „Ce dracu, să nu fim copii !... Unde vor să ajungă domnii poliţişti ? Te pomeneşti că-l bănuiesc pe Cezărică ! Dar e exclus ! Pierd timpul degeaba. Auzi, Cezărică... O prostie... Trebuie să le spună tot, să încheie capitolul ăsta."

— Cezărică insista să primească acordul unchiului său. Ioachim nici nu voia să audă. L-a ameninţat că o va face chiar de va fi necesar să treacă

peste cadavrul său... N-o luaţi în serios, vorbe spuse la mînie. Se încinseseră... Ioachim i-a dat o palmă... În mare, cam atît am auzit. Cred că şi-au mai turnat şi altele, dar eu nu le-am dat atenţie. Mă chinuiam să adorm.

Arşinel nota aproape cuvînt cu cuvînt.

— De ce apreciaţi că Cezar Moraru trebuie scos din discuţie ? Ameninţarea sa n-ar trebui, dimpotrivă, să-l acuze ?

— ...

— Nu ?

— O căsătorie întemeiată pe crimă ? ! Refuz să accept asemenea supoziţie. Şi apoi, îl cunosc pe Cezărică ca pe propriul meu buzunar. Mintea lui nici măcar n-ar gîndi aşa ceva.

— Şi dacă i s-a sugerat de altcineva ?

— Vă gîndiţi la Cristina ?

— Poate.

— Tot e greu de crezut. Ce-ar fi cîştigat ? Cezărică oricum ar fi luat-o de nevastă, cu sau fără consimţămîntul lui Ioachim.

— Chiar dacă l-ar fi dezmoştenit ?

— Chiar dacă... dar nu cred. Îl iubea şi-l aprecia şi ca specialist. Cezar Moraru e un inginer de clasă. Ioachim i-a impus această pregătire şi băiatul nu l-a făcut de rîs.

— Cînd l-aţi văzut ultima dată pe Ion Bălăşoiu ?

— În dimineaţa accidentului. Am aflat de dispariţia sa abia cînd m-am întors spre seară. Ce legătură are însă cu moartea lui Ioachim ? ! Bălăşoiu s-a înecat înainte.

— Desigur, întrebări de rutină. În afară de dumneavoastră cine nu mai participase la ultima partidă de pescuit ?

— Avocatul. Plecase cu maşina încă înainte de prînz.

— Lipsea deseori ?

— Uneori.

— Mulţumim. Dacă credeţi că ne puteţi spune ceva, vreun amănunt care v-a scăpat acum, orice, vă stăm la dispoziţie. Şi mai ales, v-am ruga să nu părăsiţi vila.

— Mă bănuiţi şi pe mine ?

— Trebuie să priviţi lucrurile în faţă, căutăm un criminal printre noi.

— Imposibil ! E ridicol ! Înţelegeţi ? ! E ridicol ! !

Căpitanul Vanica se ridică din fotoliu şi se îndreptă spre ieşire, urmat într-o tăcere deplină de Arşinel. Gherasim Piticu, năucit de cele auzite, îi conduse pînă la uşă. În ochii săi se citea consternarea.

— Şi totuşi, e adevărat, completă căpitanul, dîndu-i mîna.

În pumnul său de uriaş, căpitanul Vanica se simţi părăsit de noroc. Nu dorea, pentru nici un motiv, să-l mai supere...

CAPITOLUL IX

— Din capul locului, tînărul Moraru apare cel mai suspect. Ai obiecţiuni ?

Arşinel punea întrebările. Căpitanul se mulţumea să răspundă. Ştia el ce ştia. Arşinel avea imaginaţie şi în felul acesta spera că discuţia va alu-

neca „de la sine“ şi pe drumul bun. Care drum ? Nu-l ştia încă. Era însă sigur că, mai devreme sau mai tîrziu, vor ajunge acolo. Nu există crimă fără criminal... Oameni, aparent oameni, ca el, ca Arşinel, numai că dincolo de linie. Linia ce separă omul de criminal... Să fie oare Cezar Moraru ? Tînărul modest şi ruşinos sau tînărul care a ameninţat cu moartea pe unchiul său ?

— Nu neapărat...

— Atunci să recapitulăm. Cine l-a văzut în viaţă ultima dată pe Ioachim Moraru ?, reluă Arşinel.

— Cezar Moraru, dar asta nu spune nimic.

— Ba spune totuşi, dacă luăm în calcul cearta dintre ei, amprentele care dovedesc prezenţa sa certă în camera unchiului său si cele spuse de familia Brebu si confirmate de Gherasim Piticu. Spune ?

— Îmi menţin părerea. Nu neapărat... Cum i-a administrat otrava ?

— Simplu... Să admitem că au băut împreună. Spuneai că Ioachim Moraru părea obişnuit să primească vizite şi chiar pe tine te-a tratat cu un whisky, la nici trei minute după ce i-ai trecut pragul. În timpul discuţiei tînărul Moraru a profitat o clipă de neatenţia unchiului său şi i-a strecurat otrava în pahar. Apoi, după ce l-a trimis în lumea viselor, a luat paharele, le-a spălat şi le-a pus în ordine în bufet. Se conjugă bine şi cu faptul că, potrivit spuselor lui Gherasim Piticu, după ce-a auzit „palma“, nu s-a mai auzit nimic. Am putea zice, tăcere de mormînt. Pentru că era un mort acolo.

— În afara urmelor lui Ioachim Moraru, n-am găsit pe pahare nici măcar o altă amprentă. De ce ?

— O fi lucrat cu mănuși.

— Iarăși o supoziție...

Arșinel își continuă ideea, neluînd în seamă cele spuse de Vanica.

— Apoi s-a întors în camera domnișoarei Savu unde a rămas pînă la miezul nopții. De dînsa e sigur că nu-l va trăda și va declara c-au fost împreună tot timpul. Are tot interesul — căsătoria... V-a mințit c-a stat în camera sa tocmai ca să descoperiți c-a fost la ea. Vina poate să cadă pe oricine. Ei au stat împreună. Are alibi, alibi sigur. E logic ?

Căpitanul ar fi putut fi mulțumit de subaltern, dar era încăpățînat să observe alte amănunte care contraveneau logicii.

— Cum explici prezența pe pahare a amprentelor lui Ioachim Moraru ? Ai admis doar că Cezar Moraru le-a spălat...

— Cine ne spune că n-au băut din alte pahare pe care apoi le-a luat cu el... Cine ?

— Nimeni... afară de logică... Dacă a fost așa de precaut cu paharele, de ce și-a lăsat amprentele pe fotoliu ? De ce era necesar să se certe cu unchiul său chiar în seara crimei ? E de presupus că se gîndise la crimă cu mult înainte, altfel de ce-ar fi umblat cu otrava la el și, era să uit, cu mănușile...

— Poate spera că unchiul său o să cedeze și nu mai avea rost să-l omoare...

Arșinel, dragă, cînd te-ai decis să elimini pe cineva și umbli cu otrava după el și iei mănuși cu tine să-ți ascunzi fapta și, am uitat... pahare de-acasă, pentru că din cameră nu pare să lip-

sească nici unul, de ce provoci, domnule, scandal s-audă toată vila ? Răspunde-mi la întrebarea asta şi mergem împreună pe drumul propus de tine.

— După părerea ta, cearta îl disculpă mai mult decît îl acuză ? De ce trebuie noi întotdeauna să complicăm lucrurile în loc să le simplificăm ? De ce să n-admitem că s-a enervat şi toate măsurile de precauţie luate de el s-au dus pe apa sîmbetei ? De ce trebuie să filozofăm, să despicăm firul în patru, în opt, în şaisprezece, să se aleagă praful de el şi să nu te mai ducă nicăieri ?... De ce ? !

— Răspunsul e simplu. Nu trebuia să faci decît un mic efort pentru ca să ţi-l dai singur. Pentru a descoperi toate detaliile... Pentru că detaliile nu pot fi stăpînite niciodată în totalitate de criminal. Pe măsura analizei se înmulţesc, să zicem aşa, în progresie geometrică sau, altfel spus, dracul îşi bagă coada în detalii... Depinde de noi să descoperim neconcordanţele şi să găsim, astfel, drumul bun...

Arşinel părea dezorientat.

— Îl bănuim sau nu de crimă pe Cezar Moraru ?

— Da.

— Păi dacă da...

— Dar nu-i suficient.

— Nu-i.

— Putem să bănuim pe oricine tot atît cît şi pe el. N-avem dovada...

— Sigur că n-avem dovada. Dar nici aşa, să-i bănuim pe toţi. A pus muzică femeia, ce era să facă, îi place muzica, observ, de altfel, că şi altora le place muzica, doar nu era să fluiere. Şi asta-i un motiv s-o bănuim ?

— Un detaliu.

— Un amănunt, se încăpăţînă Arşinel.

— Zi-i cum vrei, dar rămîne ca o întrebare.

— Nu l-a iubit pe răposat şi gata.

— Pe răposaţi.

— Pe amîndoi ? Nu-i obligatoriu. Mă rog, nu-i o dovadă de culpabilitate pentru că asculta o melodie...

— Să-l lăsăm pe Ioachim Moraru şi să trecem la Ion Bălăşoiu. De ce s-a înecat Ion Bălăşoiu ? Şi de ce tocmai în zona nordică a lacului în care de regulă nu pescuiau ?

Arşinel n-avea răspuns. Nici el n-avea. Ştiau amîndoi. Trecuseră cu analiza prin punctul ăsta. Vanica continuă :

— Avem în spate două morţi prin accident. Da ?... Am admis amîndoi. Într-un interval atît de scurt, în acelaşi loc şi printre aceiaşi oameni. Să fie oare legate între ele ? N-am reuşit pînă acum să dăm un răspuns...

— Sîntem încă la început de drum.

— Sîntem... Numai că nu putem rămîne mult în această poziţie.

— Maiorul Ionescu ?

— Şi el...

— Mai bine ne-am culca.

Vanica nu-i mai răspunse. Dar nici nu-l contrazise. Arşinel se grăbi să-şi facă patul, tot în camera cu numărul 8, alături de Vanica, în calitate de „tolerat", repede de tot, pînă nu se răzgîndea căpitanul.

CAPITOLUL X

După micul dejun, conform înţelegerii, căpitanul se urcă împreună cu Clara la mansardă. Se opriră în camera unde erau depozitate costumele.

— Credeţi că s-a mai încălzit apa ?, întrebă Vanica.

— Dimineaţa ? !, din contra.

Simţea fiori nu tocmai plăcuţi şi aproape regreta propunerea dar era prea tîrziu să mai dea înapoi. Între timp Clara Bălăşoiu pregătea echipamentul.

— Mă ajutaţi să umplu buteliile ?

— Desigur.

Dintr-un rezervor umplură patru butelii mici, cîte două pentru fiecare. Luă un echipament la întîmplare şi o urmări şi pe Clara asupra alegerii făcute. Se oprise, fără ezitare, la primul costum, cînd se simţi urmărită de căpitan. Reacţionă neaşteptat.

— Nu pricep nimic. Cînd o să înţeleg ce se întîmplă aici ? Cu ce-am greşit ?

Vanica îi răspunse numai la prima întrebare :

— Cînd o să fiţi mai sinceră cu mine... Pe lîngă altele...

— Vă referiţi la chestia de aseară ? Nu e ceea ce gîndiţi. Îi împrumutasem casetofonul. Trebuie să fie vreo explicaţie asupra morţii sale ! Speram că ne-a lăsat vreun mesaj înregistrat. Am ascultat toate casetele, din păcate fără rezultatul aşteptat...

Luă nervoasă echipamentul şi coborîră în tăcere.

Jos, în faţa bucătăriei, Maria Brebu îi trecu în revistă într-un mod foarte personal, ca şi cum i-ar

fi trimis undeva cu o destinație foarte precisă. Ajunși pe mal, se opriră pe debarcader. Căpitanul privi lacul de jur împrejur.

— Dacă nu aveți nimic împotrivă, ce-ar fi să mergem în direcția asta ? Îi arătă nordul.

— Dacă vreți, mergem și pînă acolo. Numai să rezistați. Apa e rece. Cît privește locul, nu sînt superstițioasă.

— Nici nu credeam.

Clara Bălășoiu ridică din umeri, apoi se întoarse cu spatele și-și scoase bluza. Își descheie fermoarul de la fustă, o dezbrăcă și rămase numai în costumul de baie. Arăta superb. Se întoarse cu fața spre el. Se prefăcu surprinsă.

— Ce-ați păzit pînă acum ? Cred că nu aveți de gînd să vă aruncați în pantaloni ?

O privi încurcat. Riscă o explicație de adolescent.

— Mi-e rușine să mă dezbrac în prezența unei femei așa frumoase.

— Aa..., asta-i ! Atunci așteptați !

În cîteva clipe își puse costumul și labele, își potrivi masca, deschise supapa de amestec și se aruncă în apă.

Vanica abia avu timp să rețină succesiunea operațiilor. Se străduí să le execute întocmai, după care se uită la ceas și-și dădu drumul cu toată convingerea în apa mîloasă din jurul debarcaderului.

...La început ieși la suprafață Clara. Se așeză pe debarcader și așteptă. După cîteva clipe apăru și căpitanul. Își scoase imediat masca și respiră adînc aer proaspăt. Se clătina.

— Așa-i la început. Pînă te obișnuiești, zise Clara, sprijinindu-l încetișor.

— Cred că a doua oară o să mă comport mai bine !

— Sînt convinsă. Pentru prima scufundare v-aţi descurcat onorabil, îl ajută Clara să treacă cu bine prin această situaţie. Căpitanul remarcă gestul dar prin cap îi „circulau“ alte idei. Se uită la ceas. Trecuse exact o jumătate de oră.

— În mod normal, vreau să zic, de n-ar fi trebuit să vă ţineţi de mine, aţi fi înotat mai repede ?

— O idee mai repede.

„Şi eu care mi-am dat sufletul !“ Întinşi pe mal, alături, aşteptau să-i zvînte soarele.

— N-am înţeles nimic, începu Clara, pentru ce excursia asta ?

— Voiam să văd şi eu cum e sub apă.

— Şi aţi văzut ?

— Am văzut. Deşi vizibilitatea e redusă...

— Spuneţi-mi sincer, ce-aţi dorit să vedeţi ?

— Totul.

Îi simţea părul ud, mîngîiat de boarea de pe mal. O privi în faţă, direct. Clara înţelese că era studiată. Îi răspunse dojenitoare :

— Să mergem. Soţul meu a murit doar de cîteva zile, nici nu l-am îngropat încă. Ce gîndesc ceilalţi cînd mă văd făcînd plajă cu un bărbat... ?

Căpitanul îi răspunse candid :

— Vă gîndiţi la Cezar Moraru ? El n-are timp, e ocupat, vă asigur eu, pînă peste cap cu domnişoara Cristina. Aşa că nici domnişoara Cristina... Poate Adrian Sever ? În calitate de avocat al familiei, ar putea, într-adevăr, să vă urmărească. Sau Gherasim Piticu ?

O privi insistent. Clara nici nu clipi. Doar sînii parcă se coborau şi se ridicau mai repede. Îi răspunse calm :

— Mă gîndeam, aşa, în general. Aţi văzut pe hotelieră cum se uita la noi ? Numai cît nu ne-a scuipat ! Şi nici chiar Cristina...

— Aveţi dreptate. Se va cleveti un pic după excursia asta. Să mergem, dacă doriţi. Pe mine nu mă deranjează... Apropo, să nu uit, îmi împrumutaţi şi mie casetofonul ? Cîteva ore...

Reacţionă energic.

— Mă suspectaţi tot timpul ! Îmi verificaţi fiecare afirmaţie ! Luaţi-l cu casete cu tot ! M-am săturat...

— Şi eu, silabisi căpitanul în timp ce soarele îi privea neputincios şi, ca un făcut, stomacul nu-i dădea pace tocmai acum. Şi, pe deasupra, i se făcuse deodată frig. „Soare cu dinţi ! Numai de n-aş răci. Nici n-ar fi de mirare după o baie aşa de rece ! Dar merită..."

Se despărţiră în tăcere. Dinspre vale se auzea un duduit uşor. O maşină Dacia urca dealul spre vilă. Vanica se opri să o aştepte. Vîntul îi sufla în păr cu tărie, accentuîndu-i senzaţia de frig. Îşi încheie bluza la gît şi încercă cîteva mişcări de înviorare. Maşina se apropia în goană, lăsînd în urmă o şuviţă de praf. Nu mai plouase de mult. Iarba se uscase căpătînd nuanţe galben-roşcate care-i displăceau căpitanului. Pămîntul era însetat şi doar alături era atîta apă...

Din maşină coborî şoferul Capră şi un omuleţ crăcănat care cum îl văzu începu să rîdă.

— Iată-mă-s ! N-am ieşit la pensie pe de-a-ntregul. Tot Vasile vă scapă ! Şi unde mă bagi ? În găleata asta ?, întrebă omuleţul arătînd cu mîna lacul din faţa sa.

Căpitanul Vanica îl strînse în braţe. Nu-l mai văzuse de doi ani. Apoi îi pofti pe amîndoi să ia loc jos pe iarbă. În timp ce şoferul Capră declină invitaţia pe motiv că „nu-i sună bine maşina", omuleţul se conformă şi căpitanul îl informă pe îndelete despre cele întîmplate. La urmă, zise :

— Am nevoie să mă conving. Îmi trebuie o certitudine. Numai dumneata poţi să mi-o dai. Altfel cade totul. Tot ce-am clădit cu „Amprentă" se duce pe apa sîmbetei şi nu văd ce punem în loc. Ajută-mă !

Omuleţul îl prinse de mînă şi-l privi în ochi. Căpitanul înţelese. Vasile-Apă-Dulce îşi va face datoria.

— Vreau să-mi demonstrezi practic dacă tot ce mi-au spus în legătură cu durata curselor lor subacvatice este exact. Şi mai ales, nu uita zona nordică, de pe partea cealaltă a lacului. Să cercetezi totul. Dacă a fost o luptă pentru supravieţuire, cum presupun, trebuia să lase urme. Scriitorul Ioachim Moraru, îmi spunea că l-a găsit acolo. Să verifici totul. Eu am încercat, dar n-am reuşit. A fost un fiasco. Noroc c-ai venit la timp.

Vasile-Apă-Dulce, sau mai exact, pe numele său adevărat, Vasile Dorobanţu, purtat cu respect de cel puţin o sută de ani în satul său natal Moldoveni, de mai bine de jumătate de săteni, îl privi compătimitor.

— Cu apa nu-i de glumit. Bine că n-a ieşit mai rău. Puteai s-o păţeşti.

— Dar ei, ei cum reuşesc ?

— Au, probabil, antrenament. Nici eu nu m-aş băga dacă n-aş fi în formă. Chiar ieri, la Herăstrău, am căutat „o bombă" căzută dintr-o maşină, cîteva ore bune. Pînă la urmă tot i-am dat de hac.

— O bombă ? !

— Da, ca o bombă, umplută cu nu ştiu ce chimicale, o scăpase un căscat... În ce te priveşte, nu-ţi fă nici o grijă, te-am înţeles.

— Costumul ?

— E în maşină. Nu plec la drum cu deştu-n gură. Acolo e debarcaderul ?

— Acolo.

— Atunci să-i spun lui Capră să tragă maşina mai aproape şi mă pun pe treabă. Nu trebuie să mă ajuţi cu nimic. Ştie Capră ce are de făcut.

Vanica îl aprobă cu o mişcare a capului. Capră trase maşina pînă la debarcader şi scafandrul Vasile-Apă-Dulce se pregăti pentru scufundare.

— Şefule, ai un bilet. Ştii, confidenţial, îi strecură şoferul.

Căpitanul Vanica se îndreptă spre maşină. Cu un gest nepăsător şoferul extrase bileţelul dintr-unul din buzunarele de la spate. Îl luă, era un plic în toată regula. Îl deschise :

„Grăbiţi-vă, pentru Dumnezeu ! E o vînzoleală la noi ! Telefoanele zbîrnîie neîncetat. Maiorul Ionescu se lamentează din două în două minute. Uniunea Scriitorilor aşteaptă clarificări. Pînă şi colonelul mi-a spus să nu-l mai dau la telefon.

Cu deosebită stimă, Ana."

Rupse bileţelul cu mişcări leneşe şi aruncă bucăţelele de hîrtie în apă. Pluteau cîteva clipe după care, umezite, se scufundau în întunericul de dedesubt. Nu era supărat. Era obişnuit cu acest tratament. Poate nici nu se putea altfel.

— E zarvă mare ?

— Destulă.

S-ar fi aşteptat la mai multe comentarii din partea şoferului. Nu mai insistă. În fond, cui serveşte graba asta ? Nu stau cu mîinile în sîn !

...Soarele ardea nemilos, vîntul obosise de-atîta alergat şi căpitanul Vanica, aşezat ghemuit pe bancheta din spate a maşinii Dacia, cu ceasul în mînă, aştepta împreună cu şoferul Capră să „răsară" Vasile-Apă-Dulce. Nasul începuse să-i dea semne de inundaţie cu toată zăbuşeala de afară. După o pauză îndelungată, apa lacului se despică în dreptul debarcaderului şi scafandrul îşi făcu apariţia. L-au tras imediat la suprafaţă, luîndu-l în braţe. Readus la dimensiunile sale iniţiale prin dezbrăcarea costumului şi desprinderea buteliilor, Vasile-Apă-Dulce nu părea prea fericit.

— M-am lăudat degeaba. N-am găsit nimic. Nici o urmă de luptă. Înţelegi ? Nimic ! Bălăriile sînt aşa cum le-a făcut mă-sa, neclintite ! Cît despre timp, să calculăm...

Căpitanul părea că nu-l mai urmăreşte. Privea fix în apa din faţa sa. Într-un tîrziu silabisi :

— Nu trebuia să găseşti nimic...

— Cum nu trebuia ? ! Nu ziceai ?

— Pentru mobilizare, dar nu trebuia... Aşa e piesa...

CAPITOLUL XI

După ce masa fu servită ca la carte şi relaţiile cu Maria Brebu păreau să se amelioreze, Vanica urcă brusc la mansardă sub ochirile încurcate şi din nou dezamăgite ale hotelierei. Se opri în camera cu costumele pentru pescuit subacvatic. Avea o privire aprinsă, concentrată asupra unui amănunt numai de el ştiut. Luă la mînă toate costumele. Le pipăi, le desfăcu şi le analiză. Rezultatul părea să fie încurajator. Pe un costum, lîngă fermoar, descoperi două iniţiale : IB. Nici un alt costum nu mai purta vreun marcaj asemănător. Puse toate costumele în rînd. Nici o deosebire. Şi totuşi, unul era marcat cu iniţialele lui Ion Bălăşoiu ! De ce ? Nu-l slăbea întrebarea... Avea un singur răspuns : să se deosebească de celelalte ! Căută lacom şi alte deosebiri. Minutele treceau grăbite dînd frîu liber orelor, dar nimic nu părea să se adauge la observaţia iniţială.

Arşinel îl găsi transpirat, taciturn, aplecat asupra costumelor.

— Nimic ?

— Ce-ai vrea să fie ? Costume standard...

— Pierdem timpul.

Vanica nu mai suportă :

— Nu-l pierdem. E aici ceva care-mi scapă !

— Ne scapă multe...

Vanica renunţă la dialog. Nu pentru că nu mai avea urmarea, dar deosebirea ce tocmai o remarcase merita infinit mai mult.

Scoase o ruletă din buzunar și măsură tubul de cauciuc ce-l ținea în mînă. Apoi pe rînd, pe toate celelalte. Primul era mai mic cu aproape 3 centimetri. Restul erau de aceeași lungime. Desfăcu grăbit bușonul care lega capătul tubului de conducta de alimentare a buteliilor. Repetă operația și cu alt costum. Le compară ! Nimic. Le pipăi, așa cum se verifică sticlele la gură. La tubul mai scurt simți mici neregularități. Desfăcu toate tuburile. Arșinel îl urmărea cu interes. Toate erau cu capătul perfect neted, cu excepția celui mai scurt de la costumul marcat cu inițialele IB.

Aranjă costumele la loc cum le găsise și coborî scările supărat.

— De ce tocmai ăsta e marcat ?, întrebă Arșinel.

— Gîndește-te și tu !, îi răspunse supărat Vanica. Expediat de o manieră atît de brutală, Arșinel îi urmă sfatul cu cea mai mare seriozitate. După cîteva momente izbucni :

— Ion Bălășoiu a fost omorît. I-au tăiat tubul în timp ce înota sub apă. Apoi l-au ținut să nu se mai ridice la suprafață.

— Știu asta de cîteva minute... De ce-i marcat costumul ?... Răspunde-mi la această întrebare !

Arșinel primi provocarea demn. Din păcate, doar atît. N-avea răspuns la întrebare...

— Ia te rog o hîrtie. Facem o listă cu toți turiștii să vedem ce putea să facă fiecare și ce nu putea.

Arșinel se conformă imediat, dar Vanica l-ar fi vrut mai combativ. Arșinel îl stimula prin spiritul său de contrazicere. Și tocmai acum se arăta atît de docil.

— Statul te plătește să gîndești cel puțin în timpul serviciului. Ai face bine să reflectezi la asta.

Arșinel strîmbă din nas, dezamăgit.

— Optică de comandant în pragul pensionării. Dă-i drumul, suport orice.

— Ajunge ! Aștept contribuția !

Arșinel intră în joc mai învățat ca Solomon.

— Să începem cu Cezar Moraru. Putea să-l ucidă pe Ioachim Moraru ? Putea ! Nimeni nu poate tăgădui c-a fost la el în seara crimei. Putea să-l ucidă și pe Ion Bălășoiu ? Da. A pescuit singur, sau eventual cu unchiul său și s-au întors ultimii. El ar fi avut timp să-l omoare pe Bălășoiu. Admiți ?

— Admit.

— Clara Bălășoiu : trebuie s-o bănuim și pe ea. În seara morții a stat singură în camera sa. N-are alibi. De unde știm c-a stat ? Cît privește moartea lui Bălășoiu, după cele ce mi-ați relatat, n-avea timp să-l ucidă, întrucît s-a întors după circa 30 minute și soțul ei imediat ce s-a aruncat în apă a înotat s-ajungă cît mai departe. Totuși nu mă convinge, mai ales după explicațiile cu căsnicia ratată. De ce n-ar scăpa de un bărbat de care nu s-a putut apropia niciodată, pe care nu-l iubește și nu-l va iubi ? ! De ce să n-o facă acum în floarea vîrstei ? În fond, de unde puteam fi siguri că 30 minute nu ajung ? Doar ai verificat și singur... Admiți ?

— ...Cu excepția ironiei de la urmă.

Arșinel zîmbi și trecu mai departe.

— Cristina Savu : e aproape în aceeași situație cu Clara Bălășoiu. N-are alibi pentru seara morții lui Ioachim Moraru.

— Cezar Moraru ?

— Am admis c-a fost la ea, dar cine știe exact ? După sau înainte de crimă ? Doctorul ne-a comunicat ora morții cu o precizie de o jumătate de oră. Nu putem elimina acest dubiu.

— Da, dar nici să-l fetișizăm. Continuă, te rog.

— Cît privește pe Ion Bălășoiu, nu putea să-l ucidă, am presupus, din lipsă de timp.

— Cu o condiție : crima să se fi produs în partea nordică a lacului. Prezumție valabilă pentru toți.

— Deci timpul nu mai joacă nici un rol ?

— Ba da, dar numai în măsura în care se vor confirma cele spuse de Ioachim Bălășoiu.

— Dacă eliminăm această „certitudine“ nu ne mai rămîne nimic.

— Foarte probabil.

— Gherasim Piticu mă pune în încurcătură. A auzit exact ce ne-a spus și familia Brebu. Dacă mergem pe ideea că cearta dintre unchi și nepot e mai mult în favoarea decît în defavoarea nepotului, nu ne rămîne decît să apreciem că ori e cinstit și ne-a spus ce știa, ori că a vrut să ne trimită pe o pistă falsă semnalîndu-ne numai „pasaje“ defavorabile lui Cezar Moraru și atunci e bun de pus pe listă. Ce propuneți ?

— Pune-l. De ce l-am excepta cînd le bănuim pe Cristina Savu și pe Clara Bălășoiu ? Pentru cealaltă crimă, n-avem cum să-l suspectăm. Ai dreptate, nu putem pune la îndoială totul.

— Nu ne-a mai rămas decît avocatul. Aici lucrurile par mai clare. N-a fost la pescuit, iar în seara crimei a fost la familia Brebu pînă tîrziu. Tîrziu, mă rog, în funcție de datele de care dispunem acum. Am acceptat, conform celor transmise de doctor, că

moartea a survenit cam la 12 noaptea. El afirmă c-a stat la familia Brebu pînă după miezul nopţii. Nu vi se pare cam prea tîrziu pentru o vizită ?

— În mod normal, da. Nu uita însă că situaţia era anormală, aveau un mort printre ei.

— Să nu-l trec pe listă ?

— Cred că nu vrei să faci lista tabù. Nu ne foloseşte decît pentru a ne ordona cît de cît ideile.

— Ce ne mai rămîne ? I-am trecut pe toţi.

— Familia Brebu ?

— Să nu exagerăm.

— Nici nu mă gîndesc. Dar de ce nu ? Ştiu tot ce se petrece sub ei, au venit aici din altă parte, n-au prieteni, nu-i vizitează nimeni etc... Ne mai lipseşte cineva ?

— Ioachim Moraru, continuă imperturbabil căpitanul.

Conştiincios, Arşinel adăugă şi numele lui Ioachim Moraru pe listă. Revăzu cele scrise. Din toţi, cel mai suspect rămînea tot Cezar Moraru.

— Trebuie să admitem că tînărul Moraru...

— Mi-ai mai spus-o. Ai adus casetofonul ?

— Da.

— Dă-i drumul.

Arşinel puse caseta luată din biroul scriitorului şi apăsă pe clapa de pornire. Nimic deosebit. Muzică rock pe care căpitanul o accepta din obligaţie, în timp ce Arşinel schiţă chiar cîţiva paşi de dans.

— Ai auzit de Clapton, Zappa, Dylan ? Nu, n-ai auzit, monştri sacri ai genului... Tot cu crimele astea trec toate pe lîngă tine şi se ofilesc fără să bagi în seamă.

Arşinel ar fi adăugat numele plutonierului major Ana Radulian la enumerarea de mai sus, nu pen-

tru că persoana s-ar fi complăcut genului, ci din raţiuni legate strict de căpitan, dar se opri brusc, o dată cu muzica. Cîteva clipe nu se mai auzi decît un hîrşîit uşor. Apoi o voce domoală, liniştită. Căpitanul o recunoscu a fi a lui Ioachim Moraru. Se apropiară de casetofon.

CAPITOLUL XII

27 septembrie 1944

...Privesc cu ochii stinşi lumina puturoasă a felinarului, murdară ca tot ce mă înconjoară, şi mă gîndesc cît de mici şi neînsemnate sînt acum bucuriile noastre, doar bucurie simţisem cînd dintre copacii fără număr lăsaţi în urmă ne-a ieşit în cale adăpostul, făcut, probabil, de forestieri, departe, credeau, de ura sălbatică dezlănţuită.

— George s-a întors ?

— Nu-i prieşte mirosul din...

Ică roti un deget spre tavanul încăperii în care ne aflăm, după care rîse gros, dezvelindu-şi dinţii albi, strălucitori. Stătea întins pe jos, cu raniţa sub cap şi picioarele depărtate.

— Odată, la Viena, aveam şlepul plin de grîu, curat cum altul nu-i, grîu din sudul Moldovei, maşcat ca o mazăre. Vine un austriac la mine să-l cumpere. S-a tocmit ca un armean. M-a sucit de i l-am dat la preţul ce i-a convenit. Mi-a strîns mîna pri-

vindu-mă în ochi cu mulţumire şi atunci m-am simţit şi eu mare, că nu mă uit la mărunţiş... A doua zi am aflat că era din Hamburg şi avea vreo cinci vapoare...

S-au dus vremurile, îi răspund şi el simte că alte gînduri mă frămîntă, iar istoria cu Viena ne-o mai spusese.

— Cît vezi cu ochii numai pădure... S-o fi rătăcit.

— Ne găseşte el...

Fusese dat afară de la seminar, la Izmail, pentru o jună din oraş cu care întreţinea relaţii prea intime şi părintele director, deşi om cu suflet, urmărit cu scrisori şi ameninţări de o enoriaşă rămasă fată mare prin preajma vîrstei de 60 de ani, nu l-a mai putut scăpa de centrul de recrutare. Lăsase acasă o mamă şi şapte surori.

28 septembrie

Soarele nu ieşise de mult din găoacea sa, pădurea era cuprinsă încă de un fel de vrajă, o boare jilavă, lăptoasă, plutea printre copaci. George sosise în puterea nopţii, obosit şi slăbit. Ne găsise tocmai cînd panica începuse să capete proporţii vecine cu disperarea.

— Să-l scol sau să-l apăr de muşte ?, spuse Ică în timp ce-şi freca dinţii cu o periuţă muiată în sare. Mă opresc la prima variantă şi-i fac semn să-l trezească. Dă din coate, se apără inconştient, apoi se repede să-şi caute arma. Ică îl ia în braţe şi-l sărută cu buzele pline de sare.

— D-le locotenent, nu permit ! Sîntem ostaşi sau ce naiba ? !

nemții și rămîne gospodina singură ? În definitiv cu ea vrem să stăm de vorbă. D-le locotenent, lăsați-mă pe mine, mă descurc cu spălătoreasa, o să vedeți !

L-aș lăsa, dar George e încă un copil. Pe nemți îi cunoaște doar din cărți. Ică mi se pare mai hotărît, mai sigur pe el, mai cu experiență... Și totuși, parcă nici el... Tot ce plănuim nu-i o joacă de-a soldații... Brusc îmi dau mai bine seama ce riscuri ne asumăm. Am dreptul, oare, să le ordon o asemenea misiune? Da, pe plan militar, da, am toate drepturile. Sîntem în război. Numai că eu nu sînt ofițer de carieră și mintea mea „civilă" refuză o încadrare totală în regulamente pe care, deși le urmez, nu le aprob încă pe deplin...

— Mă duc eu, le spun neutru.

Mă privesc consternați. Într-un tîrziu, George își face publică opinia sa de subordonat :

— Dacă vă prind, noi n-o să ne mai descurcăm niciodată. Gîndiți-vă bine ce faceți.

— Dacă mă prind, să nu intrați în panică. Țineți drumul forestier.

— Nu văd atunci de ce trebuie să riscăm ?

— Pentru că nemții sînt lîngă noi, pentru că există... Știu să vorbesc nemțește. Am cele mai mari șanse dintre noi să reușesc.

Nu i-am convins. Ică n-a comentat alegerea făcută decît în felul său, semi-serios, ironic.

— Să-mi lăsați adresa. Aveți și dumneavoastră vreo mamă...

— Am, sigur că am... „Îți mai aduci aminte, mamă ?..."

Ne pornim spre marginea pădurii. Soarele e încă sus. Ca întotdeauna Ică e înaintea noastră. Mer-

gem atenţi, călcăm uşor pe covorul de frunze arămii, ne ferim de crengile uscate care fac zgomot cînd se rup sub picioare.

Ocolul e acolo. Şi nemţii! Pe lîngă maşină. Fără agitaţie, în stilul lor organizat. Pe coş o şuviţă de fum negru se rostogoleşte spre cer ajutîndu-mă să localizez bucătăria şi, cu puţină imaginaţie, toată împărţirea casei. Nemţii nu par să se fi înmulţit. Tot vreo opt-nouă. Nu mai înţeleg nimic. Oricît de dezorientaţi sîntem, nu putem fi prea departe de front, dacă în zilele de pe urmă nu şi trecuse de noi. Nu se mai auzea demult nici o armă, nici un foc. Nu-şi dădeau oare seama că oricînd pot fi surprinşi de unităţile româneşti ?

— Tot după înserat. Acum şi-o muscă ar prinde-o. Aţi remarcat cele două santinele ?

George îmi controlează spiritul de observaţie.

— La poartă stă una şi la cotitura drumului alta. Au şi binoclu. Privesc tot în jos, parcă de-acolo ar aştepta să se întîmple ceva.

— Altă romîncă ! observă George şi i-am simţit în priviri o nuanţă de regret. Părea alta deşi portul îi era asemănător. Ceva mai înaltă, tot blondă, puteam să jur că-i soră-sa. Nu-mi dădeam încă seama dacă prin această nouă apariţie se modifica planul iniţial. Am tot timpul să mă gîndesc pînă o da întunericul.

— Şi nu uitaţi, domnule locotenent, proviziile ne sînt pe terminate. Par înzestraţi...

— Dacă m-aţi fi lăsat pe mine şi buric de fată mare v-aş fi adus.

— Arde busuiocul în el, nu-l băgaţi în seamă. Aprins cum e n-ar mai fi judecat bine. Tot cu gîndul la bijboancă, mucosul...

— Că matale ţi-o cădea greu şi te deşală... Fariseu. Unde eşti, Doamne, să-l vezi ce gîndeşte şi ce cotcodăceşte !

— Bă, ţîncule, nici la fund nu te ştergi singur de mai mult de-un an şi-mi dai mie lecţii ! Eu, băiatule, Dunăre-n sus, Dunăre-n jos, niciodată cu aceeaşi muiere. Uite cine-mi numără bobii !

— Şi mă rog, matale, de cînd cu puşcoiul ăla mai simţi şi alte senzaţii ?

I-am lăsat să se înţepe, c-aveau amîndoi un dor mărunt de contrazicere.

...Ziua se petrecu spre noapte aproape pe nesimţite. Hotărîsem să mă aştepte în acelaşi loc 24 de ore. După care erau liberi să procedeze cum or crede că e mai bine. George se stăpîni cu greu să nu-i dea lacrimile. Îmi strînse mîna puternic şi mă bătu amical cu palma pe umăr. Gest sancţionat de regulamentele militare, dar care m-a îmbărbătat mai mult decît toate vorbele fără rost spuse în asemenea momente de tensiune. Am coborît panta ţinîndu-mă de crengi, fără zgomot prea mare. Băieţii rămăseseră sus, nu-i mai vedeam. Primul obiectiv fixat era să mă apropii de ocol, pînă la gard, dinspre partea din care venisem şi să rămîn acolo cîteva minute pentru a urmări mai îndeaproape curtea ocolului. Eram în zona cea mai nesigură, santinelele ieşiseră din raza mea vizuală. Distingeam din ce în ce mai greu împrejurimile, se făcuse noapte de-a binelea. În casă se aprindeau lumini şi binecuvîntez în sinea mea că nemţii sînt aşa de siguri pe ei şi nu iau nici o măsură de camuflaj. Cîteva salturi şi ajung la gard. Îmi lipesc fruntea de scîndura umedă şi rece

şi-mi forţez ochii. Sînt cam la 15 metri de cel mai apropiat geam. Îmi iau 4-5 secunde să-i parcurg. Mă salt pe gard, dar gardul e şubred şi abia am timp să sar în partea opusă şi să-l sprijin să nu cadă cu totul. Reuşesc să-l menţin într-un echilibru precar după care mă fac una cu pămîntul. Se aud paşii santinelei de la poartă care se apropie de latura ocolului pe care mă aflu. Strîng pistolul şi dau drumul la piedică. Trece la 20 de metri de mine. Mă liniştesc şi aştept să-şi reia locul la poartă. Se retrage tîrşindu-şi leneş picioarele. Încep să mă tîrîi. E mai mult o fugă. Ajung cu bine la prima fereastră. În camera în care privesc nu e nimeni. Trec pe sub geam şi mă opresc la următorul. Privesc avid înăuntru. E o cameră mare cu o masă ţărănească la mijloc. Număr 6 nemţi care iau masa în linişte. Apar şi fetele. Una cu o mămăligă mare pe un fund, cealaltă cu o carafă de apă. Totul e idilic, dacă n-aş şti sigur unde mă aflu mai că m-aş invita la masă. Cîteva cutii de conserve sînt pe rînd tăiate şi una din fete le adună după ce le răstoarnă conţinutul într-o farfurie. Îmi lipesc urechea aproape de geam dar nu prind nici o vorbă. Părăsesc poziţia şi reflectez. Nemţii sînt cu toţii la masă cu excepţia santinelelor. Logic, la bucătărie sînt numai fetele. Nu ştiu cum vor reacţiona, dar n-am altă soluţie. O iau pe lîngă ocol şi trec pentru moment pe latura opusă porţii. Urmează partea critică: frontalul casei, vizibil de pe drum. Privesc cîteva minute santinela de la poartă. Se plimbă calmă, cu lanterna stinsă şi cu ţigara aprinsă. Parcurge mereu aceeaşi distanţă, după care se întoarce şi o ia de la capăt. Număr secundele cît se află cu spatele faţă de casă : 7 secunde. Cam puţin pentru distanţa pe care o am

de parcurs și nu știu nici dacă ușa de la intrare nu-i închisă. La prima întoarcere mă hotărăsc să risc. Am plecat. Parcurg metri ce mă separă de ușă fără nici un incident. Ajung în cerdacul din față și abia am timp să mă fac una cu podeaua cînd santinela aprinde lanterna. O rotește spre ocol apoi semnalizează spre cealaltă santinelă nu înțeleg ce. Din noapte observ o luminiță care-i răspunde, după care lanternele se sting și întunericul devine mai întuneric.

Respir ușurat. Culcat cum sînt dacă întind mîna ajung la clanță. Mă opresc și nu fac gestul. Santinela s-a oprit chiar în partea apropiată de mine. Pipăi din nou revolverul și simțindu-l în mînă mă liniștesc cît să pot gîndi că-l pot curăța dintr-un singur foc, așa cum stă cu țigara aprinsă-n gură. Și-a reluat mersul său de metronom. Acum e momentul. Prind clanța cu degetele și trag în jos. Ușa se deschide lenește cu un scîrțiit aproape imperceptibil. Mă tîrîi prin spațiul liber și-o închid din interior. Îmi obișnuiesc ochii cu întunericul acum mai dens. Din holul în care mă aflu dau alte trei uși. Cîte una pe fiecare latură. Probabil cea din stînga dă la bucătărie. Apăs mînerul ușii și întredeschid. Dincolo e lumină. Stau cîteva momente și ascult în timp ce un miros de fiertură răzbate pînă în hol. Voci de femei :

„— Ai pus sare?

— Kilograme.

— Și pentru drăguțul tău ?

— Pentru el doar două grame !“

Rîsete înfundate, pași precipitați. Trebuie să fac ceva, nu mai pot rămîne în holul în care mă aflu. Mă decid și intru în bucătărie. Fetele nu mai erau acolo. Pe plita încălzită doar o oală cu apă fiartă.

Privesc în jur şi văd că nu am decît un refugiu : chilerul ce dă din bucătărie. Mă ascund acolo hotărît să aştept pînă o să înţeleg ce se petrece. Pare o cameră cu mobilierul din dotare : un pat, o masă cu trei picioare, rotundă şi joasă, de ţară, şi două scăunele. Nu se petrece nimic. Minutele se scurg greu, fetele nu se reîntorc. Revăd întregul plan al clădirii. Nu e complicat. Nu mai am răbdare, ceva din mine mă îndeamnă să ies şi ies. Traversez un culoar în semiîntuneric şi mă opresc exact în capătul opus, într-un loc complet neluminat. Am o poziţie mai ferită aici, dar, din păcate, n-am nici o ieşire. Mă simt ca într-o cuşcă. În sfîrşit se aud voci :

— Astă seară am consumat ultimele alimente. Mai avem cîte trei încărcătoare de fiecare om... De cinci zile am pierdut orice legătură cu vreo unitate nemţească. Dacă nu se iveşte cît de curînd vreo situaţie favorabilă, ne vom transforma într-o bandă de hoţi... Foamea ne va împinge... Germania e patria sfîntă care nu ne mai poate ajuta. Războiul va mai dura, dar sentinţa s-a dat... Nu laşitatea din mine vă vorbeşte... Soluţia propusă aici ne poate duce în faţa curţii marţiale. Din această cauză n-am dreptul să vă ordon s-o urmaţi... Dar este totuşi o soluţie... Fiecare să procedeze cum îi dictează conştiinţa...

— S-o supunem la vot, d-le leutnant. Dacă ne despărţim, şansele de supravieţuire scad, fie că ne retragem, fie că nu.

— Soluţiile, în general, şi deci şi cele militare, nu ţin cont de voinţa majorităţii.

— Vorbeaţi de conştiinţă...

— Conștiința, Erich, scuză-mă, feldwebel Himmel, e o chestiune prea personală ca s-o facem publică. Votul e poate democratic, dar noi sîntem soldați.

— Situația este excepțională, d-le leutnant !

— Sînt ofițer, n-am dreptul decît să-mi trag un glonte în tîmplă... Dar îl am oare ?... Cum vă dictează conștiința...

Nu se mai aud. Discută din ce în ce mai încet. Vocile se interferează. Nimic inteligibil. Pînă ieri ne fuseseră aliați... Aliații cui ? Noi nu ne-am ales niciodată aliații. Istoria ni i-a ales...

— Am decis, d-le leutnant, supunem la vot ! Mai întîi dacă rămînem împreună, indiferent ce va urma. Apoi dacă ne retragem peste munți sau (vocea îi tremura) ne predăm românilor... Vă întrebăm dacă doriți să participați la vot ?

Într-un tîrziu vocea leutnantului se auzi stins :

— În momentul ăsta am încetat de a mai fi o formațiune militară. Indiferent ce va urma. Vom fi orice votul va decide, dar numai soldații Germaniei nu... Da, votez alături de voi și bunul Dumnezeu să vă ajute ! Propun ca votul să fie deschis, prin ridicare de mînă. Sînteți gata s-o faceți ?

— Sîntem, răspunseră toți într-un glas.

— Cine este pentru ca să rămînem împreună indiferent de rezultatul votului următor ? Vocea feldwebelului Himmel se auzea clar, lipsită de emoție. Unul, doi, trei, patru, cinci și cu mine, șase. Evident, Blessing e contra.

— Mă abțin. Nu vreau ca acest vot să mă apese pînă la sfîrșitul zilelor mele. Cum n-am alte propuneri...

— Nu ţi-am cerut explicaţii, Blessing ! (Feldwebelul Himmel părea foarte autoritar). Să trecem, dacă aşa am hotărît, la cel de al doilea vot. De voie bună şi nesiliţi de nimeni, în faţa conştiinţei noastre şi a lui Dumnezeu, supunem la vot dacă să ne retragem sau să ne predăm românilor. Cine este pentru ca să ne retragem ?... Unu, doi. Cine este pentru ca să ne predăm românilor ? Unu, doi, trei. Cine se abţine ? Unu... Cu trei voturi pentru, două contra şi o abţinere..

— Un moment, Himmel, santinelele ?

— Aveţi dreptate, d-le leutnant, să voteze şi santinelele. Pentru că nu pot părăsi postul, să ne trimită votul lor în scris. Dacă-mi permiteţi, l-aş trimite pe Hans să ni-l aducă.

— Trimite-l, Himmel.

— Hans, ai şapte minute la dispoziţie !

— Am înţeles !

Alerg spre bucătărie. Hans trece în fugă pe culoar. Am şi eu şapte minute să-mi adun gîndurile. Nu mă mai tem că pot să fiu surprins. Nemţii au problemele lor. Aproape că nici nu-mi vine să cred. Sînt prins în joc şi aştept cu nerăbdare urmarea. Unde să fie fetele ? Hans se întoarce exact în timpul fixat. Aştept să închidă uşa şi revin la locul vechi de pe hol. Decizia era luată. Glasul leutnantului părea schimbat, vcalat.

— Aşadar, am hotărît. Ne predăm românilor, domnilor...

Uşa se deschise precipitat şi leutnantul trecu pe lîngă mine, fără să mă vadă, absent. Alerg spre bucătărie în vîrful picioarelor şi mă opresc în chiler. Deschid fereastra şi mă arunc orbeşte în noapte. Un

pocnet de pistol se sparse în urma mea, repetat de ecoul muntelui spre care mă îndreptam. Înţeleg. Leutnantul decisese că are dreptul...

Crengi mă lovesc peste tot, cad, mă ridic şi iar cad. Urc povîrnişul cu ultimile puteri. Ajung pe tăpşanul unde-i lăsasem. Fluier de două ori scurt şi odată lung cum ne înţelesesem. Îmi răspund imediat. Nu le zăresc figurile dar îi aud cum se apropie de mine. Le povestesc pe îndelete cele întîmplate jos. Nu aştept comentarii din partea lor. Tac. Auziseră pocnetul pistolului şi, înainte de orice, se bucurau că eram din nou cu ei. Cînd tăcerea devenise apăsătoare ca şi noaptea adîncă, care ne înconjura, Ică mă întrebă :

— Care-i urmarea, domnule locotenent ?

Ică e un bărbat de 20-25 de ani, cu simţ practic dezvoltat. Emoţiile sale durează puţin. Prin contrast, George mi se pare mai interiorizat. Îl simt neliniştit pînă în măduva oaselor. George, George...

— Urmarea e decisă. Mîine dimineaţă după ce ne punem cît de cît în ordine îi luăm prizonieri după cum le e voinţa. Apoi la vale pînă la prima localitate. Fetele ne vor ajuta să ne orientăm. Le vom spune că unitatea noastră... În fond, putem să nu le spunem nimic. Sînt doar prizonierii noştri.

Ică nu pare încrezător în planul meu :

— Ne ducem aşa, pur şi simplu, cu un cîrd de nemţi prizonieri ? !

— Da.

— Şi dacă se împotrivesc ?

— De ce-ar face-o ?

— După moartea locotenentului lor...

— Nu s-a schimbat nimic. Doar un prizonier mai puţin.

Totul mi se părea simplu și ideea mă atrăgea. N-a fost să fie așa.

Drumul la întoarcere spre adăpost, pe întuneric, a fost un chin. L-am suportat mai ușor gîndindu-ne optimiști la ziua de mîine.

30 septembrie

Ică s-a sculat primul și a trecut la punga cu sare. Periuța i se mișcă ritmic, în toate direcțiile. Are și pentru ce. Dantura frumoasă, zîmbet cuceritor, seamănă cu un actor. Nu-mi amintesc care... dar seamănă. Și peste toate, detașarea. Ușurința sa de a accepta orice împrejurare ca ceva firesc, chiar și războiul ăsta. Pînă și întrebările sale, atîtea cîte sînt, se consumă repede, ca și îndoielile...

George s-a trezit dar, se pare, nu pe deplin. Mai visează încă, vis urît cu vîrcolaci, născuți din durere și groază de o minte înclinată spre fabulație și tenebre. Îndoielile sau întrebările la el țin îndelung, chiar dacă nevoia de dialog e firavă. Nu numai cine vorbește, gîndește...

Ne radem la sînge și ne punem hainele cît de cît în ordine după care părăsim adăpostul în zori. E o dimineață de sfîrșit de septembrie, copacii se ascund încă în pădurea ce ne înconjoară, totul e umed și incert. Umbre îmi joacă în fața ochilor și pînă și George, cît e de lung, mi se pare un pitic dintr-un basm ce nu l-am uitat niciodată. Am senzația apăsătoare că ne-am redus cu toții dimensional, tocmai acum cînd contrariul ne-ar fi fost mai de ajutor... Subit mă îndoiesc de planul ce l-am inițiat. A fost

suficientă o singură rază de soare să-mi redea optimismul.

Ocolul e acolo. Santinelele sînt la locul lor. Coborîm în prăpastie. Sîntem totuși o „unitate", mergem în șir indian, cu mine în frunte. Ne ferim cît putem, hotărîsem să-i luăm prin surprindere. Ajungem aproape de ocol, pe drumul de aseară. În dreptul gardului ne despărțim. Ică și George urmează o latură mai lungă, tîrîș, fără zgomote. Mie mi-a revenit cealaltă parte, mai scurtă. Știu că trebuie să renunț la porthart pentru o mai mare libertate de mișcare. Am cîteva secunde să-l ascund sub vraful de frunze arămii de la rădăcina unui stejar solitar. Despărțirea mi-a lăsat un gol în inimă. Tot războiul îl am scris acolo... Mîine o să-l recuperez, mă consolez în timp ce mă tîrăsc spre locul de întîlnire... Sînt aproape în spatele santinelei. Aștept semnalul dat de Ică. Cînd îl aud sar în picioare și strig în nemțește :

— Sus mîinile !

Santinela se întoarce fulgerător dar văzîndu-mă cu pistolul întins nu ezită și ridică mîinile supus. George se repede și-i ia arma. Remarc într-o fracțiune de secundă că santinela de pe drumeag se făcuse nevăzută. Neamțul ne privește cu ură, nu arată a fi dispus să fie făcut prizonier. Pun asta pe seama mîndriei rănite de-a se fi lăsat prins chiar în post. Din casă se aud voci și uși trîntite.

Cînd prima rafală ne-a trecut pe deasupra capului, ne-am lăsat cu toții la pămînt. Sîntem prinși de un baraj de foc din două părți. Ne tîrîm spre șanțul drumului în timp ce santinela de lîngă noi fuge fără s-o putem împiedica.

— Nu prea par să se lase prinși, remarcă înciudat George.

N-apuc să-i răspund, din spatele casei nemții ne-nconjoară. Abia atunci observ o a doua mașină oprită în fața ocolului. Trag cu ură un foc într-un cauciuc. Mașina se lasă într-o parte în timp ce sîntem somați să ne predăm. Ridicăm mîinile neîncrezători. Un feldwebel ne strînge armele.

— Români ?, mă întreabă un oberleutnant și o paloare cred că mă cuprinse imediat : erau SS-iști.

— Români, îi răspund.

— Bine ați venit, domnilor. Cu ce ocazie ?

Încep să pricep. SS-iștii sosiseră după plecarea mea. Datele problemei se schimbaseră. Nemții se hotărîseră să continue lupta. Și noi căzuserăm exact cînd le era dorul mai mare...

Păşesc cu necaz pe drumul pe care sînt condus. George și Ică mă urmează cu capetele plecate. Intrăm în casă și sîntem „cazați" în chiler. Fetele asistă neputincioase la sosirea noastră. Par plînse și speriate. Încerc să le întreb, în treacăt, unde ne aflăm, dar un unteroffizier mă lovește cu palma. Oberleutnant-ul îmi ia apărarea :

— Domnul e locotenent, cum îți permiți ?, după care rîde ironic și eu îmi opresc o înjurătură în gînd. Ușa chilerului se închide în urma noastră. Mă reped imediat spre geam. De afară mă privește nepăsător un paznic cu mutră de bivol. Revin cu picioarele pe pămînt : sîntem închiși. George și Ică nu înțeleg nimic, așteaptă explicații :

— Au venit în urma mea, cu mașina din fața casei. Nu-mi dau seama ce gînd au cu noi. Ne vor interoga...

desigur ştiţi, un oberleutnant nu discută cu grade inferioare... Unteroffizierul Muller are alte metode...

Arunc o privire spre unteroffizier. Nu-mi dau seama ce gînduri îl frămîntă, pare sculptat în piatră, cu ochii goi, lipsiţi de orice expresie. Oberleutnantul se aşează pe scaun, îşi mîngîie favoriţii cu gesturi pe care i le cunosc de acum, apoi după o pauză intenţionată, menită să mă facă să mă gîndesc asupra consecinţelor ce mi le asum, continuă :

— Ofiţer de carieră ?

— Nu.

— Se explică. Războiul e o ştiinţă, o artă, pentru care trebuie să te dedici de la început, fără jumătăţi de măsură. Apreciez toţi militarii, chiar dacă sînt de partea cealaltă a baricadei, pentru că au o trăsătură comună : sînt realişti. Nu se izbesc cu capul în zid, inutil. N-aveţi nici o şansă. Numai adevărul ne interesează, fără fabulaţii. (Mă fixează cu ochii. Sînt tăioşi, duri.) Ne-aţi trădat ca popor, ne-aţi trădat ca stat şi ne-aţi trădat ca armată. Calculele vă sînt greşite. Germania are o armată mare, invincibilă.

— Nici o armată nu-i invincibilă. Istoria...

— Care istorie ? Istoria nu-i decît un şir lung de trădări ! Germania va scrie istoria sa ! Cu sîngele vărsat de fiii şi fiicele sale. Cu orice sacrificiu... Războiul nu s-a terminat... Abia începe... Şi la sfîrşitul său vom repune Germania în drepturile sale legitime. Vom clădi o Germanie nouă, exemplu pentru toate statele lumii... Pentru că noi n-am produs numai războaie, cum se afirmă de ticăloşi... Am educat poporul, i-am dat conştiinţa puterii şi responsabilităţii sale superioare prin cultură şi organizare... Fumaţi ?

— Nu, mulțumesc.

Și-a aprins o țigară rău mirositoare. Tutunul bulgăresc lua acum alt drum, gîndeam fără să vreau urmărindu-i divagațiile. Simțea că am cu totul o altă părere și atacă frontal :

— Din ce unitate faceți parte ?

— Nu pot să vă răspund.

— La cîți kilometri se află de noi și ce direcție urmează ?

Tac. E calm și destins. S-ar zice că apreciază atitudinea mea.

— Nu mă așteptam să-mi răspundeți. Cel puțin nu acum... Ne vom întoarce, domnule locotenent, ne vom întoarce... Aveți trei minute să-mi răspundeți : cine sînteți, de unde veniți și încotro vă îndreptați ! Fără rătăciri ! Trei minute. Se schimbase mult. Era hotărît și veninos. Își privi ceasul de la mînă, după care nu-mi mai acordă nici o importanță. La naiba cu minutele sale ! N-aveam nici un răspuns. Ne rătăcisem. Cum să-l fac să înțeleagă pe el care nu înțelege nimic din ce se petrece în jurul său ? Îmi dădeam seama de inutilitatea oricărei inițiative. Așteptam să treacă minutele mascîndu-mi îngrijorarea care mă cuprinsese. Eram într-o situație fără ieșire.

Cînd timpul acordat s-a scurs m-a întrebat din priviri.

— N-am alt răspuns, d-le oberleutnant. Sus e un adăpost în care ne-am petrecut ultimele zile. Doar noi trei. Pur și simplu, ne-am rătăcit.

— Mă credeți imbecil ?... Sînt dezolat pentru ce va urma.

Ultimele cuvinte le rostise în românește. Îl privesc surprins dar îmi întoarce spatele și unteroffi-

zierul Müller îmi face semn să părăsesc încăperea. Mă conduce pînă la chiler, după care trînteşte uşa în urma mea.

— Ce-au vrut ? mă întrebă George.

Nu doresc să-i sperii mai mult. Sînt abătut şi chiar dezorientat.

— N-am prea înţeles. Nu-şi explică prezenţa noastră aici. Sînt în retragere şi ne cred dezertori. O să vă interogheze şi pe voi. Nici un cuvînt despre vizita mea aseară aici.

— Ce-o să le spunem ?

Întrebarea lui Ică stătea şi pe buzele lui George. Trebuia să le dau un suport moral, o explicaţie plauzibilă a situaţiei.

— Neamţul vrea să se asigure că nu sînt unităţi româneşti prin apropiere. Caută o cale de retragere spre nord. Venirea noastră i-a pus în încurcătură. Nu-mi dau seama ce explicaţii le-au dat nemţii care ocupau ocolul, dar nu cred că şi-au dezvăluit adevăratele intenţii. Să nu i le spunem nici noi. Un singur răspuns : ne-am rătăcit. I-am zis şi de adăpostul de sus, la o adică putem să i-l şi arătăm.

Tăcem cu toţii. E aproape zece.

Uşa chilerului se izbi de perete. Unteroffizierul Müller se propti în cadrul uşii şi strigă spre George :

— Mă, tu ăla de colo slab, vino cu mine !

George, care nu ştie o boabă nemţeşte, se uită la mine. Îi fac semn să-l urmeze. Ne părăseşte demn ca un adevărat soldat.

Ică pare brusc îmbătrînit. Incertitudinea în care ne aflăm îl macină mai mult decît mă aşteptam. Caut să-l îmbărbătez :

— Sînt în retragere... N-au timp de noi. În cel mai rău caz o să ne tîrască după ei să le arătăm drumul.

— Dacă-l știam nu ajungeam aici...

— O să evadăm, găsim noi ceva...

— O să evadăm...

Nu mă crede. Nici eu nu cred...

Din cînd în cînd îmi arunc privirea pe fereastră, dar „bivolul“ e la post și mă urmărește nepăsător cu automatul gata de tragere.

— Ar trage și-n mă-sa...

Ică are dreptate. „Bivolul“ nu pare dus la biserică. Cu spatele său ocupă tot cadrul geamului. Și numai după ce obosit de nemișcare s-a întors cîteva grade, un petic mic de cer albastru m-a făcut să simt odată mai mult situația în care ne aflăm: sîntem prizonierii unui fanatic.

Unsprezece ceasuri.

Nu mai suport. Ar fi trebuit să se întoarcă. De fapt tot timpul nu m-am gîndit decît la el... E atît de tînăr !

...L-au trîntit pe podea, leșinat. Cu greu l-am adus în simțiri cît să ne murmure :

— Sînt niște ticăloși... Le-am spus că ne-am rătăcit. Nimic altceva. Nu m-au crezut. E unul care știe românește. M-au bătut, domnule locotenent...

Șuvițe de sînge i se scurg pe la colțul buzelor. Încerc să i le șterg cu batista. Închide ochii și leșină din nou. Îl întindem în patul tare. Aerul e aproape irespirabil. Arunc cu un scaun în geam. „Bivolul“ bagă automatul pe fereastră și e gata să ne ciuruie. Răcnesc că n-avem aer, înțelege și-și retrage arma, rămînînd în continuare în alertă. Ică pri-

veşte în gol. Aproape că-i citesc gîndurile... L-ar fi vrut pe George mai slab, să le spună nemţilor totul... Cît n-aş da să greşesc !

George pare că s-a trezit, dar n-are putere să vorbească. Îşi mişcă ochii urmărindu-ne. Din cînd în cînd geme uşor.

Douăsprezece ceasuri.

Unteroffizierul Müller şi-a făcut din nou apariţia. Mutra îi pare de tinichea, totul numai o mască. E rîndul lui Ică. Nu găsesc cuvinte să-l îmbărbătez. Cred că e şi inutil. Hotărîrea lui e luată ...Se strecoară pe lîngă neamţ, palid ca un mort.

Mă ocup în continuare de George, care cere apă. Bat în uşă şi strig. Un neamţ îmi aduce o gamelă plină. O iau şi-i picur cîţiva stropi pe buze.

— M-au bătut... De ce, domnule locotenent ?

...Ică n-a mai revenit. Pe la două totul se precipită. Comenzi guturale, zăngănit de arme. Nu ştiu ce să cred. George mă întreabă stins cu o uimitoare naivitate :

— Au venit ai noştri ?

N-am timp să-i răspund. Prin faţa geamului trece un neamţ cu mîinile legate la spate urmat de alţii cu automatele pregătite.

Unteroffizierul Müller dă ordine grav. Neamţul legat este aşezat cu faţa spre munte, lîngă gard. Escorta ia poziţie cam la zece paşi în spatele său. Cade secerat sub rafala automatelor. George leşină din nou în timp ce grupa de execuţie se întoarce şi în pas de front defilează prin faţa oberleutnantului. Mă mir cum de nu cîntă... Peste cîteva momente doi soldaţi mai aruncă un cadavru peste celălalt mort. Îl recunosc în trecere. E leutnantul ce şi-a

pus singur capăt zilelor... Celălalt, gîndesc, trebuie să fie feldwebelul Himmel.

Înţeleg. Ică le-a spus totul.

Orele trec chinuitor de greu. George e foarte slăbit şi mă tem să nu aibă vreo hemoragie internă. Paznicul de afară s-a schimbat cu altul. Pare mai omenos, ne priveşte cu o oarecare curiozitate. S-a lăsat întunericul. Mă întind lîngă George, cu faţa în sus. Mi-e foame, n-am mîncat nimic toată ziua, dar nu vreau să le cer de mîncare, nici eu nu ştiu de ce.

— O să ne omoare ?

— Nu, George, stai liniştit, n-au nici un motiv.

— O să ne omoare... Şi pe fete o să le omoare... Sînt răi...

— Crezi în Dumnezeu ?

— Cred.

— Atunci să ne-ajute Dumnezeu !

...Vreau să dorm să uit cele văzute. Afară se aud lopeţi şi se văd lanterne aprinse. Îi îngroapă. Apoi zgomote de motor dinspre partea unde era parcată maşina pe care o remarcasem de sus. Ce-o fi cu fetele ? Dar cu Ică ? Nu-l condamn încă... Poate are explicaţii... Apoi totul se estompează, oboseala din mine îşi spune cuvîntul şi nu-mi mai amintesc nimic.

...Mă trezesc zgîlţîit uşor. Mă ridic în capul oaselor. O voce care mi se pare de femeie, chiar lîngă mine, printre lacrimi, reuşeşte să-mi spună la ureche :

— Nu strigaţi ! Eu sînt Mara. Am pătruns pînă aici. Trebuie să fugiţi. Imediat ! Mîine vă omoară. Aşa au hotărît.

— Cum te-ai strecurat ?

— Mie teamă că n-o să înţelegeţi. Omul dumneavoastră le-a spus tot. L-au închis şi pe el. N-au nici o cruţare... L-au omorît şi pe unul de-al lor... Pe alţii îi ţin legaţi. Nu ştiu ce-o să le facă. Pe noi ne-au lăsat în pace... Deocamdată s-au răfuit între ei. Numai de nu le-om urma la rînd. Fugiţi, domnule locotenent ! Sînt obosiţi, paznicul de afară a adormit. Acum e momentul !

— Nu-mi pot lăsa camarazii.

— Luaţi-l şi pe el, duceţi-l în braţe, faceţi ce puteţi, numai nu mai staţi un minut ! ...Celălalt... nu merită... Nu merită... Din cauza lui a murit un om ! Neamţ, e drept, dar un om care se hotărîse să depună armele. Ba chiar să şi rămînă pe meleagurile astea...

George s-a trezit, aude tot. Nu vrea să-mi fie o povară.

— Lăsaţi-mă... Văd moartea cu ochii... La ce să vă mai încurc. Ică, băiatule, Dunăre-n sus, Dunăre-n jos... Plecaţi odată !

Nici prin minte nu-mi trece să plec fără George ! Ori scăpăm amîndoi, ori nici unul ! Ică nu mai intră în calculele mele, şi-a luat soarta în mîinile sale.

— Să mergem, George !

Nu protestează. N-are putere nici să ţină ochii deschişi. Îl ridic de mîini şi ajutat de fată îl punem cît de cît în picioare. George rezistă cît să nu leşine iar. Ne apropiem de fereastră. E deschisă. Pe acolo venise şi Mara. Doamne, cît curaj trebuie să fi avut ! Pe jos numai cioburi... Paznicul nostru doarme chiar sub geam, dar e aproape imposibil să trecem cu George fără să ne simtă, oricît de obosit

ar fi. Am o altă soluție. Mă ridic în mîini pe ușor și-mi trec picioarele dincolo. Rămîn nemișcat cîteva secunde și studiez terenul în întunericul mîngîiat slab de cîteva raze de lună. Paznicul își ține automatul la piept iar capul îi atîrnă pe țeavă. Riscul e mare dar mi-l asum în lipsă de altă soluție. Dintr-o săritură i-l smulg și-n următoarea fracțiune de secundă îi ard una în moalele capului. N-a avut timp nici să simtă despre ce e vorba. Sper să nu-l fi adormit de tot... Sînt mai liniștit acum cînd nu mai poate să ne surprindă.

George face eforturi mari să coopereze cu noi. În sfîrșit, l-am trecut fereastra ! Mara sare și ea și ca o umbră se furișează prin spatele casei spre altă fereastră unde dispare imediat. Nici n-am apucat să-i mulțumim. Îl iau pe George în cîrcă și fac cîțiva pași cu el. Atîrnă greu, deși e numai piele și os. În felul ăsta n-o să ajung nici pînă la liziera pădurii... Trebuie schimbat ceva. George murmură continuu :

— Lăsați-mă, fugiți, scăpați măcar dumneavoastră !

— Scăpăm împreună, fii bărbat !

— Sînt, dar n-am putere...

Mai fac cîțiva pași. Nu sînt departe de mașină... Un gînd nebun, născut de disperare, îmi dă tîrcoale. Dar dacă ? Îl car pe George pînă la mașină. Nu era păzită în mod special. Îl reazem de o roată dinspre partea opusă santinelei. Cunosc marca. Mașină de campanie, decapotabilă. Deschid încet portiera și pipăi volanul. Apoi caut trusa de scule, care trebuie să fie la locul ei. Și este. Am la dispoziție cîteva minute să refac circuitul electric de

contact. Din fericire știu cum s-o fac, am mai făcut-o și cu altă ocazie, la Odesa, numai că în cu totul alte împrejurări. Un singur gînd mă chinuie : să nu mă surprindă santinela de la poartă pînă nu refac contactul. Nu știu nimic despre drum, dar nu mă alarmez, orice drum e bun și duce undeva... O bucată trebuie să-l parcurg fără lumină și, dacă se poate, și fără motor. Sînt în pantă, doar să iau pietrele de la roți și să slăbesc frîna de mînă. Un șurub se încăpățînează să nu se desfacă, George geme ca un prunc bolnav. Scap o cheie pe jos care face zgomot lovindu-se de ceva metalic. Opresc orice mișcare și aștept urmarea. Slavă Domnului, nu se întîmplă nimic, doar George geme în continuare în locul în care l-am lăsat. Reușesc să-l desfac în timp ce picături mari de sudoare cad pe volan. Am contactele în mînă, doar să ating sîrmele... Le fixez separat de volan. Mă dau jos din mașină, dar abia am timp să iau automatul și să mă ascund în spatele portierei. Santinela se apropie de mașină. Calcă apăsat, nu se grăbește. Pun mîna pe gura lui George și-i șoptesc să nu se miște și să nu mai geamă. Neamțul pare o umbră, nu-l zăresc prea bine, noaptea e acum mai întunecoasă. Deschide portiera dinspre partea opusă nouă și se urcă în mașină. Își așează picioarele cît mai confortabil, parcă ar vrea să se odihnească acolo. Nu ne-a simțit. O sudoare rece mi se scurge pe spate. Tot efortul depus și speranța pe care începusem să mi-o clădesc s-au dus pe apa sîmbetei... Dar nu, norocul se pare că-mi surîde din nou, dinspre partea santinelei se aud sforăituri cazone care nu mă pot lăsa indiferent. Ocolesc mașina prin spate, George nu dă nici un semn de

viață, și mă apropii pînă în dreptul neamțului cu automatul în mînă. Îl strîng bine de țeavă și-l pocnesc cu patul drept în cap. Sforăiturile amuțesc pe loc. Binecuvîntez în gînd vorbele Marei privind starea lor de oboseală, în timp ce-l trag jos din mașină sprijinindu-l să nu facă zgomot. Mă întorc la George și-l lovesc ușor cu palma.

— Totul e în regulă, în cîteva clipe plecăm.

Se trezește, înțelege c-am trecut hopul. Îl iau aproape în brațe și-l urc cu ultimele puteri în mașină pe bancheta din spate. Închid peste tot afară de portiera șoferului. Cred că sînt nebun, dar asta sînt ! Alerg cît pot la stejarul din spatele ocolului. Nu pot renunța la manuscris ! E viața mea acolo... Răscolesc febril frunzele pînă dau de porthart. Îl trec pe după gît și mă întorc cît pot de repede la mașină. N-au trecut decît cîteva secunde. Urmează punctul culminant. Cu țeava automatului scot una cîte una pietrele puse sub roți. Mașina dă semne de viață. Mă arunc la volan și mă gîndesc la bunul Dumnezeu. Slobod frîna, scot din viteză și ne mișcăm scîrțiitor. George geme dar nu-i dau atenție, Nu-mi doresc imediat decît să intru pe drumeag și să nu cădem în prăpastie. Nici nu mă gîndesc să aprind farurile, trebuie să mai trec de o santinelă. Totul decurge conform planului, mă înscriu pe drumeag, mașina e din ce în ce mai vioaie și o pornim la vale. Trecem peste cîteva gropi pe care le iau în plin, George nu mai reacționează, și lăsăm în urmă ocolul, pe care mai mult îl simt decît îl văd. Număr în gînd metri parcurși și apreciez că am cam fi nu departe de a doua santinelă. Mă hotărăsc să pornesc mașina ca să am un grad de manevrabilitate mai

mare. Apropii sîrmele cu mîini tremurînde şi fac contactul. Un pocnet răsună în noapte. S-a pornit ! E un zgomot catastrofal ! N-am timp să judec consecinţele, santinela e la post şi agită o lanternă să opresc. Bag în viteză şi aprind farurile. O lumină orbitoare invadează locul şi-l prinde la mijloc pe neamţ. Apăs acceleratorul pînă la fund şi trec în viteză pe lîngă santinelă care abia mai are timp să sară într-o parte, pierzîndu-şi echilibrul. Pînă să-şi revină îl las în urmă cu vreo cincizeci de metri. O rafală de automat se sparge în urma mea... Accelerez la maximum, maşina trosneşte din toate încheieturile dar răspunde la comenzi. Drumul e numai găuri şi pietre mari îmi răsar în cale pe care le ocolesc pe cît pot. La ocol s-o fi dat alarma şi n-am alt gînd decît să pun kilometri în urma mea, căci nu-mi fac nici o speranţă că nu voi fi urmărit de nemţi. Au la dispoziţie încă o maşină. Alerg nebuneşte pe drumul îngust şi accidentat, fără de fapt să ştiu încotro mă îndrept. Regret lipsa mea de prevedere. Mara ar fi putut să mă ajute... Doamne ! Indicatorul de nivel pentru benzină stă nemişcat pe zero ! Nu se poate ! Nu se poate ! Degeaba urlu, se poate, acul blestemat mi se înfige direct în inimă şi colac peste pupăză, din susul muntelui se aude duduitul unui alt motor, mai puternic şi mai rapid ca al meu... Îl cunosc şi pe ăla, doar am făcut tot războiul... Maşina saltă periculos dar piciorul nu-l ridic de pe accelerator pînă ce din spate nu se mai aude nimic. Cîţi litri de benzină să mai am în rezervor ? Dau cu pumnul în indicator, acul tremură pentru o clipită după care devine inert pe zero. Continui să merg nebuneşte pentru că am impresia că iar se

aude mașina care mă urmărește. Trec peste un podeț în curbă cu mai bine de 70 la oră, scîndurile trosnesc sub roți, dar rezistă și mașina trece peste o apă neagră la circa cinci metri sub noi. Strîng volanul cu amîndouă mîinile pînă nu-mi mai simt degetele. George nu dă semne de viață. L-aș fi vrut să geamă, să plîngă, să ceară ceva. George tace. Îl strig, nu-mi răspunde, ceva nu-i în regulă cu el. George, George... Nu mai rezist. Opresc mașina într-o curbă și mă întorc spre el. O pată roșie îi înflorise pe tîmplă. George e mort ! Rafala santinelei... O furie oarbă mă cuprinde. Privesc automatul. Încărcătorul e aproape plin. Întorc mașina cu fața spre curbă, în amonte. Las farurile aprinse. Sar din mașină și mă ascund după un copac gros cîțiva metri mai sus. Am în palmă toată panorama. Cum trec curba din umbra muntelui cad direct în lumina farurilor. Cîteva secunde doar. Pînă înțeleg despre ce e vorba... N-am timp să mă gîndesc prea mult, mașina se aude deja. Pregătesc automatul. Acum ! Mașina ia curba în viteză și intră imediat în zona farurilor mele după cum prevăzusem. Sînt patru ocupanți. Trag două rafale scurte în plin. Mașina își pierde controlul și se repede în prăpastia care se căsca la marginea drumului. O mai văd cum se răstoarnă de două-trei ori, pierzîndu-și roțile și portierele pînă nu mai zăresc nimic. O lumină orbitoare preface noaptea în zi urmată de o explozie care m-a făcut să mă lipesc instinctiv de copacul în dosul căruia mă ascunsesem. Tîrziu, în noapte, se sting și zgomotele... Lumini cresc și descresc în întuneric pînă ce noaptea își reintră în drepturi. Mă întorc la mașină și mă ocup de George... O lacrimă îmi cade pe fruntea seminaristului... Îl întind cu fața în sus pe

banchetă. Îi adun mîinile pe piept şi-i închid ochii. Îmi reiau locul la volan şi pornesc maşina spre necunoscut. Nu simt nici o bucurie că am scăpat. Doar o totală indiferenţă. Maşina intră şi iese din gropi aproape fără s-o ghidez. Umbrele copacilor îmi joacă în faţa ochilor, amplificate. N-am nici un crez, nici o voinţă, o sfîrşeală totală mă cuprinde.... Poate în copacul care vine, pe care nu-l văd, dar îl simt că trebuie să fie acolo, la întîlnire... Poate în următorul... Sau în hăul de pe margine... Volanul tremură sub mîini iar piciorul apasă automat pe acceleraţor. Gonesc cu 80 de kilometri la oră, e maximul ce poate da motorul... Curba era în ac de păr. Apăs reflex pe frînă dar maşina alunecă ca pe săpun, se răsuceşte în mijlocul drumului, apoi, nestăpînită, se aruncă în hăul de sub noi... E întuneric... Tot mai întuneric. Plutesc... Am o senzaţie de eliberare... Sînt liber. George ? Georgeee !...

...Octombrie 1944

Plouă mărunt. Frunzele căzute tresar orchestral. Picăturile îmi masează faţa dar n-am putere să-mi acopăr ochii. Deschid temător pleoapele şi nu întrezăresc decît un cer plumburiu şi străin. În jur, copaci fără număr, depărtaţi şi îndoielnici spre orizontul ce se frînge, unde totul se transformă în pădure şi necunoscut. Şi, deodată, o vizită : o veveriţă. N-am ştiut niciodată că privită atît de aproape seamănă cu un şoarece. Sare agilă, mă urmăreşte amical apoi se ascunde brusc. Probabil am mişcat picioarele. Sau mîinile.

Plouă tăcut. Îmi adun puterile şi-mi ridic braţele. O durere ascuţită îmi cuprinde umărul drept.

Cred că am brațul dislocat. Mă răsucesc spre stînga și manevra îmi reușește. Orizonturi noi mi se deschid. Stau pe un povîrniș cu picioarele în sus și capul în jos. Cureaua porthartului îmi strînge gîtul, sufocîndu-mă. Trebuie să-mi schimb poziția. Amețesc. Cînd îmi revin, pe buze se preling picături de ploaie cu gust de sînge. Îmi pipăi fruntea și degetele se înroșesc. Mă tîrîi pînă la primul copac, mă ridic în capul oaselor și mă sprijin de trunchi. Am acum o poziție care-mi permite să-mi văd picioarele. Sînt la locul lor. Bratul drept mă chinuie la fiecare mișcare. Cu mîna stîngă mi-l sprijin de centură. Ce-ar fi să mă ridic ? Nu, e deja prea mult. De cît timp stau așa ? Îmi privesc ceasul. Are geamul spart și acele sărite. Totul e înnegurat, nici o rază de soare. Ar putea fi bine și dimineață și după masă.

Începe să-mi fie frig. Hainele îmi sînt jilave, ploaia mi-a pătruns pînă la os. Caut cu mîna validă prin buzunare și-mi găsesc batista. O lipesc de frunte și apoi o duc în fața ochilor. E plină de sînge. Nu mai pot rămîne așa. Trebuie să întreprind ceva. La ce bun ? Nu-mi răspund, sînt sătul de întrebări. O forță peste mine, necunoscută, si care ține probabil de instinctul de conservare, mă împinge pe verticală. Mă țin de copac și rămîn în această poziție pînă îmi revin după efort. Fac un pas, apoi încă unul, mă clatin dar nu cad, și merg, împleticit, dar merg la vale. Din copac în copac. Nu știu unde mă îndrept, valea mi se pare singura cale de urmat în starea în care mă aflu. Brațul drept nu-l mai simt. E umflat, uniforma mă strînge în zona umărului. Merg așa de minute bune. Parcă am mai prins pu-

teri. În rest, nimic nu se schimbă. Ploaia se scurge molcomă peste pădurea adormită. Doar copacii par mai deși și mai subțiri, e din ce în ce mai greu să mă strecor printre ei. Nici o potecă, nici o urmă lăsată de om nu-mi întîlnește privirea. Într-un tîrziu dau de un fir de apă. Aș vrea să mă arunc deasupra-i dar nu mă încumet. Mă strîng la pămînt și-mi spăl fruntea. Apa se înroșește instantaneu. Clătesc batista și-mi curăț rana pînă frigul îmi pătrunde în creier. Iau apoi apă în palmă și o sorb cu buzele. E dulce.

Tratamentul m-a înviorat. Mă ridic și o iau pe firul apei. Blestemată pădure ! Merg de vreo oră și nu dau de nici o potecă. Pentru că n-am nici un reper, mă țin pe cursul apei. S-a mai mărit cu alte firișoare, în curînd n-o s-o mai pot trece cu piciorul. Număr în gînd pașii ce-i fac. Nu mă interesează calculul în sine, la ce bun ?, dar mă îmbie la mers.

Apa a devenit mai leneșă, diferența de nivel se apropie de zero. Mă grăbesc cu ultimele puteri. Orizontul se deschide deodată, pădurea se termină brusc și mă trezesc pe malul unui lac cu lăstăriș pe margini. Lacul pare mare, nu-i zăresc capătul. Pîrîul ce m-a condus se varsă încet, lăsînd în lac o dîră de vreo zece metri. Nici urmă de oameni. Mă așez pe mal și-l privesc. Pare trist sub bătaia ploii care s-a întețit.

Sînt istovit. Și ploaia care nu se mai oprește ! Părul îmi cade pe frunte acoperindu-mi rana. Încerc să-mi fac un bandaj din batistă. Nu reușesc. Sînt silit să mă folosesc și de mîna dreaptă. S-a înțepenit de tot sub centură, mii de ace îmi împung degetele. Fac nodul și arunc legătura pe cap după care o așez pe frunte.

Plouă cenușiu. Stau și aștept, nici eu nu știu ce. Dureri mă încearcă peste tot, umărul îmi zvîcnește sub uniformă parcă ar vrea s-o rupă. Gînduri negre îmi umplu capul și regret că n-am murit zdrobit de vreun copac. De jur-împrejur nici țipenie de om. Am uitat cînd am mîncat ultima dată...

Urmăresc cu privirea malul lacului, nemișcat sub ploaia care nu se mai oprește. Aceleași imagini îmi umplu cîmpul vizual : pădure și apă. Cît vezi cu ochii numai pădure, numai apă...

Sper că nu visez. Par niște oameni care se apropie urmînd malul lacului. Siluetele se desting tot mai clar. Sînt salvat...

Nu mă bucur pentru că nu pot uita cele întîmplate... N-am putere să-i întîmpin. Oricum sînt în drumul lor. Par militari. Cu atît mai bine. Le zăresc și uniformele... Doamne, sînt nemți !

N-am voință să mă ascund. M-aș putea tîrî pînă după primul copac, încă nu m-au observat, dar n-am s-o fac. M-am hotărît, rămîn pe loc. Am ameteli, o sfîrșeală îmi cuprinde tot corpul...

Se apropie.

Cînd l-am recunoscut nici măcar nu m-a surprins. Oberleutnantul din mîinile căruia abia scăpasem și de la care nu mă puteam aștepta la nici o îndurare se afla la mai puțin de o sută de metri... Și ce dacă ? N-ar fi ăsta cel mai bun prilej ? Un glonț și gata... Oberleutnantul nu glumește...

Un soldat duce o ladă metalică. Ce-o fi în ea ? Credeam că speranța e ultimul sentiment care piere la un om. Constat că nu-i așa. Nu-mi mai fac nici o speranță și totuși sînt curios... Încă nu m-au observat, mai am încă timp... Doar să vreau...

Mă tîrăsc pînă la primul copac, apoi mă las în voia Domnului.

Trec grăbiți pe mal, abia am timp să-i reţin pe retină. Îmi schimb locul pentru a-mi mări perspectiva. Se opresc şi cercetează malul lacului. Lada pare grea, îi obligă la pauze, şi-mi dau posibilitatea să nu-i pierd din vedere, dar forţele îmi scad văzînd cu ochii. N-am putere să-i mai urmez. Cînd sînt pe cale să renunţ, oberleutnantul se opreşte, scoate o hartă şi o cercetează. La o comandă soldatul se dezbracă pînă la chiloţi, ia lada în braţe şi se aruncă cu ea în lac. Cînd oberleutnantul hotărăşte se opreşte şi scufundă lada. Cam la două sute de metri de mal. După care se întoarce şi se îmbracă rapid. Oberleutnantul îşi strînge harta şi fac cale întoarsă. Mă ascund din nou, trec pe lîngă mine tăcuţi şi aproape se pierd în depărtare... Ies din ascunzătoare şi mă tîrîi spre cărare, urmărindu-i. Nu ştiu de ce fac asta...

Am scăpat, dar n-am putere să mă bucur... Nici n-am timp s-o fac. O împuşcătură. Mă arunc instinctiv la pămînt...

În depărtare, oberleutnantul se apleacă asupra soldatului căzut la pămînt. Încă o împuşcătură, după care îşi bagă pistolul în toc şi părăseşte cărăruia luînd-o direct prin pădure. Cînd mintea mi s-a limpezit, am senzaţia că totul n-a fost decît un vis. Dar n-a fost. M-am hotărît să mă gîndesc în altă parte, mai aproape de viitorul meu imediat. Încotro să mă îndrept ? Nu-mi răspund. Nu-mi răspund pentru că n-am putere să mă îndrept nicăieri...

Mă întind pe pămîntul ud, cu faţa în sus, acoperindu-mi ochii cu porthartul. Plouă neîntrerupt. Pădurea mă cheamă.

Din depărtare se aud ciini. Sau poate lupi... Mă tîrăsc în neştire...

8 octombrie 1944

M-au găsit între viaţă şi moarte, departe. ...O patrulă de cercetare. ...Doctorul nu mi-a dat nici o şansă. Dublă pneumonie... L-am auzit... Scriu cu mîna stîngă. Braţul drept îl am imobilizat. De ce-o fac oare ? Cui îi foloseşte ?..."

Vocea scriitorului se stinse uşor, ca un ultim dangăt de clopot. Cînd muzica izbucni din nou, Arşinel opri casetofonul. Căpitanul se sculă din fotoliul în care stătuse nemişcat pînă la ultima vorbă a scriitorului. Se plimbă nehotărît dintr-un capăt în altul al încăperii.

— Înţelegi ceva ?

— În ce sens ?

— Are vreo legătură cu cele întîmplate aici ? Dacă-i numai literatură ?

— De ce atunci înregistrarea ?

— Se practică... Să fie doar ficţiune ?

— Am putea verifica, mormăi Arşinel. Unde-s hîrtiile din biroul lui Ioachim Moraru ? Spuneai de un jurnal, aş vrea să-l văd. Căpitanul îi arătă cu degetul o mapă pe noptiera sa. Arşinel o răsfoi în grabă şi se opri la jurnalul căutat. Parcurse cu privirea ultimele pagini.

— E o continuare... Jurnalul se termină la data de 10 septembrie 1944...

Să se convingă apăsă pe butonul de revers al casetofonului derulînd banda pînă la primele vorbe ale scriitorului: „27 septembrie 1944..."

— Ce zici ?

Vanica nu-i răspunse. Arşinel îşi reluă ideea :

— Să facem un efort. Dacă jurnalele se continuă unul pe altul înseamnă că...

— Ioachim Moraru îşi pregătea noua carte.

— Fără să scrie un rînd, direct pe bandă ? ! Nu cred... Vocea îi era sigură, neezitantă, fără pauze inutile, aş zice mai curînd că citea... Dacă premiza e acceptată există şi o continuare scrisă a jurnalului pe care n-am găsit-o. Continui ?

— Desigur.

— N-am găsit-o, presupun pentru că Ioachim Moraru n-a dorit încă s-o facă publică... Există, cred, o raţiune... Mă opresc aici.

— Eu nu m-aş opri, continuă căpitanul. E o prezumţie interesantă. Să zicem că ai dreptate. De ce s-o ţină secret ? Concluzia vine de la sine. Dacă lucrurile stau aşa, putem spune că jurnalul nu e o ficţiune literară.

Arşinel îl privea sceptic.

— Compară, îi spuse hotărît căpitanului, întinzîndu-i jurnalul şi celelalte hîrtii scrise de Ioachim Moraru. Alt scris ! Am remarcat şi prima dată cînd le-am văzut, dar fără să merg mai departe. Jurnalul e scris de o altă mînă. Evident, cu mult înainte. Corect ?

— Mă rog, şi... ?

— Deocamdată atît... I-ai citit cărţile ?

— Ce-ți veni ?

— Aș vrea să știu mai multe despre Ioachim Moraru... Îți dau un sfat : citește-le !

Cineva bătu în ușă. Era hotelierul Brebu cu un mesaj — așteptat — de la doctorul Untu sub forma unei scrisorele adresată căpitanului și un pachețel. Le întinse destinatarului după care se retrase discret. Vanica citi mai întîi scrisoarea :

Detective,

la primul, cum ți-am spus. Nimic nou. La al doilea, diabet pronunțat. Otrăvire cu cianură de potasiu. Ora morții : 24, cu bătaie o jumătate de oră. În rest, toate bune.

Dr. Untu,

PS 1. Placheta luată pentru analiză, în regulă din punctul meu de vedere. Ți-am mai trimis una și pentru tine.

PS 2. Dacă nu ești mulțumit de serviciile mele, adresează-te medicului legist. Se face bine peste o săptămînă. Dictum sapienti sat est. *

Desfăcu pachețelul. Conținea rezultatele autopsiilor, placheta luată la analiză și o a doua, neîncepută. Reciti scrisoarea doctorului. („Curat stil de doctor ! Noroc cu citatele !"). Compară plachetele. Pe o parte, pe ambele părți. Același medicament. Nici o deosebire. Le băgă înciudat în buzunar și mai citi o dată scrisoarea medicului. Ar fi trecut peste toate, plachetele erau identice, dar Vanica refuză. Simțea că doctorul descoperise ceva, altfel nu i-ar fi trimis o plachetă neîncepută. Să descopere ce ? Era gata să pună mîna pe telefon să-l întrebe,

* Latină : „Omului deștept îi ajunge o vorbă", maximă a poetului Titus Maccius Plautus.

timpul său e tot atît de bine măsurat, dar renunță. Cercetă din nou plachetele. Nu remarcă nici o deosebire. Exact același medicament. Deodată, nu-și putu reține un strigăt de surpriză :

— Evrika ! Nu pot decît să-l felicit ! Nu știu cît de bun este ca medic, păcat însă că nu s-a făcut detectiv !

După o clipă de entuziasm, descoperirea îl posomorî. Realiză în gînd toate combinațiile posibile.

— În condițiile astea oricine putea să-l otrăvească pe Ioachim Moraru !

— Care condiții ?

Vanica nu-i dădu nici o explicație. Îi întinse într-un plic placheta și-l întrebă dacă ar mai putea identifica amprentele de pe ea. Arșinel luă plicul și dispăru imediat în baie, în timp ce căpitanul se întinse în pat cuprins de gînduri. După douăzeci de minute, Arșinel identificase două amprente, din care una o socotiră normală : a lui Ioachim Moraru. A doua amprentă nu se regăsea în „colecția" lui Arșinel.

— Ce spui ?, întrebă căpitanul.

— Să-l găsim pe „proprietar" e o cale lungă. Avem amprentele de la toți : scriitorul, Cezar Moraru, Cristina Savu, Clara, avocatul, Piticu și chiar soții Brebu. Nu se regăsește. Dacă amprenta asta va juca vreun rol în stabilirea adevărului, atunci criminalul e dinafara cercului... Poate fi oricine... N-ai vrea să-mi spui odată ce-a descoperit doctorul ?

Pe măsură ce explicațiile căpitanului erau percepute de Arșinel, figura îi devenea din ce în ce mai gravă.

CAPITOLUL XIII

Căpitanul se trezi brusc şi se uită la ceas. Bătăi insistente se auzeau în uşă. Era abia cinci şi jumătate. Deschise şi ieşi pe hol. În faţa sa, cu ochii umflaţi de nesomn, se afla hotelierul Brebu.

— Vreau să vă vorbesc, zise imediat ducînd degetele la buze, semn de taină şi tăcere.

— Intraţi, răspunse căpitanul. Ce s-a întîmplat aşa cu noaptea în cap ? A mai murit cineva ?

— Nu încă. Trebuie să-l arestaţi imediat ! Altfel ne omoară pe toţi !

— Cine ? !

— Cezar Moraru ! N-aş fi crezut în ruptul capului, de nu l-aş fi auzit cu urechile mele !

— Staţi jos şi povestiţi-mi totul.

— Apoi povestea-i lungă. Între timp nebunul, că numai un nebun poate să facă ce-a făcut, cine ştie ce mai pune la cale !

— Fiţi mai clar.

Căpitanul simţea că e pe cale să-şi piardă calmul.

— Să vedeţi, n-apuc bine să dorm vreun ceas cînd femeia mea mă şi trezeşte. Ascultă, îmi zice, inginerul e jos la domnişoara. Pe ăştia nici morţii nu-i mai astîmpără ! Taci femeie !, îi zic. Ce, parcă-i prima oară ? Cînd s-a rupt digul odată, poa' să curgă apa cît o vrea. Tot una-i ! Tac, bărbate, îmi zice, dar parcă vorbesc de unchiu-său. Mă ridic în capul oaselor şi-mi încordezi auzul. Aţi văzut dormitorul nostru, e exact deasupra camerei. Se auzea aşa, ca din perete.

— Ce se auzea ?

— Nebunul îi spunea că dumneavoastră ştiţi că l-a ameninţat cu moartea pe Ioachim Moraru şi că trebuie să fugă imediat ! Apoi s-a făcut deodată liniște. Parcă i-ar fi acoperit gura cu palma.

— La ce oră i-aţi auzit ?

— După douș'pe.

— Sînteţi sigur ?

— Da.

— Altceva n-aţi mai auzit ?

— Nimic. Toată noaptea ne-am chinuit. Cînd s-a înginat de ziuă, m-am gîndit că, fie ce-o fi, ziua n-am frică nici de dracu', trebuie să vin să vă informez. Şi-am venit. Îl arestaţi ?

— Să mai vedem... De arestat e uşor... Şi dacă-i nevinovat ?

— Cum să fie ? !

— Bine, bine, să mai analizez.

Astfel expediat, hotelierul plecă complet nedumerit. Îi stăteau pe limbă o mie de înjurături.

Căpitanul se îmbrăcă şi ieşi tiptil în holul vilei, fără să-l trezească pe Arşinel. Trecu în holul mic prin dreptul camerelor lui Cezar Moraru şi Cristinei Savu. Se urcă la mansardă şi se opri, pentru cîteva momente, în faţa dormitorului familiei Brebu. Asistă fără nici un efort la o discuţie aprinsă în care era acuzat de inacţiune, de lipsă de curaj, că va fi făcut responsabil pentru toate fărădelegile ce vor urma ! Trecu mai departe amuzat de cele ce auzise. Se opri, obligat, în camera în care erau depozitate echipamentele pentru înot şi pescuit. Făcea anumite calcule urmărind un fir de el ştiut. Şi din nou aceeaşi întrebare : de ce tocmai acel costum era

marcat cu inițialele IB ? Prin geam soarele îl privea neputincios.

Coborî în holul mare, bătu la ușa cu numărul 5, ușor de tot pentru a nu deranja pe ceilalți conlocatari. Nici un răspuns. Amplifică puțin bătăile. De asemenea, nici un răspuns. Se îndreptă spre ușa cu numărul 6. Repetă bătăile. Cristina Savu îi deschise destul de repede.

— Dumneavoastră ? ! N-aveți probabil somn.

— De vreo zece ani mi-e somn tot timpul, dar n-am ce face. Meseria... Vă rog să mă scuzați, Cezar Moraru e la dumneavoastră ?

— Întrebarea ține de meseria...

— Ține.

— În ce sens ?

— La propriu și dacă vreți și la figurat. Domnișoară, Cezar e aici ?

— Doarme. Lăsați-l...

Căpitanul o privi în ochi. Devenise dintr-o dată foarte tristă. Numai nu plîngea. Era, într-adevăr, prea dimineață. Plecă murmurînd, mai mult pentru sine :

— Aveți grijă de el...

Ajuns înapoi în camera cu numărul 8 îl trezi pe Arșinel.

— E ziuă de mult ! Scularea !

— S-a mai întîmplat ceva ?

— Mărunțișuri.

Vanica îl informă asupra vizitei hotelierului. Arșinel îl privi somnoros.

— Treci azi pe la Fondul literar și vezi cum stă, mai are de dat, mai are de luat. Vreau informații precise despre scriitor. Fă și rost de cărțile sale.

Te privește de unde ! Lucrurile se precipită și pe tine te prind dormind. Nu-i de mirare... Să nu uit, vreau și o hartă a împrejurimilor. Nu te uita așa la mine ! O să avem nevoie.

Arșinel primi noile însărcinări fără comentarii.

CAPITOLUL XIV

Așezat în fotoliu, căpitanul privea tînăra din fața sa. Ultimele nopți, evident dormite insuficient, lăsaseră urme. Discutau de cîteva minute. Cristina Savu, cu lacrimi în ochi, reluă a nu știu cîta oară :

— Vă jur că nu Cezar e vinovat ! A fost cu mine, v-o jur !

— Nu jurămintele au să vă ajute să-l scoateți nevinovat. Adevărul, numai adevărul, mai poate face ceva... Dacă sînteți sigură că nu el l-a ucis, de ce continuați să mă mințiți ? Știu sigur că în seara morții lui Ioachim Moraru, prietenul dumneavoastră a fost la el în cameră, s-au certat, ba chiar l-a amenințat cu moartea ! Înțelegeți, știu asta !

— Știți asta ? !, întrebă speriată Cristina Savu. I se citea în ochi spaima.

— Da.

— Chiar dacă e așa, nu Cezar l-a ucis ! Îl cunosc foarte bine. Cezar...

Nu mai reuși să continue. Începu să plîngă cu hohote. După cîteva minute de plîns, se opri și întrebă mirată :

— Atunci de ce nu-l arestați ?

— Pentru că și eu vreau să cred că Cezar e nevinovat !

— Doamne-Dumnezeule, de ce mă fierbeți atîta ?

S-ar fi așteptat la orice. Afară de întrebarea asta.

— Pentru că m-ați mințit...

— Nu înțelegeți că Cezar e totul pentru mine ? !

— Tocmai asta e. Ați fi putut să și ucideți pentru el...

— Vă bateți gura de pomană. Știu că nu l-am ucis eu. Puteți să credeți ce vreți. De el îmi era frică să nu pățească ceva, de mine sînt sigură.

— Atunci cine l-a ucis ?

— Treaba dumneavoastră, descurcați-vă !

Ieșită de sub controlul pe care și-l impunea zilnic, răbufnea influența unui alt mediu. Remarcă și ea panta pe care alunecase. Continuă, scuzîndu-se :

— Îmi pare rău că vorbesc așa. V-aș ajuta, dar nu știu cum s-o fac. Nu știu cine l-a ucis !

Vanica sesiză schimbarea. Era momentul să intervină :

— Sincer vreți să mă ajutați ?

— Da, din tot sufletul.

— Sînteți femeie... cu experiență. Vreau să zic, simțiți unele lucruri care altora ar putea să le scape, mai ales bărbaților. Spuneți-mi, Clara Bălășoiu e capabilă de adulter ?

La început Cristina Savu îl privi nedumerită. Apoi îl măsură cunoscătoare și izbucni în rîs.

— Ha ! Ha ! Ha ! De ce vă faceți atîtea probleme ? Ion e mort. Și viu, tot n-ar fi trebuit, zău așa !

(Unde dai și unde crapă ! Cum ies acum din încurcătură ?") Se prefăcu amuzat. O întreabă rîzînd :

— Ce vă face să credeţi ?

— Ce-aţi zis, intuiţia mea de femeie şi altele.

— Cum adică ?

— N-o să mă spuneţi lui Cezar ? E doar sora sa şi, mai ales, sînt unele amănunte care mă privesc personal...

— N-am să-i spun, îi garantă căpitanul.

— Ştiţi, poza aia pe care aţi găsit-o la Ioachim Moraru o avea de la Gherasim Piticu. M-a cunoscut... „acolo". Înţelegeţi ? Convenisem cu Gherasim să uităm tot ce a fost. L-am crezut gentleman. Cînd colo, mă turnase lui Ioachim Moraru. L-am controlat un pic prin buzunare... după poză... şi, căutînd, am găsit, neaşteptat, alta... Şi o scrisoare. I-am subtilizat-o pentru descriere.

— Ce fotografie ?

— Avocatul şi... Clara, pe plajă. Pe dos, o însemnare : Mamaia, 25 August. Sigur anul trecut, pe timpul cînd Clara trebuia să fie la Bucureşti, iar Ion era plecat pe mare cu Ioachim. Îmi amintesc că avocatul declarase că merge la Ploieşti la nu ştiu ce proces. Cînd colo, probă evidentă fotografia, dumnealor făceau „proces" împreună !

Îşi reaminti de unde pornise discuţia şi se înveseli iar. Uitase prin ce trecuse.

— Ia uite unde stătea cocoşelul !

Rîseră împreună. Cristina Savu încercă să-şi pună în ordine faţa. Se machie. Profitînd de pauză, căpitanul schimbă subiectul. O întrebă direct.

— La ce oră v-a vizitat aseară ?

Reacţionă violent.

— Mă urmăriţi ! Tot timpul mă urmăriţi ! Ne bănuiţi de crimă. Vă repet a mia oară, sînt nevino-

vată ! Şi Cezar e tot nevinovat ! Dacă v-aţi oprit la noi, vă pierdeţi timpul !

— De ce v-a vizitat ?

— Se teme de dumneavoastră, dar e nevinovat. Credeţi-mă, nu l-a ucis el !

Se transformase mult de la prima discuţie. Avea acum o altă stare psihică. Vanica renunţă. Continuă pe altă linie :

— Mi-aţi spus data trecută că la ultimul pescuit Cezar a prins doi peşti. Vă reamintiţi ?

— Da. A fost prima dată cînd Cezar a prins ceva !

— Cîţi peşti s-au prins ?

— Doi crapi Cezar şi unul eu.

— Cum de vă reamintiţi aşa bine ?

— Ţineam socoteala. Eram în concurs. Şi apoi nu erau aşa de mulţi.

— Ce faceţi cu peştii ?

— Îi dăm hotelierului pentru gătit.

Îşi regăsise vocabularul de societate. Căpitanul trăsese însă concluziile. Se uită la ceas. Discuţia se prelungise peste cît îşi planificase. Se ridică de pe fotoliu şi făcu cîţiva paşi, apoi se opri.

— S-a mai întîmplat ceva ?

— Scrisoarea şi fotografia.

— Chiar mă miram că nu mi le cereţi.

Căută în poşetă şi dintr-un buzunar îi dădu o hîrtie împăturită, de culoare roz. Căpitanul o luă şi parcurse rîndurile :

„Dragă Ady,

ultima scrisoare mă forţează să-ţi răspund, cred, o dată pentru totdeauna. Propunerea ta nu pot s-o accept pentru că e o fugă de împlinire. Dacă nu va fi decît tot un spectacol ? Neîmplinirile le vom re-

găsi în ceea ce numești o nouă iubire, de fapt aceeași într-o altă dimensiune... Multiplicînd gestul nu facem decît s-o consumăm pînă la dispariție. Repetabila „întoarcere", sugerată de tine, nu are nimic repetabil în ea... Nici măcar speranța. Adio,

Clara"

Vanica silabisi un mulțumesc după care ieși sub privirile întrebătoare ale tinerei care aștepta un comentariu mai consistent. La fotografie nici măcar nu privise.

* * *

Maria Brebu era în bucătărie, așa cum își închipuise. Căpitanul arboră o mină veselă, care rămase fără efect. O urmări cum spală vasele. Tuși de cîteva ori pentru a se face simțit, apoi spuse :

— Doar o întrebare

— Nici o întrebare ! Vă privește cum vă descurcați. Noi v-am spus tot ce știm, n-ați vrut să ne ascultați. N-am ce să spun mai mult.

Căpitanul zîmbi binevoitor.

— Cîți pești s-au prins de turiști ultima dată ?

— Vă țineți de fleacuri ! Auzi dumneata (nu mai era nimeni afară de ei doi), noi îi spunem cine e asasinul, criminalul, care trăiește și mănîncă printre noi și dumnealui îi arde de pești ! Ce vorbesc eu de pești, îi arde și de altele...

O întrerupse :

— Vorbeam de pești. Cîți ?

Maria Brebu îl privi ca pe o dihanie. Era o femeie simplă care exterioriza tot ce gîndește. „Ce mamă de bătaie ți-aș trage eu !", apoi își reaminti

că, totuși, persoana din fața sa reprezintă legea și în lege nu poți da, trebuie s-o respecți. Răspunse mai puțin îmbufnată :

— Peștii care i-au adus ultima oară ?

— Exact.

— Ce, ăia erau pești ? ! Pentru șapte guri, cîți sînt ei, trei pești ? !

— Sigur ?

— Nu le-a ajuns nici pe-o măsea. Dacă punea bărbatul meu crîsnicul, să vezi pești ! Nu cu drăcii din alea. Auzi, să dai după pește cu săgeata ! Pute lacul de pești. Acum, ați face bine să mă lăsați în pace. Spuneați de o singură întrebare... Mă țineți de la treabă și eu am probleme serioase, nu ca alții....

Supărată, ridică oala cu zoi cît toate zilele și-o aruncă în chiuvetă cu o ușurință surprinzătoare. Determinat de demonstrația de forță ce i se făcuse, renunță s-o mai întrebe ceva. Se retrase în camera sa și-și propuse să se odihnească cel puțin un ceas. Îl așteptau încă ore lungi de analiză. Se acumulaseră în ultimul timp o serie de elemente care trebuiau ordonate. Și cît mai rapid. Simțea lipsa lui Arșinel, plecat cu instrucțiuni, spera, precise.

CAPITOLUL XV

Îl găsi complet schimbat. Era clar că discutase cu logodnica sa. Părea speriat, deși, desigur, Cristina Savu îi reprodusese toată discuția avută între ei. Își dădea seama că era cel mai suspectat. Stătea

în fotoliu cu jaluzelele la fereastră trase. Se așează în fotoliul de lîngă el. Ar fi vrut să aprindă lumina dar renunță. Poate astfel tînărul va face destăinuiri complete.

— Veți spune numai adevărul ?, întrebă căpitanul grav, ca un judecător la primul proces din carieră.

— Da, răspunse abia perceptibil Cezar Moraru.

— Numai adevărul ?

— Numai... continuă tot atît de slab.

— Ce garanții îmi oferiți că nu mă minți iar ?

— Voi spune numai adevărul. În seara aceea am fost la el. Ne-am certat. Unchiul nu voia sub nici un motiv să mă lase să mă căsătoresc cu Cristina. Am spus prostii. Dar nu înseamnă că l-am omorît eu.

— Cum a decurs dialogul ?

— La început m-a privit întrebător. În general dorea ca după masa de seară să nu fie deranjat. Voia să fie singur. I-am spus : „Mai sînt 10 zile ! Îmi dai sau nu consimțămîntul ?“ Mi-a răspuns foarte categoric : „Nici să nu te gîndești. Trebuie să-ți iei gîndul de la Cristina. N-am să fiu niciodată de acord cu această căsătorie.“ Am continuat : „Dar nu înțeleg ce ai cu ea ? De ce te încăpățînezi așa ?“ „Pentru că nu-i de tine. O să-ți găsesc eu o fată..., dacă tu nu ești în stare“. „N-am nevoie de nici o altă fată ! Eu pe Cristina o vreau. Să nu crezi că dacă pe Clara ai măritat-o cu cine ai vrut, ai să poți face la fel și cu mine ! Te înșeli rău de tot“. „Ba nu mă înșel deloc. Doar n-o să te las să te însori cu o tîrfă !“ Așa mi-a spus. Fără rușine. Știam trecutul Cristinei sau îl bănuiam. Nu credeam că-l știe și unchiul. Am replicat ridicînd glasul : „Mă însor cu cine vreau ! N-am nevoie de consimțămîn-

tul tău !“ Mi-a răspuns că mă dezmoștenește. „Poți să faci ce vrei ! Mă însor peste maximum 10 zile !“ S-a enervat tare. S-a ridicat în picioare și mi-a zis : „Drumul la cununie trece numai peste cadavrul meu !“ Vorbe spuse la mînie.

— Și ce i-ați răspuns ?

— Tot vorbe spuse la mînie. I-am răspuns că dacă va fi necesar, voi trece și peste cadavrul său ! Regret foarte mult cele spuse. Imediat mi-a dat o palmă și a murmurat printre dinți : „M-am străduit să te cresc ca un tată adevărat, renunțînd chiar la viața mea personală. Acum văd că nu faci două parale“. Apoi m-a dat afară. Asta-i tot. Trăiesc cu coșmarul că s-a sinucis din cauza mea.

— Din punctul ăsta de vedere, puteți fi liniștit. Nu s-a sinucis. A fost otrăvit.

Cezar Moraru se sculă brusc în picioare. Se plimbă cîteva minute prin cameră. Căpitanul îl lăsă să-și descarce toți nervii.

— De-aș fi sigur că nu s-a otrăvit ! De-aș fi sigur..., repeta întruna.

Profită de ocazie pentru a-i privi mîinile. Îi tremurau. Privirea îi era împăienjenită.

— Și cînd mă gîndesc ce bine ne simțeam noi aici ! Aveam tot ce ne trebuie. Aș fi stat toată vara. Dar n-a fost să fie. Vine odată timpul cînd de prea mult bine ți se face urît. Și noi numai într-un bine o duceam ! Aveam de toate, eram mulțumiți, cu toate că armonia începuse să se fisureze pe ici, pe colo.

Căpitanul nu socoti necesar să intervină. Cezar Moraru își continuă monologul :

— Ba nu, mint, am simțit că o să se întîmple ceva ! Unchiul, care nu crezuse nici un moment că

am să mă ataşez de Cristina de aşa manieră încît să-i cer mîna, cînd şi-a dat seama că nu e nici o glumă la mijloc a devenit foarte nervos. S-a certat pînă şi cu Ion ! Desigur, cauza eram numai eu. Prezenţa Cristinei alăturea de mine îl făcea să-şi piardă calmul. Cred că a discutat chiar cu Ady, avocatul, dacă poate, într-adevăr, să mă dezmoştenească. Altfel n-ar fi spus-o aşa cu tărie. Nu aruncă vorbe în vînt. Era un tip cu personalitate.

— De ce s-a certat cu Ion Bălăşoiu ?

— Cred că din cauza mea. Tocmai ieşeam de la ei. O ţinea tot pe-a lui. Eu pe-a mea. Simţeam că nu-mi mai suportă prezenţa şi am plecat. A intrat imediat la el Ion. Nu ştiu ce-au discutat. În ultima vreme nu se mai împăcau ca înainte. Unchiul nu-mi spunea dar simţeam o anumită tensiune între ei. A ieşit roşu ca racul. A venit la mine şi mi-a spus să termin odată cu Cristina, că nu se mai poate discuta cu unchiul. Şi asta e numai în detrimentul său. Bineînţeles, l-am repezit niţel. Nu s-a aşteptat din partea mea. Eram şi eu nervos. Nici n-am mai apucat să-mi cer scuze. S-a înecat a doua zi. Cu cine mă supăr un pic, moare în condiţii dubioase. Am ajuns să nu mai dorm noaptea !

— Numai din cauza asta ?

Cezar Moraru nu sesiză ironia. Căpitanul accentuă :

— Mă gîndeam la Cristina Savu...

— Dacă vreţi să ştiţi adevărul, ea mă reţine să nu-mi iau cîmpii. De n-ar fi fost ea...

— Ce-aţi făcut în dimineaţa în care s-a înecat Bălăşoiu ?

Întrebarea căzu pe neaşteptate. Cezar Moraru se strădui să-şi reamintească.

— Dimineața ? S-au întîmplat atîtea în ultimul timp, s-ar putea să le încurc. A, da, mi-am amintit. După micul dejun am fost cu Clara și Cristina și-am jucat badminton, cam la o jumătate de km de vilă. Apoi ne-am plimbat pînă spre prînz. După cum vedeți, nimic deosebit.

— Și ceilalți ?

— Ion și unchiul au rămas în vilă. Nu știu ce puneau la cale. Drept să vă spun nu mă interesa, nu mă gîndeam decît la Cristina. Ady plecase de dimineață iar Gherasim își făcea rondul prin pădure. Acum îmi dau seama ce absent eram... Nu înțeleg nimic... E groaznic !

Căpitanul nu mai spera nimic de la Cezar Moraru. Se retrase în camera sa și scrise cîteva rînduri. Apoi ieși și se urcă la mansardă. Hotelierul tocmai se întorsese acasă.

— Vă deranjez ?

— Mă odihneam, spuse hotelierul, morocănos.

— V-am văzut prin fereastră. Cosiți iarba manual ?

— Da. Pe coastă ar fi și greu altfel.

— Cît timp vă ia pînă terminați ?

— Cel puțin încă o săptămînă, dacă am norocul să nu plouă.

— Cosiți și după masă ?

— După cum am timp.

— Ce-ați făcut în după masa în care a dispărut Bălășoiu ? Ați putea să vă reamintiți ?

— Nu e greu, tocmai începusem treaba.

— Sigur ?

— Odată ce v-o spun...

— Tot pe coastă ?

— Pe coastă, răspunse hotelierul convins că omul din faţa sa bate cîmpii.

— De acolo debarcaderul se vede ca-n palmă, nu-i aşa ?

— Se vede.

— În după masa zilei cînd a dispărut Bălăşoiu, aţi văzut pe cineva intrînd în apă ?

— Înafara turiştilor?

— Mai ales.

Hotelierul era din ce în ce mai uimit. („Cine ştie ce vrea în realitate să mă întrebe şi umblă să mă îmbrobodească.") Răspunse mai mult în silă:

— N-am văzut pe nimeni.

Căpitanul mizase pe acest răspuns. Scoase din buzunar scrisoarea pe care o avea pregătită şi i-o întinse hotelierului :

— Vă rog s-o duceţi doctorului Untu, cît mai urgent. Dacă se poate chiar acum. Nu l-am mai prins la policlinică şi acasă, din păcate, mi s-a spus că nu are telefon.

Hotelierul acceptă s-o ducă imediat, cu convingerea că nevastă-sa are perfectă dreptate : băgăreţul ăsta de trei parale e un ţicnit.

Îl conduse pe hotelier pînă la debarcader. În timp ce barca se îndepărta de mal, se întoarse cu faţa spre vilă. Măsură din ochi distanţa pînă la debarcader. Încercă să-şi imagineze ce s-a petrecut în ziua cînd a dispărut Bălăşoiu. Avea sentimentul ciudat că adevărul e lîngă el şi nu trebuie decît un pas să facă să-l atingă. Un singur pas.

...În uşă îl aştepta Arşinel. Nu părea prea vesel. Nici căpitanul nu era într-o stare de spirit dintre cele mai bune.

— Timp pierdut. N-am găsit nimic în legătură cu problemele noastre. Curat, cel puţin din acte. A dus o viaţă destul de grea. Înainte a fost brutar, apoi electrician, depanator radio şi abia după 60, scriitor. Romanele lui „Atunci s-a născut ziua“ şi „Corăbiile negre“, ambele cu subiecte de război, le-am împrumutat de la o bibliotecă şi le-am adus cu mine după cum ai spus. Maiorul Ionescu e gata să explodeze, dacă n-a şi făcut-o între timp. A, era să uit. Scriitorul e dator vîndut la Fond. I se mai dăduse un termen. Ultimul. Are un contract pentru o carte. A amînat predarea de mai multe ori. Nici nu e de mirare. Tot pe sub apă cînd să mai şi scrie ? !

Căpitanul luă una din cărţile aduse de Arşinel şi îi mîngîie coperţile gînditor. Se rostogoli în pat şi se apucă s-o citească. După ce parcurse cîteva pagini scoase şi-şi puse alături şi jurnalul ce-l avea în mapă.

Pe măsură ce intra în detaliile cărţii părea tot mai satisfăcut. După jumătate de oră de lectură, timp în care Arşinel foileta grăbit cealaltă carte a scriitorului, îşi rosti primele impresii.

— Exact ca în jurnal. Îţi dai seama ? E un plagiat. Ioachim Moraru n-a făcut decît să publice jurnalul scris de altul !

Brusc, căpitanul se hotărî să-l viziteze pe Sever Adrian.

După ce-i deschise, avocatul încercă din mers să mai aranjeze cîte ceva prin cameră.

— Nu vă deranjaţi, sîntem între bărbaţi. Îmi pare rău că vă reţin, dar vă rog să mă ajutaţi într-o problemă.

— Vă ascult.

— Mulțumesc. De cînd cunoașteți familia Moraru ?

Avocatul își mîngîie lobul urechii. O umbră îi trecu chiar pe chipul său frumos.

— A, pentru asta ați venit ? De doi ani. Cum trece timpul ! Parcă ieri l-am cunoscut... Cred că, totuși, nu pentru amintiri...

— De ce nu ? De exemplu, cum a devenit scriitor Ioachim Moraru ?

— Nu prea știu multe. Doar din auzite. După '45, Ioachim s-a mutat de la Ploiești la București. O vreme n-a prea dus-o bine, a avut o viață chinuită. Cum războiul lăsase urme adînci în familie s-a gîndit să-l „pună" pe hîrtie. Din amintiri. Spre surprinderea sa, i-a mers. L-au publicat, viața i s-a schimbat. A mai scos o carte destul de rapid și, nu știu de ce, s-a oprit aici. Cu traiul pe care-l ducea a intrat în datorii. V-o spun ca să nu mă mai întrebați : începuse să vîndă din tablouri... Nu, nu făcea o tragedie, evident, dar...

— Dar ?

— Nu mai avea nici un proiect. Era la un moment de răscruce. Îl simțeam. Parcă-i secase izvorul inspirației... Devenise nervos. Desigur, punea totul pe seama legăturii dintre Cezar și Cristina, dar cred că avea și alte motive. Își făcuse un nume care trebuia confirmat. Ori el nu mai scria ! Ion, trebuie să vă spun și asta, îl tapa de bani. De, o nevastă de talia... costă. Cît mai putea s-o țină așa ? Trebuia să ia o hotărîre... N-a luat-o pe cea bună. Sinuciderea...

Nu mai continuă. Aștepta comentariile.

— Da, sinuciderea... Şi relaţiile dintre Ion Bălăşoiu şi soţie ?

— Adică ?

— Nu se prea împăcau.

— Nu trebuie să faceţi un efort prea mare să vă daţi seama. Nu se potriveau. Alte firi, alte posibilităţi. Clara e o fiinţă superioară. Dacă n-ar fi fost Ioachim nici nu s-ar fi căsătorit cu Ion... Prea multe intimităţi... Nu vă servesc la nimic.

— Ar fi putut să-l ucidă ?

— Pe Ion ?

— Da.

— Întrebare inutilă. Clara e în afară de orice bănuială.

— Aşa gîndesc şi eu, adăugă Vanica. Aşteptam o confirmare.

— O aveţi. Sînteţi mai liniştit ?

— Liniştea e o stare aparentă în meseria noastră... Mai aveţi ceva de declarat ?

Avocatul se posomorî dar cu un efort continuă :

— Ar mai fi poate ceva... Nu-mi dau seama la ce v-ar ajuta. Mă rog, nu eu trebuie să apreciez. Între Ion şi Ioachim relaţiile începuseră să se deterioreze. Ioachim tocmai aflase despre o bănuială care planase cîndva asupra lui Ion. O tînără, din viaţa sa de dinainte de Clara, murise în condiţii... Probabil o întrerupere ilegală de sarcină. Ion, desigur, era nevinovat, dar Ioachim avea, se pare, alte păreri. Ar fi vrut să afle „istoria" de la Ion dar o aflase pe alte căi. Sincer să fiu, nu văd nici o legătură cu situaţia noastră. Am vrut doar să subliniez că exista o stare tensională la amîndoi.

— Suficientă să poată lua o hotărîre necontrolată ?

— Nu, e exagerat. Rămînea doar regretul că o forţase pe Clara să accepte căsătoria... Vedea bine că nu se potriveau.

— Se gîndea la un divorţ ?

— Nu cred că lucrurile ajunseseră aşa de departe sau, mai bine-zis, Ioachim nu mă lăsase niciodată să înţeleg că dorea un divorţ între Clara şi Ion. Erau, desigur, discuţii...

...Arşinel îl aştepta nerăbdător.

— Cum a mers ?

— Ioachim Moraru s-a sinucis. Datorii, lipsă de inspiraţie, criză morală şi pasul final... În plus şi o istorie cu un avort...

— Te-a convins ?

— Supoziţii... Ca şi ale noastre. În jocul în care ne-am prins zarurile nu merg numai pînă la şase. Trebuie să răspunzi regulilor jocului. Ascultă-mă, cînd o să punem punct, o să ne mirăm ce simplu a fost...

CAPITOLUL XVI

Încet uşa se deschise şi o umbră se strecură afară. Se opri cîteva momente şi încercă să străpungă întunericul care domnea pe culoar. Se obişnui cu bezna din jur şi se îndreptă spre holul mare al vilei, pipăind cu mîna pereţii. Bătu discret în uşă. După cîteva clipe i se deschise :

— Tu ? Aici ? !

— Da, eu. Te miră ?

— Deosebit. E o imprudență. Ar putea da naștere la multe complicații. Nu vreau să fim auziți.

— Altădată...

— Altădată era cu totul altceva. Acum toate s-au schimbat. Începînd cu ce te privește pe tine...

— Nu putem continua discuția așa. Mă inviți înăuntru sau nu ?

— Intră, dacă insiști. Inutil să-ți spun, consecințele te privesc direct și personal. Cred că le-ai analizat și singură.

Îi făcu loc să intre. Ceva scîrțîi ușor ca un cui scos dintr-o scîndură veche de brad.

Căpitanul ridică ochii de pe hîrtiile pe care le răsfoia, își încordă atenția și sări imediat din pat. Din doi pași fu la ușă. Mai avu timp să audă un zgomot slab, aproape imperceptibil. Își dădu seama că provenea de la o ușă închisă cu mare grijă. Deschise larg geamul de la camera sa și cu mișcări suple sări afară. Ocoli în fugă vila. Aplecat să nu poată fi observat — cerul era senin și luna părea un soare în curs de dezvoltare — parcurse cu multă prudență ultimii metri și se opri exact sub geam. Era deschis.

— ...Nu știu de ce-ți spun toate astea. Am avut o viață grea. Niciodată n-ai trecut prin cîte am trecut eu... Am ales singura cale care depindea în totalitate de mine, numai de mine. Orice altceva am încercat, n-am reușit. Am fost o ființă slabă, recunosc. Dar, înțelege, am și unele circumstanțe atenuante. L-am întîlnit pe Cezar. S-a îndrăgostit de mine nebunește. Am început să țin la el. Știu asta foarte bine, nu mi s-a întîmplat pînă acum. Nu mă mai tentează nici un alt bărbat.

— Atunci poţi să spui cărui fapt îi datorez vizita ta aici ?

— N-am venit pentru ce crezi sau insinuezi. Am venit pentru lucruri mult mai serioase. Mi-ai promis că ai să uiţi ce-a fost între noi. E adevărat ?

— Mi-am ţinut promisiunea.

— Minţi ! M-ai turnat lui Ioachim imediat ce ţi-ai dat seama că Cezar mă iubeşte.

— Inexact. Te rog să încetezi. E trecut de miezul nopţii.

— Nu fi laş. Fotografia aceea... De ce-ai dat-o lui Ioachim ? De ce m-ai pîrît bătrînului ?

— Lasă-l în pace ! E mort. Mai bine ai grijă de tine. Se caută un criminal. De ce n-ar fi de genul feminin ?

— Lasă speculaţiile, n-am nici un amestec. Sînt îngrijorată pentru Cezar. E suspectat de crimă. L-a ameninţat cu moartea şi ăla ştie. E îngrozitor ! Nu vreau să ratez căsătoria asta. E nevinovat. Sînt sigură !

— Dacă e după cum spui n-ai motive să fii îngrijorată.

— Chiar dacă nu se va găsi adevăratul criminal ?

— Ce motiv ai să crezi că nu se va găsi ?

— Totul mi se pare foarte încurcat. Cine garantează că nu se vor înşela şi-l vor aresta pe Cezar ?

— Nimeni.

— Nimeni ? !

— Da. Căpitanul ştie ce face. Dacă va ajunge la concluzia că Cezar e vinovat...

— Eşti nebun ! De ce m-ai pîrît ? Ticălos bătrîn !

— Mai ai și alte întrebări ?

— Ești lipsit de inimă. Dacă tot trebuie să fie cineva vinovat, de ce n-ai fi tu ?

— N-am amenințat pe nimeni cu moartea. Au și erorile o limită...

— Ajută-mă să găsim criminalul...

— Cum s-o facem ? Ioachim era totul pentru mine. Sînt primul care doresc să-l prindă. Te-am pîrît din stimă pentru el. Doream să ia o hotărîre în cunoștință de cauză...

— Și iadul e pavat cu intenții bune... Cine e criminalul ? Dacă eu nu sînt, și nu sînt, și Cezar nu e, nu rămîneți decît voi...

— Ți-ai pierdut mințile ? !

— Ți-e frică ?

— Nu, dar m-am săturat... Liniștește-te ; dacă Cezar e nevinovat, nu va păți nimic.

— Dumnezeule !, ce sigur ești pe tine. De-aș putea... Doamne, de-aș avea certitudinea !

Cristina Savu ridicase tonul, Gherasim Piticu se grăbi să închidă fereastra. Căpitanul reveni în cameră.

CAPITOLUL XVII

Turiștii mîncau grăbiți. Prezența lui Vanica și Arșinel în mijlocul lor le tăia orice chef de vorbă. Fiecare încercare a căpitanului de a închega o discuție cu unul, cu altul, se lovea de răspunsuri po-

liticoase și atît. Chiar și Cristina Savu care îi arătase o oarecare bunăvoință, ba îi făcuse și unele semne ușor de înțeles, cu referire directă la Clara Bălășoiu, devenise subit tăcută. Se simțea voința logodnicului său ca masa să decurgă în perfectă liniște. Căpitanul, pentru care în aceste clipe lipsa de conversație era greu de suportat, încercă o tentativă cu Clara Bălășoiu.

— Nu știam că jucați badminton !

— Simplă joacă, răspunse Clara.

— Spuneam așa... Nu e bine să vă gîndiți tot timpul numai la cele întîmplate. Nu mai rezolvați nimic.

— Credeți că pot uita ?

— Sînt convins că vă vine foarte greu să uitați. Soțul și apoi unchiul... O pierdere ireparabilă.

— Da, d-le, ireparabilă...

— Mai ales condițiile în care s-a petrecut...

— De neînchipuit... Izbucni în plîns.

— Îmi pare rău, nespus de rău că v-am făcut să plîngeți...

— Nu vă scuzați, nu e cazul. Gîndul meu e numai la ei...

— Toate trec, va trece și asta... Mîine, poimîine vă reîntoarceți acasă.

— Serios ? !

— Așa cum v-am zis...

Discuția luase sfîrșit. Se purtase intenționat așa. Numai că nu îi ajutase mare lucru. Speranțele sale într-o participare lărgită nu se confirmaseră.

În timp ce Arșinel își sorbea tacticos ceaiul, căpitanul se ridică de la masă și se retrase în camera nr. 8. Se întinse în pat cu picioarele sprijinite pe

tăblie. Era poziţia sa de maximă confortabilitate, pe care o socotea necesară acum cînd urma să tragă linie şi să adune. Mai avea nevoie de un răspuns pentru care scrisese doctorului Untu şi era sigur că îl va primi la momentul potrivit, însoţit de doctor în persoană, întrucît a doua zi era duminică şi nu dădea consultaţii. Se gîndea că de răspunsul ce-l va primi depindea aproape toată analiza sa, tot ce-au făcut pînă acum. Şi dacă nu e cum cred ei ? Dacă cineva i-a strecurat deosebit de abil o informaţie falsă şi ei n-au putut s-o depisteze ? Îşi dădea perfect seama ce greu va fi să tragă concluziile. Şi mai ales să le impună. Spera să nu greşească şi răspunsul să fie cel aşteptat, una din piesele ce-i lipseau şi pe care se baza toată analiza. Şi dacă nu e ? Întrebarea nu şi-o punea pentru prima oară. Şi tot ca prima dată îşi puse problema şi invers. Refuză din nou noile concluzii.

Era ora 21. Cum la ora asta, foarte probabil, Brebu Maria era pe cale să-şi termine treburile se sculă şi se îndreptă spre bucătărie. Ştia că nu va fi primit tocmai cu plăcere dar îşi propuse să rămînă calm. Va veni şi timpul său. Cum îl văzu, Brebu Maria reacţionă mai violent decît se aşteptase :

— Dacă se mai întîmplă ceva sînteţi direct răspunzător ! Vine iar noaptea ! Mi-e şi frică să mai urc sus ! Nebunul e liber ! De ce, domnule ?

— Pentru că... Refuză să continue. Era inutil. Maria Brebu ştia ce ştia şi n-ar fi acceptat o altă variantă.

— Pentru că nu credeţi ce v-am spus... Ca să nu zic altfel...

— Lăsaţi-o mai moale... Simţea că se înăbuşă... Fac apel la memoria dumneavoastră.

— Memoria ? ! La ce bun aveţi nevoie de mine cînd tot ce vă spun vă intră pe o ureche şi vă iese pe cealaltă ?

— Nu-mi iese... Fiţi sigură. Vă amintiţi ziua cînd a dispărut Bălăşoiu ?

— Cum să nu. Credeţi că aşa ceva se uită uşor ? Toată noaptea l-am aşteptat să se întoarcă.

— Bine, bine, dar dimineaţa, înainte de dispariţie, ce-aţi făcut ?

— Dimineaţa ? ! Ce să fac ? Ce fac întotdeauna. Mîncare, curăţenie. Atîţia vlăjgani, mănîncă nu glumă !

— Deci aţi stat în bucătărie... Toată dimineaţa ?

— Toată !

— Cine mai era cu dumneavoastră în vilă ?

— Nu le-am ţinut socoteala. Unii vin, alţii pleacă.

— E foarte important, din punctul meu de vedere. Încercaţi să vă reamintiţi. Probabil aţi mai fost şi prin holul mare...

— Lăsase cineva uşa de la hol deschisă şi nu voiam să se umple toată vila cu miros de mîncare.

— N-aţi observat pe nimeni ? Poate aţi auzit ceva, doar nu era vila goală ? ! Faceţi un efort !

Brebu Maria se lăsă convinsă şi îi răspunse mai potolită.

— Din camera nr. 3 se auzea vocea domnului Moraru, Dumnezeu să-l ierte.

— Ce spunea ?

— Se certa cu cineva... sau aşa ceva. Atît am auzit că nu era să trag cu urechea : „Ce-am hotărît, rămîne hotărît !“ A mai zis : „S-a înţeles ? Şi mai ales, gîndeşte-te la Angela Mitu !“ Cred că celălalt înţelesese, că n-a răspuns nimic.

— De ce „celălalt“ ?

— Pentru că femeile plecaseră cu Moraru, tînărul, încă înainte să termin eu de strîns masa de dimineaţă.

— Puteau să mai fie încă doi cu Ioachim Moraru :

— Nu puteau.

— Nu ? ! De ce ?

— Pentru că ieşiseră. Şi avocatul şi domnul Gherasim. Vă rog să mă lăsaţi în pace. Nu vedeţi că-i tîrziu şi nici n-am terminat de spălat ! ?

Căpitanul avea nevoie de amănunte. Insistă în continuare.

— Aveţi dreptate. Sper însă că vreţi să aflăm adevărul...

— Ce adevăr, d-le ? ! Mai bine l-aţi aresta pe nebun !

— Toate la timpul lor.

Era gata să plece. La uşă îi veni în minte o nouă întrebare. Se întoarse şi zise :

— După ce-aţi închis uşa de la hol, aţi trecut din nou prin dreptul camerei 3. Aţi mai auzit ceva discutîndu-se ?

Brebu Maria încercă să-şi amintească.

— Vorbe, pentru mine de neînţeles. Spunea că şi-a pierdut răbdarea ...sau aşa ceva. Apoi nimic. Probabil m-au simţit.

— „Celuilalt“ nu i-aţi auzit vocea ?

— Nu.

Ieşi din vilă cu convingerea că sînt pe drumul bun. Aşa gîndeau şi ei. Lucrurile se legau pe deplin. Aproape se bucură că mîine va veni doctorul Untu. Era sigur că va veni. Se îndreptă spre

camera sa cînd auzi pași la ușa de la intrare. Hotelierul Brebu se întorcea de la Vila Cucilor cu un bilet de la doctorul Untu. Îl deschise grăbit. Doar trei cuvinte :

„„Deus ex machina".

Alăturea, împăturită, o hîrtiuță. O luă cu băgare de seamă. Se scărpină în cap, apoi își zise că pe doctor nu-l dă modestia afară din casă. Ar fi trebuit să fie supărat. Nu era. Cu hîrtia împăturită se duse întins la Arșinel.

— Scoate-ți „sculele" și vezi ce-i cu asta ! Mi-a trimis-o doctorul. Apoi scoase o altă hîrtie și i-o puse alături.

— Ce zici ?

Arșinel le cercetă cu lupa. Nici un dubiu. Amprentele erau identice. Rămase fără glas.

— S-a întîmplat ceva, tinere ?

Căpitanul savură situația numai cîteva momente. Dispuneau de elementul căutat dar aveau acum nevoie și de alte probe. Verificau un angrenaj fin, cu piese dintre cele mai neașteptate și în schema ce-o gîndiseră nu-și aveau locul încă toate. Dacă sînt două angrenaje ?

— Ce ne mai zvîrcolim atîta ? Să verificăm... Ce-ați zice de Gherasim Piticu, spuse Arșinel, conștient de gîndurile ce-l frămîntau pe căpitan.

— Mai am timp ?

— Destul. Crezi că s-a culcat așa de devreme ?

Cu pași repezi Vanica se îndreptă spre camera nr. 4 în care locuia Gherasim Piticu. Nu dormea. Nici n-avea de gînd să se culce și, în general, se aștepta să fie vizitat. Părea obosit și mîhnit. Căpitanul îi acordă circumstanțe atenuante. Ultimele zile pu-

seseră la încercare nervii tuturor. Chiar și el se simțea obosit și descurajat. Cînd avea impresia că sînt pe cale să prindă de capăt firul acțiunii, atunci apăreau elemente noi care îndepărtau concluzia. Desigur, nu dădea importanță deosebită dialogului dintre Gherasim Piticu și Cristina Savu, dar dorea să asculte și explicațiile scafandrului. Să sondeze mai adînc în perimetrul relațiilor dintre ei care erau altfel decît apăreau la suprafață. Evenimente care aparent n-aveau nici o legătură cu cazurile care le anchetau, dar de care nu puteau face abstracție. Gherasim Piticu putea da o dezlegare. Cel puțin la unele...

— Cu ce vă pot ajuta ?, îl întrebă direct Gherasim Piticu.

Căpitanul dădu încurcat din umeri. Apoi se așeză în primul fotoliu din cale.

— Sîntem într-un punct mort. Ancheta e complicată. Încă n-am tras nici o concluzie.

Gherasim Piticu îl privi surprins. Reacționă dezamăgit.

— Nu se poate. Chiar n-ați găsit nimic ? Nu înțeleg de ce nu acceptați ideea sinuciderii ?

— Două morți, una după alta, nu vi se par prea multe ?

— Ion s-a înecat.

— Am motive suficiente să anchetez și moartea sa. Tot o crimă...

— Două crime ? Exclus !

— De ce ?

— Pentru că două crime sînt, oricum, prea mult. Din punctul meu de vedere, Ion s-a înecat. Aveți motive serioase ?

— Uncle motive... Vă deranjasem însă pentru altceva. Ce ştiţi despre cartea la care scria Ioachim Moraru ?

— N-am nici o idee.

— Eraţi, totuşi, confidentul său.

— Nu-i plăcea să ne vorbească despre proiectele sale. Poate doar lui Ion. De altfel, sînt sigur, aici era cu totul în vacanţă, nici nu cred că avea ceva în lucru, vreau să zic, serios...

— Apreciaţi că preocupările literare erau lăsate pe planul doi ?

— Desigur.

— I-aţi citit cărţile publicate ?

— Cum să nu. Dacă nu v-au căzut în mînă pînă acum, vi le recomand cu căldură, n-o să regretaţi...

Căpitanul îl urmărea cu atenţie. Se părea că divagaţiile literare pe care le provocase îl deconectau de la subiectul de bază.

— Cînd l-aţi întîlnit prima oară pe Ioachim Moraru era deja prieten cu Ion Bălăşoiu ?

— Se cunoşteau din timpul războiului. S-au regăsit după ce Ioachim şi-a publicat prima sa carte.

— Da, mormăi căpitanul. Nu găsiţi că trăiau pe picior cam mare ?

— Fiecare avea veniturile sale. Nu-mi dau seama.

— Avea totuşi ceva în proiect ?

— Presupun că da. Nu mi se confesa, dar odată ce a apucat-o pe acest drum, intenţiona să nu se oprească la mijloc.

— Totuşi au trecut ceva ani de la publicarea ultimei cărţi...

— Era într-o perioadă de acumulări.

— Două cărţi în atîţia ani ?

Nu-i sprijini ideea. Din punctul său de vedere, Moraru era un mare scriitor.

— Spuneaţi acum cîteva minute că soluţia sinuciderii lui Moraru nu trebuie abandonată. De ce credeţi că s-ar fi sinucis ?

— Pentru că nu văd altceva...

— Aveţi vreo idee cum ajungem la mal ?

— Ştiu eu... Dacă nici dumneavoastră... cu atît mai mult eu... Am impresia că lucrurile s-au complicat. Îmi vorbiţi de două crime... În măsura în care nu greşiţi şi aveţi suficiente indicii să le numiţi „crime", atunci criminalul se află printre noi. Gîndul ăsta mă îngrozeşte !

— Se certau în ultima perioadă ?

— Cine ?

— Ioachim Moraru cu Ion Bălăşoiu.

— N-am observat.

— Îl tapa de bani ?

— Oarecum... La ce vă ajută ?

— Ne ajută.

— Clara e pretenţioasă. Leafa sa nu era prea mare. Se ajutau, erau doar în familie.

— N-aţi simţit o anumită tensiune între ei ?

— Afară de cazul Cristina ?

— Da.

— Aveau uneori comportări ciudate. Ion, mai ales, îşi mai ieşea din pepeni. De ce nu v-aş spune ? Ioachim nu mai avea bani şi Ion nu părea să înţeleagă...

Gherasim Piticu plecă abătut capul.

— Numai atît ?

— Ce-aţi mai dori ?

— Despre Clara. Am o scrisorică. Aştept comentariile dumneavoastră.

Îi întinse hîrtia primită de la Cristina Savu. Gherasim Piticu parcurse rîndurile scrise de Clara Bălășoiu și adresate avocatului.

— De unde o aveți ? Mi-a dispărut împreună cu o fotografie.

Căpitanul scoase și fotografia și o întinse scafandrului.

— Asta e ?

— Da. Sînteți, văd, foarte bine informat. Clara și avocatul... Doream s-o fac să renunțe. Ion Bălășoiu putea să-i surprindă în orice moment și era iute la mînie. M-am considerat întotdeauna un prieten al lui Ioachim Moraru și, prin el, al întregii familii. Voiam să preîntîmpin un scandal. Am vizitat-o și am luat-o cu binișorul. N-a negat. Surprinzător, mi-a spus că și ea intenționa s-o termine cu avocatul. Pornită pe panta destăinuirilor și, probabil, să mă convingă, mi-a arătat și o scrisoare pe care o pregătise să o trimită lui Ady. M-a rugat chiar să i-o dau eu avocatului pentru că se simțea urmărită de Cristina. Am luat-o. Fotografia... Da, fotografia mi-a dat-o într-o criză de adolescență. Voia să renunțe la avocat și, totuși, îi părea rău. Un sentiment confuz o domina în acele momente. A pus și fotografia lîngă scrisoare și mi-a spus să i le dau împreună. Să înțeleagă. Scrisoarea e... ciudată. Amestec de renunțare și regrete... I-am promis că o să fac să ajungă la destinație și, bineînțeles, să păstrez secretul. M-am întors în camera mea, gîndindu-mă că pînă seara voi găsi un moment potrivit, nu numai să-i înmînez mesajul, dar și să-i vorbesc. Pînă seara însă mi-au dispărut. Da, ăsta e cuvîntul, mi-au dispărut. Le pusesem în portmoneu. La masă

m-am dus în cămașă și mi-am lăsat portmoneul în haină. Cred că atunci mi le-a luat. Desigur, cineva dintre noi, interesat, pentru că nu mi-a dispărut nimic altceva. Imediat am bănuit-o pe Clara. Credeam că renunțase la acest pas. M-am dus la ea. Nu, nu dînsa le furase. De atunci nici nu-mi mai vorbește. Acum cred că le-a luat Cristina Savu. Căuta altceva, care nu mai era la mine. A găsit scrisoarea și fotografia și le-a luat. Nici eu nu știu de ce. După ce a murit Ion, desigur, nu mai au importanță. Clara e liberă să facă ce vrea... De unde le aveți ?

— Cum ați presupus, de la Cristina Savu. Ce căuta în portmoneul dumneavoastră ?

— O altă fotografie. De data asta, a ei. I-o dădusem însă lui Ioachim. Poate vorbesc cu păcat, sau înțeleg eu altfel lumea, acum, mai la bătrînețe. Nu mi-e frică de cuvinte, Cristina fusese o tîrfă. S-a agățat de Cezar și i-a căzut cu tronc. Am ezitat mult dacă să-i spun lui Cezar sau lui Ioachim. Pînă la urmă m-am decis să-i spun lui Ioachim. Să decidă el dacă e cazul să intervină. Lucrurile ajunseseră departe. Căsătoria părea iminentă... Ioachim a reacționat energic, dar Cezar nu s-a potolit. V-am mai spus, lucrurile evoluaseră peste așteptările mele. Credeam că-i ajut, dar mai mult am făcut rău. Trebuia să nu mă bag. Dar poți oare trece nepăsător peste astfel de situații ? Cristina știe tot. M-a vizitat într-o seară. E cu nervii la pămînt și nici nu mai știe ce face. Îi este frică să nu-l acuzați pe Cezar... Nu, Cezar n-are nici un amestec. Cezar e nevinovat.

— Unde să ne îndreptăm ?

— ...

Neprimind nici un răspuns căpitanul se ridică și se îndreptă spre ușă.

— Cine e Angela Mitu ?, îl întrebă, întinzîndu-i mîna.

Gherasim Piticu ridică din umeri.

— E prima dată cînd aud numele ăsta...

CAPITOLUL XVIII

— Ai terminat-o ?, întrebă căpitanul privind cartea din mîna lui Arșinel.

— Da.

— Cum ți se pare ? Ne ajută cu ceva ?

— Nu cred.

— Mai concret.

— E mai elaborată. Jurnalul e doar canavaua pe care a țesut o poveste. Un medic, pe frontul de est, e ucis de un locotenent de intendență din gelozie. Războiul, — război, preia și responsabilitatea acestei crime. Totul pe un fundal cenușiu de tranșei pline de noroi, de răniți purtați dintr-un spital în altul, de luptă surdă în care tunurile trag fără să știe în cine.

— Și locotenentul ?

— Războiul explică totul. Un glonte fără adresă... O întîmplare...

Vanica îl asculta cu gîndul aiurea. „Piesele“ de care dispuneau nu-și găseau încă în totalitate „pătrățelul“ lor dorit de căpitan. Nu erau două angrenaje. Era unul singur... Oare ? !

— Trebuie să mai verificăm „trecutul". Dă telefon să vină șoferul Capră să te ia. Vezi cu ce se ocupa Bălășoiu, ce-a fost cu Angela Mitu, ce-a declarat prin autobiografii... Știi ce trebuie să demonstrăm ! Caută dovezi ! Scotocește tot și asta în cel mai scurt timp. Dacă vei avea nevoie de ajutor nu pregeta să-l soliciți chiar colonelului. Mi l-a promis la plecare. Acum, cînd sîntem pe punctul să demonstrăm imposibilul, toți vor sări să te ajute. Vrem dovezi, înțelegi, dovezi !

Se încălzise. Ar fi putut să-i întrebe mai multe pe viitorii soți Moraru pe care-i avea la dispoziție, dar dorea elemente din afară, neviciate de calcule și frică.

— Nu-ți face griji, te înțeleg perfect. De ne-ar înțelege și alții... De acest pas depinde totul.

— Ai vreun dubiu ?

— Prea e complicat. Să fie viața așa de complicată ?

— Viața, nu. Din păcate, noi discutăm despre moarte...

...Doctorul Untu își făcu apariția ca o vijelie. Nici nu ajunsese bine în hol și strigă în gura mare :

— Unde e detectivul ?

Auzindu-l, căpitanul ieși în pragul ușii.

— Ți s-au înecat corăbiile ? Te văd pleoștit de tot !

— Nu toată lumea poate fi dispusă... Mai întîi mulțumesc că ați răspuns invitației.

— Ai avut noroc că azi e duminică. Mi-am permis o scurtă pauză. Vreau să văd unde ați ajuns.

— Nu prea departe. Mai ales c-am avut de învățat și citate... Ultimul, cel puțin, e o adevărată pildă de modestie.

— Bravos, tinere, încep să-mi schimb părerea despre dumneata. Se pare că poţi mai mult decît arăţi.

— Hapciu !

— Sănătate !

Intrară împreună în cameră.

— Cine-i criminalul ?

— Nu ştiu. Hîrtia ce mi-aţi trimis...

— Să nu facem o tragedie dintr-o hîrtie. Deos fortioribus adesse. *

— Nu fac nici o tragedie, dar, „rien n'est beau que le vrai !". ** Vă rog să nu mă acuzaţi de imitaţie...

— Deloc, tinere. S-ar zice că-mi face chiar plăcere... Asta cine-a spus-o ?

— Pentru că vă pierdeţi timpul liber cu mine, vă spun : Boileau în epistola sa „L'éloge du vrai".

Doctorul Untu îl privi surprins.

— Ai studiat asta ?

— Da.

— Ai avut nevoie în meseria dumitale ?

— Hapciu ! Vă rog să mă scuzaţi !

Îşi scoase batista să-şi şteargă nasul. Doctorul Untu reluă foarte serios :

— Cred c-ai răcit. Să mă uit niţel la ochii dumitale.

Îl examină fugar şi decise.

— Eşti răcit cobză. În miezul verii ! Intri imediat în pat !

---

* Latină : Zeii sînt de partea celor tari — Tacit în „Historiae" (IV. 17).

** Franceză : Nimic nu-i mai frumos ca adevărul.

— Vă rog, fiţi amabil, de mîine. Azi urmează să trag concluziile. Credeţi că le-aş putea trage din pat ?

— De ce nu ? Spui ce ai de spus şi apoi executarea ! N-o să ne ţii conferinţe.

Vru să adauge una din maximele sale ce le avea pregătite pentru orice ocazie, dar se opri.

— Şi dacă am nevoie de conferinţă, cum îi spuneţi, dacă nu mi-am cristalizat toate ideile ?

— Vrei să spui că încă nu ştiţi cine-i criminalul ?

— Cam aşa ceva.

— Ce-aţi făcut pînă acum ? Cu ce v-aţi ocupat ?

— Cu ancheta, încercă timid să se apere Vanica. Aţi lucrat în armată ?

Spre surprinderea sa, doctorul Untu răspunse afirmativ.

— Am un şef care vă seamănă, numai că nu-mi spune maxime, hapciu !, mă pomeneşte.

— N-o lua chiar aşa, tinere, am zis şi eu o vorbă...

— La ce v-aţi aşteptat ?

— Să-mi arăţi criminalul, să-l văd şi eu la faţă şi să-l scuip în obraz ! Dădeam mai mulţi bani pe dumneata. Se vede că m-am înşelat. Ex nihilo, nihil. *

Uitase lecţia de acum cîteva minute. Era realmente desumflat.

— Din păcate n-o să-l puteţi scuipa. Nu vă permite legea.

— Ce-mi vorbeşti, domnule, de lege ? Care lege ? Legea junglei, după care s-a condus el ? De legea asta îmi vorbeşti ? ! Te rog să mă scuteşti.

---

* Latină : Din nimic, nimic.

— Vorbeam de altă lege... Poate o să mă înțelegeți la timpul potrivit.

Doctorul remarcă nuanța nouă din glasul căpitanului. Speranța începu să-i renască. Se vedea că era ros de curiozitate. Mai ales că avea și un punct de vedere propriu asupra chestiunii, pe care dorea să și-l verifice. Și chiar și niște merite... Asta voise să spună prin răspunsul său de trei cuvinte : „Deus ex machina". Se vedea deja în rolul zeiței Artemis, coborîtă din ceruri în holul mare al Vilei Limpedea cu misiunea de a rezolva conflictul ! Numai că pentru a ajunge acolo, dorea să cunoască mai întîi punctul de vedere al detectivului. Și pînă acum nu aflase nimic. Se uită la ceas. Era ora 12.

— Cînd ai de gînd să-i dai drumul ?

— Imediat după masă.

— Nu poți să începi mai devreme ?

— Nici un minut mai devreme. Vreau ca toată lumea să fie adunată. Acum, dacă nu vă supărați, vă rog să mă scuzați cîteva minute. Mai am cîteva probleme de pus la punct.

Doctorul înțelese că prezența sa în camera detectivului nu mai era dorită. Ieși bosumflat. Abia acum căpitanul respiră ușurat. Avea nevoie de cîteva clipe de liniște pentru a-și pune în ordine ultimele idei.

*
* *

Masa era întinsă ca întotdeauna. Maria Brebu își pusese în joc toată experiența și reușise să-i dea un aspect deosebit. Un buchet de flori de cîmp, proaspăt culese de hotelier, trona în holul mare al vilei. Farfuriile erau amețitor de albe pe fondul roșu închis al feței de masă, aleasă astăzi în mod

deosebit din cele patru rînduri de care dispunea. Tacîmurile şi şerveţelele erau aşezate cu o scrupulozitate matematică, exact în locul potrivit, cu un simţ al proporţiilor pe care nu l-ai fi bănuit la gospodină, condamnată să suporte pe picioarele sale o greutate de peste o sută de kilograme.

La masă erau puse trei tacîmuri în plus. Pentru doctorul Untu, pentru hotelier şi chiar pentru ea. Un vin negru pregătit din timp în beciul vilei urma să creeze mesenilor, pe cît posibil, o dispoziţie mai optimistă, avîndu-se în vedere că turiştii, în totalitate, mai mult sau mai puţin, erau în doliu. Din această cauză, cu excepţia poate a florilor de cîmp, totul păstra o nuanţă sobră, adecvată momentului.

Era ora unu, zi de duminică. Doctorul Untu se aşeză zgomotos în locul repartizat în capul mesei. Urmară în linişte, Clara Bălăşoiu tristă, îmbrăcată în negru (o prindea atît de bine, încît aveai impresia de doliu căutat), viitorii soţi Moraru, palizi şi urmăriţi de trac, dar străduindu-se să păstreze o ţinută demnă de familia Moraru, Gherasim Piticu şi avocatul Sever.

Depăşit de evenimentele la care asistase în ultimul timp, îşi făcu apariţia şi hotelierul Brebu. Părea stingherit în faţa atîtor oameni mult mai instruiţi ca el şi mai că ar fi dat înapoi şi s-ar fi reîntors bucuros la bucătărie, dacă Brebu Maria, soţia lui de drept şi de foarte mulţi ani, nu i-ar fi dat un ghiont amical în coaste care l-a propulsat definitiv şi irevocabil pe locul stabilit pentru el.

În cele din urmă, sosi Arşinel şi Vanica. Cît despre căpitan nasul îi era mai roşu ca de obicei şi,

de neînțeles, depunea eforturi să și-l mențină în această stare, frecîndu-l zdravăn la fiecare 30 de secunde cu o batistă de dimensiuni apropiate cu ale unui prosop. Gestul cu batista era însoțit permanent de un „hapciu" puternic, ceea ce i-a făcut pe mulți din cei adunați la această masă să regrete prezența lor acolo.

Doctorul Untu, pentru care starea detectivului lua proporții nebănuite, încercă o tentativă de izolare a bolnavului dar, pînă la urmă, fu nevoit să renunțe și să-l accepte printre comeseni într-un colț cît mai îndepărtat. Era în această acceptare și o recunoaștere a faptului că nu se putea lipsi de căpitan, așa cum o piesă care se respectă, nu se poate lipsi de eroul principal în actul final. Cu excepțiile de rigoare, puse, mai ales, pe seama doctorului, masa a decurs plat, fără alte momente notabile.

CAPITOLUL XIX

După ce și ultimele bucate fură înghițite și tăcerea care domina încăperea devenise stînjenitoare, căpitanul se ridică de pe locul său îndepărtat și se apropie de centrul încăperii :

— Astăzi urmează să vă reîntoarceți acasă. Din păcate, mai puțini decît ați venit... Ioachim Moraru și Ion Bălășoiu au fost asasinați...

Vorbele căpitanului izbiră în plin. Un murmur de dezaprobare cuprinse toată adunarea. Turiștii îl

priviră cu neîncredere, rece. Vanica așteptă să se facă liniște, apoi continuă imperturbabil.

— Mai întîi, Ion Bălășoiu. Totul pleda pentru un înec banal. Era însă greu de acceptat că cineva putea să moară înecat cu echipamentul de care dispuneți. Ioachim Moraru mi-a făcut o prezentare a locului în care s-a înecat, zona de nord a lacului, pe care o ocoleați în timpul pescuitului. Ne-am întrebat de ce tocmai acolo ? N-am găsit decît un răspuns : acolo era singurul loc în care se putea explica înecul ! În altă parte a lacului, cu toată adîncimea sa, orice accident s-ar fi putut evita prin simpla ridicare la suprafață ! Ipoteza unui atac de cord a fost respinsă de medicul Untu încă de la început. Moartea lui Ioachim Moraru, prin otrăvire cu cianură de potasiu, la 48 de ore de la primul deces, ne-a canalizat forțat eforturile în această direcție. Crimă sau sinucidere ? După primele cercetări ne-am oprit la prima soluție și la un cerc de bănuiți : toți cei prezenți în această vilă. Și, îndeosebi, la Cezar Moraru. Argumentele : l-a vizitat în seara respectivă pe unchiul său, (i s-au găsit amprentele pe brațele fotoliului) și l-a amenințat cu moartea. Mobilul : căsătoria sa vis à vis de dezmoștenire. Nu ne rămînea decît să-l arestăm. N-am făcut-o, deși Cezar Moraru a negat mult timp prezența sa acolo în seara crimei. Și tocmai această prezență punea în dubiu culpabilitatea sa ! Între timp, constatăm că și Ion Bălășoiu a fost ucis. Tubul de alimentare cu amestecul de oxigen al costumului său fusese tăiat. Criminalul, pentru că acum eram convins de crimă, înotase alături de el și în momentul cînd a considerat că nu poate fi surprins, pe la spate, cu un cuțit, i-a tăiat tubul și l-a împiedicat să se ridice la

suprafață, ținîndu-l de butelii. Ion Bălășoiu a fost „forțat" să moară. Din acest moment, aveam de investigat două crime. Ordinea în care s-au întors participanții de la ultima partidă de pescuit a exclus din cercul bănuiților din capul locului, pe lîngă avocatul Sever și Gherasim Piticu care n-au luat parte la pescuit din diverse motive, pe Cristina Savu și Clara Bălășoiu care au ieșit din apă după maximum jumătate de oră, timp insuficient, așa cum ne-am convins (verificările le-a făcut un scafandru al nostru) pentru a ajunge pînă la zona nordică a lacului unde a fost găsit Ion Bălășoiu. Mai rămîneau Cezar Moraru și unchiul său, întorși ultimii. Din nou Cezar Moraru ! Nu l-am arestat nici de astă dată, din cauza unor pești... Peștii pe care i-a prins. Insist asupra acestui amănunt pentru că a dus la descoperirea criminalului. Drumul dus și întors pînă în punctul nordic al lacului pentru un înotător bun durează o oră, exact perioada în care s-a întors Cezar Moraru. Rezultă de la sine, prin eliminare, criminalul era cel sosit în aceeași perioadă de timp, dar fără pești... Ultimul ce mai rămăsese în discuție : Ioachim Moraru.

Căpitanul privi asistența. Doctorul Untu, care avea, desigur, multe întrebări de pus, dacă nu de contrazis, prefera, împotriva firii sale, să tacă. Clara Bălășoiu și Cezar Moraru erau însă stupefiați. Nu le venea să creadă că unchiul lor fusese un criminal. Erau gata să protesteze, dar instinctul de conservare îi făcu să păstreze tăcere. Poate e mai bine așa. Criminalul e mort. Și ce dacă e unchiul lor ? E mort, nimeni și nimic nu-i mai poate face ceva. Bănuiala care plana și deasupra lor trecuse. Cristina

Savu gîndea chiar în perspectivă. Cezar Moraru putea să privească viitorul fără teamă. Ioachim Moraru, temutul Ioachim Moraru care se împotrivise atîta căsătoriei lor, înlăturase, chiar și după moartea sa, acuzația care apăsase pe umerii firavi ai logodnicului ei. Cît despre împotrivire, din punct de vedere moral, rămînea fără efect în fața celorlalți. Era împotrivirea unui criminal... Gherasim Piticu privea în podea un punct care nu exista decît în închipuirea sa. Îmbătrînise mult în aceste clipe. Doar avocatul se arăta neconvins.

— Se pare că nu sînteți de acord ?, îl întrebă căpitanul.

— N-aș putea spune că m-ați convins. Nu cred că există o instanță din lume care să condamne un om pe baza argumentelor care le-ați adus. Probele sînt... foarte subțiri. Norocul dumneavoastră, dacă cuvîntul poate fi folosit în situația de față, este că acuzați un mort. Ca avocat al familiei nu sînt însă de acord să-i pătați memoria. O să protestez oficial.

— Nu vă împiedică nimeni s-o faceți.

— Nu vreau să mă înțelegeți greșit. Mi se pare logic ce susțineți. Numai că nimeni nu condamnă un om după logică, ci după logica faptelor. Atît doream să subliniez și în acest sens voi acționa la timpul potrivit.

Căpitanul, care se aștepta la unele obiecții concrete, își continuă expunerea :

— Argumentele, mai bine-zis faptele, sînt silit să-l completez pe avocatul Sever, par subțiri numai în această fază a expunerii. Să revenim însă la a doua crimă. Cel mai mult ne-a mirat lipsa oricărei urme de otravă în vreo cană, pahar, ceva. Eram

nevoiți să acceptăm că Cezar Moraru, după ce i-a administrat otrava, a șters orice urmă și a pus totul în ordine, cu speranța că nimeni nu va remarca prezența sa la locul crimei. Aici intervine o idee fericită a doctorului Untu care ne sugerează cum s-a produs crima. După cum știți, Ioachim Moraru era bolnav de diabet și lua la fiecare două zile un medicament pe bază de insulină, numit insulid. Acest medicament, produs de o firmă din R.F.G., se livrează în plachete de cîte douăsprezece drajeuri. (Scoase din buzunar o plachetă de insulid și le-o arătă). Pe de o parte a plachetei este înscrisă denumirea medicamentului, pe partea cealaltă e denumirea firmei iar între foițele subțiri de aluminiu sînt prinse drajeurile. Ceea ce vedeți acum este o plachetă de insulid pe care mi-a trimis-o doctorul Untu. (Scoase apoi încă o plachetă consumată și le-o arătă.) Comparați-o cu aceasta a lui Ioachim Moraru. Din punct de vedere al compoziției drajeurilor, analizele efectuate n-au constatat vreo diferență. Doctorul Untu a observat însă altceva care n-are nici o legătură cu profesia sa. Pe plachetele cu insulid pe care le avea, numele firmei înscrise pe spate este răsturnat în raport cu numele medicamentului de pe față. Priviți acum placheta lui Ioachim Moraru. Numele firmei este înscris normal, nu răsturnat ! Făcînd această descoperire am înțeles cum s-a produs crima. Criminalul știa de boala lui Ioachim Moraru și de medicamentul pe care și-l administrează. Mai mult, știa și frecvența în care îl lua. Pentru a-l omorî i-a sustras o plachetă pe care urma s-o folosească, a dezlipit cele două foițe de aluminiu și a înlocuit un drajeu de insulid cu altul, umplut cu cianură de potasiu, îmbrăcat într-o cămașă digerabilă de sucul

gastric. Bineînțeles, aspectul exterior era identic. Apoi a lipit la loc cele două foițe așa cum ar fi fost normal, cu numele firmei și al medicamentului nerăsturnate unul față de altul. Înțelegînd cum s-a produs crima am extins cercul bănuiților, alibiurile unora sau altora nemaiputînd fi luate în considerație. Schimbarea drajeului putea fi înfăptuită de oricine cu mult înainte de seara în care a avut loc moartea lui Ioachim Moraru ! ...Știam cum s-a produs crima, dar, practic, eram ca la început. Obligați revenim la „soluția" Cezar Moraru...

— Nu-i adevărat, protestez, strigă Cezar Moraru.

— Vă jur că e nevinovat. Nevinovat !, îi sări în ajutor Cristina.

— Nu e nevoie să vă jurați. Așa cum spune avocatul Sever, faptele contează. Și faptele, din păcate, nu vă sînt favorabile. Mărturia Cristinei Savu rămîne fără efect prin comparație cu mărturiile lui Gherasim Piticu sau a soților Brebu... În fața oricărei instanțe, Cezar Moraru e vinovat de moartea lui Ioachim Moraru. E adevărat, domnule avocat ?

— Oricît de greu îmi e să confirm, ca avocat, numai ca avocat, recunosc că împrejurările nu-i sînt favorabile.

Uitîndu-se apoi spre Cezar Moraru îl întrebă mîhnit :

— Ai putut să faci asta ?

— Nu, n-am făcut-o ! Nu-mi pasă ce spun soții Brebu ! Nu l-am ucis eu și vă rog să înțelegeți asta ! Nu sînt încă nebun și știu ce-am făcut. M-am certat cu el, l-am amenințat, într-un fel, cu moartea, dar nu l-am ucis eu. Și nici n-aveam de gînd s-o fac nici dacă mă dezmoștenea. Sînteți pe un drum greșit !

Se ridicase în picioare pentru a da mai multă greutate ultimelor cuvinte, apoi se lăsă să cadă în scaun, rămînînd nemișcat.

Căpitanul se grăbi să continue.

— Dar care era drumul bun ? Exista o șansă... Una la mie... Criminalul să-și fi lăsat amprentele la fața locului, adică pe tabletă, prea sigur pe „metoda" sa... O șansă pe care n-am neglijat-o. Colegul meu, locotenentul major Arșinel, a analizat placheta în întregime, milimetru cu milimetru și a descoperit amprentele lui Ioachim Moraru pe care le-am considerat „normale" și, în plus, ceea ce speram : încă una. O comparăm cu amprentele tuturor celor prezenți aici de față și pe care vi le-am luat pe o cale sau alta. Stupoare ! Nu aparținea vreunuia. O idee bună care nu ne ajutase totuși să înaintăm în descoperirea adevărului. Atunci ne-am amintit că nu verificasem încă o persoană. Era de datoria noastră s-o facem. L-am rugat pe doctorul Untu să-mi trimită de la morgă amprentele lui Ion Bălășoiu, singurele pe care nu le posedam. Le-am comparat. Aceleași volute și depresiuni ! Astfel Cezar Moraru iese din joc. Aveam acum soluția : Ion Bălășoiu schimbase drajeul otrăvindu-l pe Ioachim Moraru...

Căpitanul se opri din expunere. Doctorul Untu, fair-play, îl privea cu simpatie. Ceilalți erau incapabili să se exprime în vreun fel. Încet, încet, încrederea își făcea loc în mijlocul lor. Noul criminal era tot mort. Mai mult chiar, era și victimă ! Și invers... Erau recunoscători căpitanului pentru cele descoperite. Uitaseră, pentru moment, prin cîte trecuseră, respirau ușurați că se termina așa... Chiar și avocatul nu se putu abține să nu remarce :

— Logic și mai ales bazat pe fapte ! Sînt, desigur, mîhnit că s-au petrecut în mijlocul nostru... O pată asupra tuturor. N-ați vrea să ne spuneți și ce i-a determinat s-o facă ?

— Întrebarea care mi s-a pus ne întoarce cu ani în urmă. După terminarea războiului. Ioachim Moraru, devenit capul familiei prin moartea fratelui său Pascal Moraru, nu s-a dovedit prea întreprinzător. Mai multe meserii pe care le-a practicat nu l-au ajutat să depășească un anumit nivel. S-a hotărît să scrie și să bată drumul redacțiilor. Prima sa carte „Atunci s-a născut ziua“ este primită favorabil de critică. Urmează o a doua carte „Corăbiile negre“, de asemenea, apreciată. Viața sa capătă astfel un alt sens. Într-o zi apare însă Ion Bălășoiu, cunoștință din timpul războiului, și noul venit se bucură de la început de favoruri deosebite. Mai mult chiar, Clara Bălășoiu, acum domnișoară în toată puterea cuvîntului, nu-l lasă deloc indiferent. Spre surprinderea tuturor, lucrurile avansează și Ion Bălășoiu îi cere lui Ioachim Moraru mîna unicei sale nepoate. Nu putea fi căsătorie mai nepotrivită, dar Ioachim Moraru acceptă. Cu toate acestea căsătoria nu l-a făcut fericit pe Ion Bălășoiu. Clara rămîne pentru el o străină. Era soția sa, e adevărat, dar numai cu numele.

Trec ani, Ioachim Moraru nu mai scrie nimic. Situația sa la Fondul literar e dezastruoasă. Ultima amînare era cu scadență apropiată. Trebuia predat manuscrisul în contul căruia ridicase avansuri apreciabile. Un manuscris care nu exista. Venituri care nu mai acopereau cheltuielile. Apar certurile. Tablourile dispar unul după altul. Ion Bălășoiu e din

ce în ce mai pretenţios în cererile sale, scriitorul e din ce în ce mai lipsit de resurse. Conflictul avansează. Ioachim Moraru se decide să-l suprime pe Ion Bălăşoiu. Un „accident" în timpul pescuitului...

Căpitanul făcu o scurtă pauză şi-şi puse un pahar cu sifon pe care-l bău pînă la fund. Apoi îşi şterse nasul, zgomotos, cu batista sa cadrilată. Întrucît nimeni nu interveni, continuă :

— E oare atît de simplu să condamni un om la moarte ? Lucrurile sînt mai complicate... După război, Ioachim Moraru intrase în posesia unui manuscris al unui ofiţer, mort pe front, pe care l-a publicat, cu unele adăugiri, sub titlul „Atunci s-a născut ziua". Ion Bălăşoiu intră în scenă după publicarea acestei cărţi, care poartă şi subtitlul „Întîmplare de război". O întîmplare care îi era cunoscută lui Ion Bălăşoiu şi dorea să-l întîlnească pe autor. Şi-l întîlneşte. Numai că Ioachim Moraru nu e ofiţerul pe care-l cunoştea ci un necunoscut. Plagiatul e clar, urmează şantajul. Clara Moraru devine Clara Bălăşoiu iar parte însemnată din veniturile şi averea lui Ioachim Moraru trec în posesia sa. De la un timp însă scriitorul începuse să dea dovadă de nesupunere şi să nu mai accepte şantajul la care era supus. Ioachim Moraru intrase în posesia unor date din trecutul lui Ion Bălăşoiu care-i permiteau un grad de libertate. O tînără, Angela Mitu, prietenă apropiată a lui Ion Bălăşoiu, murise cu cîţiva ani în urmă în condiţii dubioase : o întrerupere ilegală de sarcină. Cercetările nu dăduseră nici un rezultat, fata ducînd secretul în mormînt. Bănuit de intervenţie a fost însă Ion Bălăşoiu, prietenul ei, cum am spus, şi în plus, cadru medical. Lipsind dovezile, Ion Bălăşoiu scăpase pînă la urmă basma curată.

Ioachim Moraru aflase însă de acest caz şi unele amănunte care-l puneau pe gînduri pe Ion Bălăşoiu. Se punea problema desfacerii căsătoriei sale cu Clara... Se vedea deodată înlăturat din cale. Nu putea accepta această situaţie care-l readucea la condiţia sa modestă de la început. Trăiau pe picior mare şi nu mai voia să dea înapoi. Era un orgolios şi iute la mînie, după cum s-a exprimat cineva dintre dumneavoastră în cunoştinţă de cauză... Ce a urmat, cunoaşteţi. Cînd Ioachim Moraru îl „îneca" pe Ion Bălăşoiu era şi el deja condamnat la moarte. Hotărîrile au coincis în timp, realizările cu mică diferenţă. Două crime, doi criminali. Victime şi asasini... Asta-i tot...

Fără să mai spună un cuvînt căpitanul părăsi încăperea urmat de Arşinel. Afară îi aştepta şoferul Capră cu maşina pornită.

— Victorie ?

— Dimpotrivă.

— Ne întoarcem acasă şi nu arestăm pe nimeni ?

— Nu...

— Nu pricep nimic. Mă rog, eu nu sînt decît plutonier major... Ana, cel puţin, o să se bucure...

CAPITOLUL XX

Căpitanul urcă grăbit cele cîteva trepte risipite artistic pînă la intrarea în Sediu, urmat de Arşinel, nu cu toată convingerea, după cele două ore de zăpuşeală petrecute în maşină pe drumul de întoar-

cere, dar cu dorința intimă de a trece cît mai repede și peste acest moment mizer al existenței sale de subordonat.

Le deschise plutonierul major Ana Radulian, de parcă pînă atunci nu făcuse decît să pîndească ușa.

— Ați sosit la momentul potrivit !, spuse ea, aflată în civil de data asta, adică într-o rochie nouă și care ar fi trebuit să-l dea gata pe căpitan de la prima vedere, după certitudinile înșirate în fața oglinzii de tanti Miți, văduvă și mătușa plutonierului, exemplar demn al unei generații care mai credea în miracole. Căpitanul, crescut sub alte auspicii, din sîmburi țărănești și incapabil la o vîrstă cel puțin împlinită să distingă bejul de maro, trecu pe lîngă Ana și de data asta fără să observe starea fremătîndă a plutonierului în „ambalajul" său de import și se opri exact în spatele biroului unde începu să scotocească febril. Scoase o hartă și o întinse pe birou. Potrivi brațul lămpii încît să cuprindă tot dreptunghiul divers colorat după care se întoarse spre colaboratori, ștergîndu-și insistent nasul. Privindu-l, plutonierul major ajunse la o concluzie care-i picură durere în suflet : căpitanul era bolnav.

Vanica însă nu părea să dea atenție răcelii de care era stăpînit în ultimul timp. Avea cu totul alte preocupări.

— Îți amintești discuția noastră după ce am ascultat înregistrarea scriitorului ?, întrebă căpitanul.

— Da, plină de idei, îl ironiză Arșinel.

— Ideile noastre, bune sau rele... Ceva rămîne valabil chiar după ce am închis cazul de la Vila Limpedea. Presupui ce ?

— Aștept mai bine să-mi spui. Nu mai vreau să tot fac presupuneri.

— Am admis că jurnalul nu e ficțiune literară. Toată susținerea noastră a plecat de aici.

— Și ?

— Dacă jurnalul e „adevărat", de ce n-ar fi și înregistrarea ? Acum fii atent ce urmează : Ioachim Moraru căuta lada. Din cauza asta nu publica încă jurnalul. Ion Bălășoiu îi deschisese ochii că evenimentele din jurnal se petrecuseră în realitate. Tot circul cu pescuitul subacvatic era făcut să dea o explicație acestei căutări. Înțelegi ?

— Probabil din această cauză n-am găsit această parte din jurnal. O ascunsese.

— Sau o distrusese. Astfel se explică și înregistrarea. Vezi urmarea ?

— Văd și nu mă bucur. Vrei s-o găsim noi... S-o luăm de la capăt...

— Exact.

Ana Radulian scoase un suspin care trecu neobservat de căpitan, atent la harta din fața sa.

— Numai lacuri. De toate mărimile și adîncurile. Unde credeți că se află punctul căutat ?, întrebă căpitanul.

Întrebarea era cu totul retorică, plutonierul nefiind deloc în temă și cu alte griji, iar locotenentul sătul de întrebări. Nici căpitanul nu se aștepta la un răspuns concret, așa că reluă apatic, împungînd harta cu degetul arătător.

— Asta e lacul nostru. Vila Limpedea e pe aici. Sînt patru lacuri în zonă similare. Nu ne putem apuca să le arăm pe toate...

După acest scurt monolog, căpitanul părăsi încăperea cu harta și batista în mînă, făcîndu-i semn din mers lui Arșinel să-l urmeze în biroul colone-

lului, în timp ce Ana Radulian, rămasă singură în birou, privea neputincioasă uşa ce tocmai se închisese în urma căpitanului. Cînd s-au întors, păreau mult mai îngînduraţi şi după felul cum începură să-şi pună ordine în hîrtii, Ana înţelese că se pregăteau din nou de plecare. („Măcar de-ar fi sănătos !... Cu cîteva ceaiuri l-aş fi pus pe picioare !")

* * *

Într-o zi de vară tîrzie, căpitanul şi Arşinel băteau la poarta unui ocol silvic. Un paznic bătrîn, îmbrăcat în uniformă de pădurar, le deschise alungînd ciinii din preajma porţii.

— Bună seara.

— Bună, precum ziceţi, dar ce vînt vă abate pe la noi ?

— Ne lăsaţi să intrăm ?

Le deschise poarta larg şi le făcu semn să intre.

— Nu vă e frică ? Doi necunoscuţi, în putere...

— De ce să-mi fie ? Cui i-e frică nu stă în mijlocul pădurii... Nu mai spun că ciobăneştii-s cu ochii pe dumneavoastră. La o adică, doar un semn...

Arătă cu mîna spre cei doi ciini lăţoşi, mari cît un viţel fiecare, întinşi acum la umbra cerdacului, cu limbile roşii atîrnîndu-le din gură.

Îşi scoseseră legitimaţiile şi brusc paznicul luă o atitudine mai oficială.

— De cînd sînteţi paznic pe aici ?

— De după război. Am uitat şi anii...

— Chiar aşa ?

— După ce m-am întors, c-am fost prizonier, m-am oprit la ocol şi-am rămas aici... Am o mînă beteagă...

— Ocolul ?

— Vechi şi el, de dinainte de război. Un leat cu mine !

Paznicul încercă să rîdă dezgolindu-şi dinţii rari şi negri. Cum nimeni nu-l urmă redeveni serios şi tăcut.

— Ne interesează o istorie din '44. Poate aţi auzit... Într-un ocol ca ăsta în luna septembrie 1944 era cantonată o companie de nemţi. La ocol erau şi două romînce, surori. Au murit mulţi atunci... Căutăm ocolul şi, dacă-i posibil, surorile...

Paznicul se gîndea cu gura întredeschisă. Mîna stîngă îi atîrna inertă pe lîngă corp accentuindu-i infirmitatea. Cîteva momente doar, după care, brusc, dădu semne de înviorare.

— Cred că ştiu cîte ceva. A fost tărăboi mare.

— Exact, îl aprobă Arşinel.

— Din auzite, că eu m-am întors în '47. Dar dacă-l căutaţi acum, apoi n-aveţi noroc.

— De ce ?

— L-au înghiţit apele.

— Cum adică ?, continuă căpitanul.

— Lacul de acumulare, hidrocentrala. Praful şi pulberea s-a ales din tot...

Arşinel nu-şi putu stăpîni un gest de surpriză. Căpitanul se scărpină în cap, sub privirile înţelegătoare ale paznicului.

— Şi femeile ?

— Surorile alea ?

— Da.

— Cine mai ştie. Or fi babe de-acum...

— Şi satele din împrejurimi ?

— Le-au mutat.

— Unde ?

— Mai în munte.

Arşinel scoase o hartă. Alta decît cea consultată pînă atunci. Paznicul, spre surprinderea „flăcăilor" părea familiarizat cu dreptunghiul de hîrtie.

— Puteţi să ne spuneţi pe unde era ocolul ? Harta e de dinainte de construcţia hidrocentralei.

Bătrînul se aplecă asupra hărţii cu smerenie. Arşinel încercă să-l ajute.

— Aici e ocolul în care ne aflăm. Pe aici am venit. Cam pe acolo sînt satele Cosmeşti şi Vînturească.

— Da, da, repeta paznicul urmărind cu-n deget bont punctele arătate de căpitan. Apoi se dumiri şi puse sigur degetul pe un punct.

— Aici, la capătul drumului. Nu-i arătat, dar acolo a fost. Acum pînă la cotă totu-i numai apă.

Înconjură cu mîna o suprafaţă de pe hartă, localizînd lacul de acumulare. Arşinel îl urmărea atent în timp ce căpitanul se ridică de pe bancă stîrnind un mîrîit dinspre partea „ciobăneştilor", care-l făcu să revină la poziţia iniţială.

— Şi satele pe unde-s acum ?

— Trebuie să fie pe aici, desigur ce-a mai rămas din ele, c-a fugit ţăranul la oraş.

Înfipse degetul într-un alt punct de pe hartă, colorat în maroniu.

Arşinel scoase un creion şi făcu un cerc în zona arătată.

— Cum se cheamă satele alea ?

— Şi-au schimbat numele, de, şi obiceiurile, că au şi lumină electrică. Unul se chema Porceşti, creşteau oamenii porci... După mutare nu le-a mai con-

venit numele și l-au schimbat în Creasta. Celălalt sat, mai arătos, cum naiba îl chema c-am uitat, da, și doar baba mea-i de pe-acolo..., Dumnezeu s-o hodinească, da, ca să vezi... Malu îi zicea și parcă tot Malu a rămas.

— Știe lumea nemțește pe acolo ?

— Da' de unde ! Țărani din tată-n fiu, ce să facă dînșii cu nemțeasca ?

— Nu vă amintiți ? Două surori, la ocol, aici !, căpitanul îi arătă punctul pe hartă.

Paznicul dădu să se gîndească apoi renunță. Nu-și amintea nimic altceva decît doar că fusese prăpăd pe-acolo. Apoi, deodată îi îmbie :

— Să vă dau ceva să beți ? Am o apă rece și bună.

— Mulțumesc. O gură doar, că sîntem grăbiți, spuse căpitanul privind spre ciini. Paznicul, înțelegîndu-i temerile, îl liniști.

— Nu vă temeți. Dacă stați locului nu vă fac nimic.

Rămași singuri, Arșinel explodă.

— Am alergat degeaba ! Atîta muncă ! Hidrocentrala a schimbat toate datele problemei.

Căpitanul privea atent harta întinsă pe masă. Într-un tîrziu ridică ochii și spuse apăsat.

— N-am alergat degeaba. Știm unde era ocolul. Un prim punct cîștigat. Și unde s-au mutat satele. Alt punct cîștigat.

— Sau pierdut !

— Cît știm și nu orbecăim, cîștigat. Și încă ceva, mult mai important.

— Ce ?

— Lacul din jurnal.
— Lac de acumulare !
— Inexact !
— Inexact ? !
— Da. Urmăreşte relieful. Lacul de acumulare e obligat să se întindă pînă aici. Şi ce se vede mai la sud, cu albastru ? De ce n-ar fi lacul nostru ?

Arşinel nu-i răspunse. Privea zona arătată de căpitan pe hartă cu speranţa că Vanica a pus punctul pe i.

Paznicul se întoarse cu o cană mare de lut plină cu apă şi nişte pahare din sticlă groasă în care se vinde muştar la băcănie. Îi servi fără zgîrcenie, după care scoase de la sîn o butelcă brumărie, cu o licoare ce bătea spre negru, care-l făcu pe Arşinel să-şi schimbe pe loc părerea asupra vieţii în general şi particular. Doar căpitanul preocupat de alte chestiuni nu remarcă reala cauză a optimismului subit al subalternului său şi puse totul pe seama descoperirii ce tocmai o făcuseră.

— Şi Capră ?
— Ce-i cu el ?
— Să stea, aşa, singur cuc ?
— Cum adică ?
— Să-l invităm, ziceam. Să-i fac o strigare ?
— La ce ?, întrebă căpitanul.
— La...

Abia atunci observă căpitanul schimbarea în peisaj şi ameninţarea ce plana asupra şoferului Capră.

— Să-l chemăm, dar la un strop de apă !

Capră sosi la chemarea cunoscută a locotenentului major punînd cîinii în poziţie de luptă cu mult înainte de apariţie, la primele păcănituri ale moto-

rului supraturat în panta spre ocol. Paznicul liniști cîinii. Pe nebăgate de seamă apărură pe masa în jurul căreia se aciuaseră, un calup de brînză proaspătă și cîteva cepe moi, de apă, apreciate pînă și de căpitan. Doar șoferul Capră stătea într-un colț al mesei și nu se bucura după cum sperase Arșinel.

— Ce faci, nu ți-e foame ?

— Nu.

— Nici sete ?

— Mulțumesc, nu.

— Ești bolnav ?

— Nu.

— Atunci ce ai ?

— Sînt în timpul serviciului.

— Și noi unde sîntem ? !, întrebă intrigat locotenentul major. Unde ?

— Am necazuri.

— Cu mașina ?

— Nu, cu mine.

— Altă belea.

Căpitanul tocmai luase o bucățică mică de brînză cît o vitamina C și rămase cu ea deasupra limbii. Cum dialogul n-a mai continuat se hotărî s-o mestece. Încă două-trei „drajeuri", după care rupse colectivul din starea inactivă în care se afla cu tot murmurul de dezaprobare al locotenentului. La poartă, paznicul îi întinse mîna sănătoasă și-i zise :

— Văd că plecați. Nu v-am spus pentru că nu m-ați întrebat, dar acum vreo lună, poate mai bine, m-au mai vizitat doi domni ca dumneavoastră și tot de ocolul cu nemții m-au întrebat...

Căpitanul își ascunse cu greu mirarea.

— Nu le-am spus nimic. Nu s-au legitimat și dacă nu s-au legitimat... O făceau pe turiștii...

— Cum arătau ?, întrebă căpitanul.

— Apăi nu prea pot să vă zic. Bălăiori, oameni în toată firea. Unul părea mai înalt. El a vorbit tot timpul. Celălalt n-a scos o vorbă. Avea tot o hartă ca a dumneavoastră, dar parcă nu scria pe românește în ea... A, da, purta ochelari de soare. Au plecat îngînduraţi.

— N-aţi mai remarcat nimic la ei ?

— Drept să vă spun, m-am bucurat cînd am scăpat de ei... Și harta aceea... De vorbit, vorbea ca mine, era român, dar nu s-a legitimat... Eu, tovarășe, dacă cineva nu se legitimează...

— Cam ce vîrstă aveau ?

— Păi ăla de-a vorbit să fi fost cam la 55-60 de ani. Celălalt o ţîră mai tînăr. Avea părul mai lung de-și ascundea chelia cu el...

— Erau pe jos ?

— Nu, cu o mașină Dacia 1300.

— Ce culoare ?

— Galbenă... parcă galbenă...

— Mai era cineva în mașină ?

— Nu. Chelosul conducea.

— Încotro au luat-o ?

— Au urcat spre munte.

— Vă amintiţi cumva numărul mașinii ?

— Drept să vă spun, nici de culoare nu prea sînt sigur.

— Dar data mai exactă cînd v-au vizitat ?

— V-am zis. Cam o lună... Nu, luasem banii, deci mai mult, parcă într-o sîmbătă... Da, cam cinci săptămîni... Doamne, cum trece timpul !

Căpitanul nu-i mai puse memoria la încercare.

— Vă mulțumesc. Dacă vă mai amintiți cîte ceva, vă rog să mă sunați. Și dacă vă mai „vizitează" cineva interesat de ocol, să-mi dați imediat de veste...

Îi întinse o carte de vizită cu numărul său de telefon. Apoi își dădu seama de inutilitate. Ocolul n-avea telefon. Continuă :

— Oricum, găsiți o modalitate să mă informați. Din sat...

Se urcară în mașină. Paznicul îi petrecu cu privirea pînă se pierdură în depărtare. Arșinel îl provocă pe căpitan :

— Ai idee cine erau ?

— E evident. Chelosul era Ion Bălășoiu, celălalt Ioachim Moraru...

— Așa gîndeam și eu, comentă Arșinel și apoi reluă dialogul început cu șoferul Capră :

— N-am vrut să ne dăm în petic, dar arăți ca o ceapă degerată.

— Arăt cum sînt.

Atîta responsabilitate din partea șoferului era de neînțeles. O undă de interes din partea căpitanului îl făcu mai vorbăreț.

— O știți pe nevastă-mea, a'din'tîia ? Ne vedem din cînd în cînd, că am rămas prieteni. Are un frate care tot umblă după un transfer, de la unul Stamate. Știu chestia bine, că i-am ținut locul vreo cîteva ore într-o zi că avea de dus la dentist. Mă așez în scaun și aștept. Știți, ea e secretară.

„Cioc, cioc, se aude în ușă".

— Dumneavoastră ciocăniți așa ?, întreb pe omulețul din fața mea.

— Da. Aş dori cu tovarăşul... Mă înţelegeţi...

Nu înţelegeam nimic, persoana nu-mi făcea nici o impresie.

— E ocupat. Aşteptaţi ?

— Aştept, dacă nu inoportunez, n-aş vrea să vă inoportunez...

— În ce problemă ?

— Cum vă închipuiţi ? ! Cum să am eu o problemă cu tovarăşu' ? Tovarăşu' are minutele, ce spun eu, secundele, numărate. Nu mi-aş permite nici...

— Aveţi o cerere ?, îmi dau cu părerea.

— O, asta-i mai mult decît o problemă ! Cum să am eu, un om aşa ca mine, o cerere la tovarăşu' ? !

— Atunci ce doriţi ?

— O situaţie.

— Care situaţie ?

— Cerută de tovarăşul Stamate.

Parcă m-a electrocutat. Dacă ?

— Îl cunoaşteţi pe tovarăşul Stamate ?

— Mi-e rudă, mi-a spus la ureche.

— De aproape ?

— De sînge.

Am reacţionat pe loc.

— Serviţi o cafeluţă naturală ?, l-am întrebat privindu-l lung şi gîndindu-mă la cumnatu-meu.

— Una mică, ştiţi, la tovarăşu' Stamate am mai...

Bea cafele cu... Trebuie să atac, mi-am zis, şi imediat îi plasez chestia cu transferul.

— Am o cerere de transfer pe numele..., i-am spus numele, la tovarăşul Stamate. Serviciu contra... serviciu.

— N-aş vrea să mă înţelegeţi greşit, îmi zice. Adică eu, direct de sînge...

— Oameni sîntem, cît ?, pun întrebarea capitală.

— Cinci foi.

— Şi se rezolvă ?

— Pe loc.

— Dau foile şi primesc transferul ?, îl întreb cinstit.

— Exact, îmi răspunde fără nici o ezitare. Era omul meu ! N-am mai stat pe gînduri şi i-am scos sutele, ultimele pe care le aveam, şi i le-am numărat în palmă. A luat banii, i-a strecurat într-un buzunar şi apoi mi-a întins o hîrtie împăturită. Am luat-o şi să nu-mi vină să cred. Aprobarea de transfer o aveam în palmă. Nu mai înţelegeam nimic !

— Formidabil ! Cum de-aţi ştiut ?

— N-am ştiut.

— Cum n-aţi ştiut ? ! Aprobarea !

— Care aprobare ?

Simt că încep să mă înfurii. Tipul e prea de tot. Înţeleg discreţie, dar nici chiar aşa.

— De transfer, îi spun şi bat cu degetul în hîrtia ce-o ţin în mînă.

— Care transfer ?

— Pentru care v-am dat foile !

— Care foi ?, mă întreabă candid şi mă gîndesc dacă nu-i tembel.

— Pentru tovarăşul Stamate !

— Care Stamate ?

— Nu-l cunoaşteţi pe tovarăşul Stamate ? !

— Nu.

Simţeam că înnebunesc, îmi venea să-l iau la palme.

— Pînă aici ! Aprobarea e semnată de el ! Scrie clar, negru pe alb !

— Habar n-am despre ce vorbiți, îmi zice. Eu sînt curier, mi s-a dat să aduc o aprobare, am adus-o. Asta-i tot.

Mi-a luat piuitul. Pînă să-mi revin, ia-l de unde nu-i. Cînd a venit fosta mea nevastă, am priceput c-am dat banii degeaba. Aprobarea ieșise de mult. Doar o aștepta. Tipul știa și mă fraierise. De atunci nu-mi mai găsesc locul, termină șoferul Capră în hohotele de rîs ale asistenței.

— Măi Capră, tocmai ție ?, îl șicană Arșinel.

— Mie, ce să-i faci, nu vă mai spun că nevastămea, a'din'tîia, nici n-a vrut să audă de bani și acasă numai eu știu cum am îmbrobodit-o...

Între timp, mașina urca încinsă pe drumul nou dar plin de gropi de pe marginea lacului. Pînă la satele căutate mai erau mulți kilometri și urcușul devenise tot mai accentuat. Apoi drumul părăsi malul lacului și se încolăci ca un brîu în jurul muntelui spre vîrf. Privind în jos, lacul rămăsese departe, albastru închis sub mîngîierile soarelui. Brazi înalți străjuiau drumul de o parte și alta făcîndu-le călătoria mai ușoară la treceri peste prăpastii adînci și misterioase pe care le întîlneau în cale. Șoferul Capră era acum atent la serpentinele ce le urca și doar la încrucișările cu camioanele ce veneau din sus ca niște ghiulele, lăsînd în urmă nori de praf, își mai mișca buzele mărunt reținîndu-și cîte o sudalmă.

Urmăreau semnele indicatoare pe lîngă care treceau verificîndu-le cu însemnele de pe harta ce-o ținea întinsă pe genunchi.

Departe, dincolo parcă de munte, se vedeau risipite cîteva case țărănești pe lîngă care drumul

asfaltat ce-l urmau nu ajungea. La o bifurcație un semn îi abătu spre stînga pe un drum de țară neasfaltat aducîndu-l pe șofer în stare de fierbere.

— Măcar de-ar fi drumul bun !

Arșinel dădu din cap că e, și șoferul, după ce-l văzuse prin oglinda retrovizoare, apăsă hotărît pe accelerație luînd din cale din trei gropi una și săltîndu-i pe „locatari" ca pe „Valurile mării" la iarmaroc. Cînd și ultimul kilometru fu străbătut, ajunseră în satul căutat, Creasta, nume bine ales că parcă stăteau pe o creastă. Făcură cîțiva pași spre o casă mare, arătoasă, din apropiere. Nici țipenie de om nu se vedea prin sat și dacă n-ar fi fost ciinii să-i latre ar fi jurat că-i părăsit.

Bătură mult într-o poartă pînă un bătrîn înalt si cu părul lung și alb, coborît parcă de pe Columna lui Traian, catadicsi să le deschidă. Pesemne îi confundase că le zise :

— Nu v-ați dus la nuntă ? Ai mei au plecat cu toții.

Cînd ajunse în dreptul gardului, privindu-i atent, realiză confuzia :

— Apăi nu sînteți din sat ! Vă credeam feciorii Ioanei și chiar mă miram ce mai căutați pe-aici c-o știu plecată la nuntă de-aseară. M-am înșelat, după cum se vede, că nu mă mai ajută ochii cum trebuie...

Se ținea bine, drept și falnic ca un brad nins în creștet. Aștepta calm în fața porții ca străinii să-și explice prezența. Arșinel se apropie de bătrîn.

— Asta-i Creasta ?

— Asta-i.

— Nu pare locuită.

— Toată suflarea e la nuntă. Dacă n-aveam o scroafă să-mi fete... Nunţile pe-aici aşa sînt, cu căţel, cu purcel...

— Case noi... gospodării frumoase... N-ai vrea să ne inviţi să stăm în cerdac ? Am vrea să discutăm cu dumneata.

Bătrînul le deschise poarta poftindu-i înăuntru fără cea mai mică urmă de curiozitate, spre nedumerirea lui Arşinel, care, crescut la bloc cu cheia de gît, nu putea înţelege cum un bătrîn, într-un sat pustiu, deschide poarta la trei străini în putere şi-i poftеşte în curte fără măcar să se întrebe pentru ce.

Ajunşi în cerdac se aşezară pe o băncuţă care parcă-i aştepta. Bătrînul îşi puse mîinile pe piept, mîini mari şi muncite, care explicau chibzuiala din jur.

— Sîntem de la miliţie...

— Să fiţi sănătoşi.

— Mulţumim... Cum se chema satul înainte ?

— Pînă ne-au mutat îi zicea Porceşti. Acu-i spune Creasta, nu ştiu de ce, ăi ca mine tot Porceşti îi zic şi tot de porci ne ocupăm.

— Aţi făcut războiul ?

— Făcut, să nu fie cu supărare.

— Era un ocol silvic pe-aici. L-a inundat lacul de acumulare. V-aduceţi aminte ?

— Da... Era un ocol, mi-aduc aminte.

— Prin '44 au murit nişte nemţi acolo. Erau şi nişte femei la ocol. V-amintiţi ?

Bătrînul se gîndea. Aşteptarea îl chinuia pe Arşinel.

— Două surori ?

— Da... Şi ?

— Şi ce ?

— Mai trăiesc ?

— Una s-a prăpădit atunci... A doua mai trăieşte şi acum dar e aproape oarbă.

— E aici în sat ?

— Nu, e din Malu, unde-i nunta acum.

— Mergeţi cu noi, vă ducem pe' gratis, îl îndemnă Arşinel.

Bătrînul se uită la străini preţ de cîteva momente apoi se hotărî.

— Merg, c-a fătat şi totu-i în regulă, numai să mă primenesc.

— Dacă vă grăbiţi, vă aşteptăm.

Bătrînul se ridică şi intră în casă. Şoferul Capră murmură :

— Cînd voi ajunge şi eu ca el... aşa s-arăt.

— S-o crezi tu ! Ăştia au ştiut să trăiască. Cînd a fost de muncit, au muncit, cînd de distrat, s-au distrat. Muntele colea, aerul ce să mai vorbim... Nimic pe fugă, totul aşezat, la locul său... Nu ca noi... Cînd o să ajungi la 80 o să-ţi cînte broaştele-n palmă...

— Cum adică ?

— O să fii cu buricu-n sus.

Şoferul Capră n-apucă să mai comenteze perspectiva descrisă de Arşinel, că bătrînul se şi întorsese. Era acum îmbrăcat ţărăneşte, cu iţari şi cămaşă lungă strînsă de-un chimir lat peste care aruncase un pieptar de miel, frumos garnisit. Pe cap purta o cuşmă în garnitura pieptarului iar în picioare o pereche de ghete înalte, negre, aproape cizme, ce sclipeau de lustruite ce erau. Într-o mînă ducea o damigeană de vreo douăzeci de litri, fără nici un efort, iar în cealaltă patru căni de lut smălţuite, albastre, de vreo jumătate de litru fiecare.

Puse cănile pe masă și le umplu cu licoarea din damigeană.

— Cînd plecați la drum, totdeauna să-i trageți o dușcă pînă la fund, da vinul să fie de casă. Să vă dea Dumnezeu sănătate !

Ciocni cu toți și goli cana pe nerăsuflate. Căpitanul se opri după cîteva înghițituri, vinul era o bogăție, dar...

— Acu', dacă mergem la nuntă să-i mai tragem una, că dînșii-s cu cheful înaintea noastră și nu se cade să rămînem de dîrvală.

Cînd ajunse în dreptul căpitanului și-i văzu cana aproape plină se supără :

— Bea, omule, te văz cam pierit, ascultă la mine, sînt om bătrîn și n-am de ce să te mint. Dă-i în fiecare zi c-o cană de-asta și să vezi cum prinzi puteri... Ăi fi avînd vreo boală ? !

— Stomacul...

— Nici nu se poate leac mai bun ! Și la culcare să-i mai dai și c-o jumătate de litru de lapte, din cel gros dacă se poate, și-ntr-o lună te-mplinești !

Căpitanul îi urmă stingherit o parte din sfat, să nu fie cu supărare, și termină băutura din cană. Doar șoferul se retrase discret, nu că licoarea i-ar fi căzut greu, nici vorbă !...

Arșinel mai ciocni o cană la plecare, „să nu și-o ia bătrînul în cap", după care se urcară cu toții în mașină.

Satul Malu era pe partea cealaltă a muntelui, din vîrf se vedea în întregime, așezat mai spre poale și mai întins decît cel din care plecaseră, cu case tot arătoase.

Cînd se apropiară cam la cîteva sute de metri de sat se auziră chiuituri și acorduri muzicale. În

dreptul primei case opriră mașina spre mirarea bătrînului.

— Nunta-i mai încolo, zise, arătînd cu mîna o casă cu pridvor, acoperită cu țiglă, cam spre mijlocul satului.

— Vă mulțumim pentru ajutor, dar nu mergem la nuntă.

— Nu mergeți ? !

— Avem o problemă de rezolvat, continuă Arșinel, care-l simțea pe bătrîn tocmai pe sufletul său.

— Orice treabă poate să aștepte... Cînd avem cîte o nuntă toată lumea lasă treaba... Așa-i de cînd mă știu...

Căpitanul preluă ștafeta simțindu-l pe Arșinel înclinat să-i dea dreptate bătrînului.

—V-am ruga să ne spuneți unde stă. Vrem s-o vizităm.

— Numai de n-o fi la nuntă.

— Spuneați că nu mai vede.

— De văzut, așa-i, dar aude.

— Încercăm, poate-i acasă...

Bătrînul coborî maiestos din mașină, din locul din față de lîngă șofer, după ce mai întîi pusese jos, în colb, damigeana ce-o ținuse tot drumul între picioare să nu se răstoarne. Se uită în stînga, se uită în dreapta.

— Mara, acolo stă !, le zise, arătînd o casă pe o uliță laterală. Instantaneu, Arșinel și căpitanul se priviră semnificativ. În sfîrșit o legătură directă între caseta scriitorului și realitate. Bătrînul îi mai îmbie la plecare :

— Poate vă răzgîndiți. La noi nunțile țin trei zile, nu face să nu veniți. S-ar bucura cu toții de oaspeți.

— Mulțumim de invitație... O să vedem...

Bătrînul le strînse mîna, apoi luă damigeana și se depărtă sub privirile admirative și nostalgice ale celor rămași.

Cu mașina neambalată opriră în fața casei arătate de bătrîn. Bătură în poartă, dar afară de un cîine nu se arăta nimeni. Cînd erau pe cale să-și piardă speranța, o femeie dreaptă și slabă, cu un băț în mînă cu care urmărea drumul, ieși înspre poartă.

— Cine-i ?

— Oameni buni.

— Pe-aici nu-s decît oameni buni. Cine sînteți ?

— Am vrea să credem, prieteni. Nu ne cunoașteți. Sîntem de la miliție...

— Bine că nu de la nuntași ! C-au mai fost vreo doi după mine să mă ducă acolo. Poftiți, cîinele nu vă face nimic, doar latră.

Intrară grăbiți în curte luîndu-se după femeie, care, curios, nu arăta a bătrînă deloc. Cînd ajunseră în casă, îi pofti să se așeze pe unde-ar putea. Se mișca sigur în camera în care se aflau, cu pat înalt și plin de perne și perțuțe de toate formele și mărimile. După ce îi simți pe toți așezați se lăsă și ea pe un scaun cu spătar înalt. N-arăta mai mult de 50 de ani.

— Vă numiți Mara ?, începu căpitanul.

— Mara Postelnicu.

— De cînd vă căutăm.

— Chiar așa ? !

— Exact. Vizita noastră s-ar putea să nu vă facă plăcere. O perioadă tristă... În timpul războiului...

Mara Postelnicu primi şocul în plin. Un tremur îi cuprinse mîinile şi Arşinel sări s-o sprijine să nu cadă din scaun.

— Nu vă facem nici un rău !, continuă căpitanul. Vrem doar să ştim ce s-a întîmplat atunci la ocol.

Bătrîna se retrase încetişor din mîinile lui Arşinel, se îndreptă în scaun şi rămase mută, privind un punct imaginar.

— Nu vă mai aduceţi aminte ?

Nici un răspuns. Căpitanul insistă.

— Au murit oameni, e imposibil să nu vă amintiţi !

Nu mai vorbea. Îşi ţinea buzele strînse, buze mari, cărnoase încă.

— De curînd au mai murit doi... S-ar putea ca şirul să nu se încheie aici. Chiar nu doriţi să ne ajutaţi ?

— Eraţi două surori. Nemţii au ocupat ocolul şi au decis să se predea armatei române. Cînd totul se hotărîse au sosit alţi nemţi şi lucrurile s-au schimbat. Trei români i-au somat să se predea şi au fost luaţi prizonieri. Doi au evadat cu ajutorul dumneavoastră. Ne interesează să ştim ce s-a întîmplat cu al treilea ! Atît...

Mara Postelnicu se sculă de pe scaun şi se îndreptă spre fereastră. Apoi pe lîngă perete se opri lîngă un scrin de pe care apucă o fotografie înrămată.

— Ea e Anica, soră-mea mai mare... Au împuşcat-o. Eu i-am ajutat să fugă, dar ei au crezut că ea. Murise neamţul ce-i păzea. Îl lovise cu o armă în cap unul din cei doi care fugiseră. S-a lăsat împuşcată, salvîndu-mă pe mine...

Ultimele cuvinte se auziră slab, ca un murmur.

— Celălalt român ?, insistă căpitanul după cîteva momente de pauză.

— Cel de le spusese ?

— Da.

— L-au luat nemții cu ei... Un trădător... De la el aflaseră noii veniți de hotărîrea nemților cantonați la noi de a se preda românilor... Mare lucru că n-am înnebunit atunci...

— Știți nemțește ?

— Cîteva vorbe... Am fost suplinitoare într-un sat săsesc...

— După plecarea nemților n-a mai rămas nimeni în viață ?

— Doar eu. A doua zi, au chemat-o pe Anica și dusă a fost... N-am văzut cum s-a întîmplat, dar după un timp s-au auzit focuri de armă. Din ce în ce mai multe. Am înțeles. Se împușcau între ei. Au murit... și de-o parte și de alta... Spre amiază l-au luat pe românul ăla și au plecat. Mă ascunsesem în pivniță. Cînd spaima mă mai lăsa, mă urcam pe un butoi și mă uitam prin răsuflătoare.

— Unde-au plecat ?

— La vale, spre lac. Mă așteptam s-o ia invers, să treacă munții...

— Care lac ?

— Lacul de la vale de ocol.

Căpitanul căzu brusc pe gînduri. Apoi se ridică și privi fotografia. Era așa cum și-o imaginase. O altă Mară, tînără și plină de viață, cu zîmbet deschis și privirea limpede.

Bătrîna primi fotografia înapoi. O pipăia cu mîinile...

I-au strîns mîna în tăcere în întunericul ce începuse să pună stăpînire pe cămăruța în care se aflau.

A rămas mai departe în scaunul drept și înalt retrăind amintiri ce i-au marcat toată viața, în timp ce pe obrajii uscați două lacrimi mari și cristaline alunecau nestingherite spre bărbie. De afară se auzeau strigături de viață lungă și casă de piatră. Ciinele, simțindu-i prieteni, se gudura la picioarele lor parcă ar fi vrut să-i oprească lîngă stăpînă..

În dreptul ușii, căpitanul îi mai puse o întrebare.

— V-a mai vizitat cineva în legătură cu ocolul ?

Bătrîna părea că se gîndește.

— Nimeni. Parcă nici n-a trăit vreodată... Așa de tînără...

Căpitanul aproape că regretă întrebarea pusă. Ciinele începu să latre. punînd pe seama căpitanului supărarea din glasul stăpînei.

CAPITOLUL XXI

Mașina aluneca în voie pe asfaltul ud, spălat de ploaia torențială ce abia se terminase. Vila Limpedea rămase mult în dreapta, în timp ce vehiculul își continuă drumul încă vreo douăzeci de kilometri.

Aveau acum un plan stabilit în detalii. Episodul înregistrat pe casetă de Ioachim Moraru se dovedise a fi real și căpitanul se grăbea să facă ur-

mătoarea mutare. Vasile-apă-Dulce îi însoţea urmărind împreună cu Arşinel o linie punctată de pe harta ce-o consultau ori de cîte ori drumul nou, construit pentru hidrocentrală, lua direcţii nebănuite.

La un moment dat Arşinel dădu comanda stop şi şoferul Capră opri Dacia la liziera unei păduri. Tăcut şi îngîndurat, căpitanul se dădu jos din maşină făcînd cîţiva paşi printre copaci. La vreo sută de metri un drum de căruţe străbătea pădurea spre nord.

— Crezi că poţi să... ?

Şoferul Capră mai făcu cîţiva paşi pe drumeag şi nu se arătă deloc încîntat de perspectivă.

— Cîţi kilometri să fie ?

— Vreo şapte.

— Dacă n-ar fi plouat... Ştiu eu, la nevoie o mai împingem.

— Îmbarcarea !, ordonă căpitanul şi echipajul se porni imediat.

Maşina scîrţîia din toate amortizoarele, drumul era denivelat şi moale, plin de ochiuri de apă acoperind gropi cărora nu le bănuiai adîncimea. Roţile se afundau în clisa de dedesubt făcînd înaintarea din ce în ce mai anevoioasă. După cîteva sute de metri, un copac, rupt de vîntul ce precedase ploaia şi căzut exact de-a curmezişul drumului, îi făcu să se oprească vreo jumătate de oră pînă l-au mutat din drum.

— O ploaie ne-ar mai trebui ! se lamentă şoferul Capră, privind prin geamul lateral norii negri şi ameninţători ce se adunau pe cer.

În cîteva minute totul se întunecă în jur. Din lateral se porni un vînt puternic care îndoia copacii

tineri spre pămînt. Maşina înainta din ce în ce mai greu. Un fulger înălbi instantaneu totul din jur. Tunetul care a urmat le-a înfundat urechile. Apoi din nou fulgere şi trăsnete. Jocuri de lumini şi umbre care schimbau total peisajul. Tunetele se amplificau mereu şi ploaia, se revărsa în valuri, făcînd inutile ştergătoarele de parbriz. Cădeau din cer tone de apă, transformînd drumeagul într-un pîrîu. Cu volanul strîns în mîini, şoferul apăsa pe accelerator într-o dispoziţie teistă, îngrozit de perspectiva unei împotmoliri. Natura îşi demonstra forţa, ploaia cădea necontenit, roţile maşinii intrau adînc în valuri iar farurile aprinse abia puteau să marcheze drumul între două fulgere. Nivelul apei creştea cu fiecare sută de metri parcurşi. Maşina trosnea, tîrîndu-se dintr-o groapă în alta, căpătînd poziţii curioase pe înălţimi nebănuite sub şuvoiul de apă prin care îşi croia drum !

Nimeni nu spunea nimic, toţi urmăreau lupta ce-o dădea şoferul cu stihiile.

Copacii zăriţi la lumina fulgerelor păreau din ce în ce mai deşi şi mai subţiri. Curînd, drumul se îngustă, făcînd ca apa de dedesubt să ajungă pînă la jumătatea roţilor. Era o minune că maşina mai înainta în aceste condiţii. O pînză de apă continuă acoperea pămîntul din jur făcînd şi mai greu detectabil drumul. Motorul trăgea din răsputeri, supraturat pentru viteza a doua în care-l ţinea şoferul. Vizibilitatea era aproape nulă şi nimeni nu mai spera că, în aceste condiţii, vor putea să ajungă la destinaţie.

Ploaia cădea în continuare masiv, nici un semn nu părea să indice vreo îmbunătăţire, totul era din ce în ce mai întunecat.

La o schimbare de direcţie se produse inevitabilul. Roata directoare de pe partea dreaptă intră într-o groapă pînă peste butuc şi cu toate sforţările şoferului prinse să patineze în loc aruncînd în spate noroi.

— Numai cu boii mai ieşim de aici !, spune necăjit Arşinel.

Nimeni nu-l contrazise, situaţia părea fără ieşire.

Brusc, aşa după cum irupse, ploaia dădu semne de oboseală. O spărtură printre nori lăsă la iveală o pată albastră, luminată de soarele ce se mărea continuu. Ultimii stropi căzuţi făceau cercuri mari, concentrice, în apa care se scurgea clipocind pe sub maşină. Lumina reveni peste tot şi copacii prindeau iar forme definite.

Şoferul Capră puse comanda în marşarier şi încercă noi manevre. Spre surprinderea tuturor reuşi să mişte maşina din loc, scoţînd roata din groapa în care căzuse, după care, ocolind-o, îşi continuă drumul.

În faţă, copacii se răreau, orizontul se deschidea treptat şi după cîteva sute de metri maşina se opri pe malul unui lac.

— De ajuns am ajuns cum-necum, comentă Vasile-Apă-Dulce, dar de băgat în apă n-o să mă pot băga imediat. Să se mai limpezească, acum nu se vede nimic.

— Cît crezi că trebuie să aşteptăm ?, întrebă Arşinel.

— O oră cel puţin.

— Numai bine să stabilim locul, spuse căpitanul şi coborî din maşină direct în noroiul din jur, nepăsător la comentarii, urmat de Arşinel, cu harta în

mînă. Făcură cîţiva paşi pe malul lacului, pe iarbă, unde picioarele se afundau mai puţin.

— Unde crezi că e locul ?, îl iscodi Arşinel.

— Profesorul a urmat cursul unei ape pînă a ajuns la lac. Să găsim cursul, altul decît ăsta de pe drumeag, şi-o să fim aproape de ţintă. Propun să ne despărţim aici. Eu o iau într-o parte şi tu în cealaltă. Peste aproximativ o oră ne întîlnim în acest punct. E clar ?

— Numai dacă construcţia hidrocentralei şi lacul de acumulare n-au schimbat cursurile de apă de pe aici.

— N-avem altă soluţie.

S-au despărţit conform planului, lăsîndu-i pe şofer şi scafandru să-i aştepte.

După o oră, murdar şi obosit, Arşinel se reîntoarse la maşină. Vasile-Apă-Dulce îşi pregătea echipamentul. Îl întrebă :

— Ai noutăţi ?

— Am. Căpitanul ?

— Nu s-a întors încă.

— Să-l claxonăm. Am găsit pîrîul şi presupun unde e locul căutat de noi. Totul corespunde cu harta.

— Dacă mai e vreunul ?

— Asta-i acum ! De ce s-avem numai ghinioane ?

Se apropie de maşină şi claxonă de două ori.

Peste vreo zece minute apăru şi căpitanul şi cum rezultatele sale erau nule se hotărîră să urmeze indicaţiile lui Arşinel.

Şoferul Capră scoase din maşină barca pneumatică făcută pachet, iar Vasile-Apă-Dulce îşi luă echipamentul după care părăsiră maşina luînd-o pe drumul arătat de Arşinel.

Soarele strălucea acum puternic pe un cer albastru străbătut de vinișoare alburii, ultimele rămășițe ale norilor istoviți. Drumul era greu, pămîntul moale și cleios îl făcea și mai insuportabil. După vreo jumătate de oră de mers Arșinel se opri și, după el, toată coloana. În față, un pîrîu de munte supradimensionat se vărsa în lac făcîndu-le înaintarea imposibilă.

Căpitanul privi pe harta întinsă de Arșinel.

— Oprim aici !, le zise și fiecare lăsă instantaneu pachetele din mînă exact pe malul lacului.

Nici o barcă nu se zărea pe apă, nimeni nu bătea coclaurile din apropiere, ca, de altfel, pe tot drumul nu se întîlniră cu vreo față omenească.

Vasile-Apă-Dulce băgă mîna în apa lacului și o scoase nemulțumit. Clătină din cap de cîteva ori cu fața spre căpitan în semn că „merge, dar ar fi putut să fie și mai bine." Apa era mîloasă, mai ales înspre partea de vărsare a pîrîului unde se opriseră, dar scafandrul spera să se mai limpezească în următoarele minute pînă totul va fi pregătit pentru scufundare.

Arșinel și șoferul Capră se pregăteau să umfle barca pneumatică calculată pentru trei persoane a 75 kilograme. Atmosfera era suprasaturată de vapori și se făcu pe nesimțite cald.

Operațiunile pregătitoare decurgeau în bune condițiuni și barca căpăta încet-încet forma cunoscută. Căpitanul scrută întinderea de apă din fața sa stabilind un prim punct pentru scufundare. Trecuseră mulți ani de la întîmplarea „povestită" de profesor, dar prin împrejurimi nimic nu părea schimbat de mîna omului și aveau toate otivele să creadă că vor da de lada scufundată de nemți.

Cîteva momente de efort din partea şoferului Capră, care se schimba la pompă cu Arşinel, şi barca fu gata pentru lansare. Vasile-Apă-Dulce o pipăi cunoscător şi apoi, mulţumit, începu să-şi îmbrace costumul de scufundător. Rămaşi în slipuri, căpitanul şi Arşinel se pregăteau pentru operaţia ce urma.

Lăsată la apă, barca săltă uşor sub greutatea celor doi şi se desprinse de mal cîţiva metri. Cu vîslele, Arşinel readuse barca într-o poziţie convenabilă scufundătorului, după care Vasile-Apă-Dulce coborî cu buteliile în barca acostată de şoferul Capră, rămas pe mal.

...Vîslele se mişcau ritmic şi ambarcaţiunea se apropie de locul indicat de căpitan. La un semn, Arşinel se opri din vîslit şi Vasile-Apă-Dulce, echipat complet, cu buteliile în spate, se aruncă în apă. În larg, apa părea limpede şi albastră. Scafandrul dispăru imediat în adîncul de sub el, făcînd valuri ce legănau barca.

Trecură minute în şir, priveau spre apă încordaţi dar nimic nu dădea vreun semn că ar fi cineva acolo. De pe mal, şoferul Capră le urmărea agitat mişcările. După vreun sfert de oră, undeva, departe, apăru Vasile-Apă-Dulce. Arşinel vîsli şi-i ieşi în întîmpinare. Scufundătorul se prinse cu mîna de marginea bărcii şi-şi scoase masca.

— E mîl mult. Mi-am stabilit nişte repere, dar trebuie s-o iau metodic. Cum mişc ceva de pe fund se agită totul şi nu se mai vede nimic în jur. Dacă zona e bine aleasă, în vreo trei scufundări o „parcurg“ în întregime.

— Dacă a intrat în mîl datorită greutăţii ?

— Tocmai din cauza asta sînt obligat să merg la rasul mîlului. Răscolind, pierd imediat din vizibilitate...

Își potrivi masca și se făcu nevăzut din nou în apă.

— Bine că nu s-a plîns de frig.

— Are tot timpul s-o facă, adăugă căpitanul care avea o experiență proprie în materie.

Soarele ardea acum nemilos pielea albă și neobișnuită cu asemenea tratament a căpitanului, sub privirile ușor ironice ale lui Arșinel, mai bronzat și mult mai bine făcut. O stare de moleșeală datorată căldurii îi deconectă de la obiectivul urmărit, acum atît de aproape. Departe, pe mal, șoferul Capră se bălăcea cu picioarele în apă gîndindu-se la mașina sa Dacia, la noroaiele străbătute și la urmele lăsate.

Vasile-Apă-Dulce apăru din apă pe neașteptate. Căpitanul se uită, gest reflex, la ceas. Trecuseră zece minute. Arșinel vîsli spre scufundător. Presimțea noutăți favorabile. Cînd barca ajunse în dreptul său, Vasile-Apă-Dulce își scoase masca.

— Am găsit-o ! E mai bine de jumătate afundată în mîl. Mă cobor din nou. Țineți capătul corzii cu care am legat-o. Cînd smuncesc de coardă, înseamnă că sînt gata și voi începeți să trageți.

— Ce greutate să aibă ?

— Nu-mi dau încă seama. E plină de „verdețuri", o să ne chinuim pînă o s-o desfacem.

— S-ajungem noi pînă acolo și-o să vedem. Căpitanul preluă capătul nailonului și scufundătorul urmînd coarda se afundă spre ladă. Așteptarea nu dură mult, coarda se întinse conform semnalului sta-

bilit şi căpitanul începu să tragă de ea, trecîndu-i-o lui Arşinel aşezat în partea opusă pentru contrapondere. Barca se cabră uşor înspre partea căpitanului, dar rămase stabilă şi coarda trecea prin mîinile lor adunîndu-se la picioarele lui Arşinel.

În sfîrşit momentul aşteptat. Vasile-Apă-Dulce se ivi din adîncuri ghidînd spre barcă lada căutată. Coarda se micşora neîncetat, apropiindu-se. Ajuns lîngă barcă, Vasile-Apă-Dulce împinse lada lîngă căpitan, apoi îşi scoase rezervoarele aruncîndu-se între ei.

Lada, nu prea mare, din metal, părea ruginită sub mîlul ce se scurgea de pe ea în barcă. Căpitanul avea deja dubii privind etanşeitatea sa.

Arşinel vîsli spre mal unde şoferul Capră îi aştepta nerăbdător.

Trecerea lăzii din barcă pe pămîntul încă umed se făcu fără probleme. Întoarcerea la maşină luă şi timp şi efort, lada sporindu-şi într-un fel kilogramele cu fiecare metru cîştigat prin noroiul semizvîntat de soarele ce începuse să coboare spre asfinţit.

CAPITOLUL XXII

Ana Radulian radia de fericire. Suferise pentru „maestru" şi-i ţinuse pumnii cu toată puterea. Acum, cînd se întorsese cu lada, nimeni nu mai punea la îndoială supoziţiile căpitanului, dar nu întotdeauna fusese aşa.

După ce lada trecuse prin mîinile specialiştilor înainte de a fi deschisă, nu detectaseră nimic primejdios, aşteptau nerăbdători momentul cînd capacul ruginit urma să se dea deoparte.

Căpitanul urmărea neliniştit operaţiunile. Trecuseră şaisprezece zile din momentul despărţirii de la Vila Limpedea şi, recunoştea, lucrurile decurseseră mai bine decît spera.

Acum aştepta dovezile cerute de colonel. Palpabile şi originale.

Cu un scîrţîit sinistru capacul se desprinse de ladă sub loviturile plutonierului major Moţonea. Priviră înăuntru. Cîteva automate nemţeşti, cu ţeava scurtă, în stare înaintată de degradare. Dintr-un buzunar metalic interior, iniţial etanş, dar acum pătruns de rugină, scoaseră cîteva legitimaţii militare, aproape ilizibile. Nimic altceva.

Căpitanul deschise o legitimaţie. O privi cîteva momente apoi o puse la loc, pe birou.

— Să le trimiteţi lui Paraschiv, pentru reconditionare. Să facă tot ce-i posibil. Altfel am lucrat degeaba.

Îngîndurat, Arşinel ieşi din birou îndreptîndu-se spre atelierul Foto.

A doua zi, spre seară, căpitanul era în posesia legitimaţiilor retuşate şi copiate de Paraschiv. Arşinel îi urmărea reacţiile, ca întotdeauna în momente de maximă încordare.

— A meritat atîta efort ?

— A meritat. Mai întîi avem o confirmare, să zicem aşa, şi din partea opusă... O premisă necesară ca nimeni să nu mai pună la îndoială urmarea din jurnalul profesorului. Apoi, ştim acum exact mobi-

lul morții lui Ioachim Moraru... Și a lui Ion Bălășoiu... Știm... Dar încă nu înțelegem...

— Încă ?

— Da.

— Nimic din ceea ce presupusesem inițial. De ce atîta înverșunare pentru o ladă atît de inofensivă ?...

Răsfoia legitimațiile privindu-le fotografiile. Figuri colțuroase de oameni tineri... Chiar copilandri. Deodată se opri asupra unei fotografii anume. Broboane de sudoare îi înfloriră pe frunte. Simțind ceva deosebit locotenentul major se apropie de Vanica. Îi întinse legitimația. Arșinel o analiză îndelung, cu atenție și nedumerire.

— Nimic ?

— Deocamdată, nu.

— Fotografia !, aproape țipă căpitanul.

Arșinel o mai privi o dată. Fără rezultatul așteptat de căpitan.

— Nu se poate ! Sper că nu greșesc. Fă un efort !

Arșinel se simțea umilit. Apoi, deodată mîinile începură să-i tremure în timp ce o paloare îi cuprinse fața. Îi întinse legitimația căpitanului, articulînd cu mare greutate :

— Dumnezeule !... Amintirile ucid... Cum ne-am înșelat oare ?... Ce vom face acum ?

Căpitanul, revenit din uimirea ce-l cuprinsese, apăsă pe butonul soneriei. Ana Radulian apăru în cadrul ușii.

— Du-o la Tehnic. Cere-le o identificare între aceste două fotografii. (Îi mai dădu o fotografie scoasă dintr-un plic din biroul său.) Și, mai ales, con-

tinuă, să se grăbească ! Într-o oră să fie gata ! Trimite-l apoi la mine pe plutonierul Moţonea. Nu mai avem dreptul să scăpăm nimic din ochi !, concluzionă căpitanul, adresîndu-se de astă dată lui Arşinel.

Îmbujurată de emoţia pe care i-o insufla vecinătatea căpitanului, Ana se prezentă cu referatul de la Tehnic exact într-o oră, aşa după cum i se ceruse. Căpitanul parcurse hîrtiuţa întocmită de Tehnic şi se dezlănţui :

— Nici o certitudine ! Numai banalităţi ! Aştia nu-şi asumă nici o responsabilitate ! Lasă totul numai pe noi ! S-ar putea să fie aceeaşi persoană... S-ar putea !... Nu, domnilor, e aceeaşi persoană ! N-am nici un dubiu ! E aceeaşi...

Ana Radulian îl privea cu uimire. Îi descoperea valenţe noi, pe care nu le bănuia şi era fericită. Poate avea şi un pic de inimă... („E de lemn... Se ofileşte de dorul lui şi nu ridică măcar capul s-o privească în complet... Şi ce sîni ! Doamne, mai bine să mă uit spre picioare, nu, zău, mai bine spre altă parte... Ce alură ! Nu, cel mai bine să mă gîndesc la fotografia de pe legitimaţie, naiba s-o ia ! Atîta alergătură... O fi oare aceeaşi persoană ? !...")

În timp ce Arşinel era frămîntat de astfel de probleme profesionale, căpitanul citea, pentru a zecea oară, referatul întocmit de Tehnic. Cînd ridică capul de pe hîrtie, era mult mai hotărît.

— Mergi din nou la ei. Spune-le că nu sînt mulţumit. Nu sînt deloc mulţumit !

— Le-au pus şi la raze..., replică Ana Radulian.

— Le-au făcut şi „radioscopie" ?, interveni ironic Arşinel.

Plutonierul major se înroşi, dacă, în general mai era posibil, dar căpitanul trecu peste insolenţa întrebării, scutindu-l pe plutonier de unele explicaţii tehnice pe care, evident, nu le stăpînea.

— Ţine legătura cu Moţonea.

— Am înţeles, ţin legătura...

— Procurorul Papazisi ?

— Neschimbat. I-am dus personal raportul preliminar. După ce l-a răsfoit s-a oprit la concluzii. Mi-a zis că, citez, „dacă n-am înnebunit şi continuăm pe linia asta o să înnebunească el..." A mai zis...

— Spune.

— Nu, nu e cazul.

— Ba da, e cazul.

— Cu voia dumneavoastră. Eu v-aş fi scutit.

— Mă rog, continuă !

— „Dacă rataţi. Evidenţa populaţiei vă aşteaptă !"

— Nu-i nimic, mănîncă lumea o pîine şi acolo...

— Cum e posibil ? !, se lamentă Arşinel.

— Orice-i posibil !

— Chiar şi maiorul Ionescu, continuă plutonierul, care înţelegea uneori mai multe decît lăsa să pară.

— Maiorul Ionescu ? !

— Da. Cînd i-aţi cerut să vă trimită un scafandru, mi-a zis personal că...

— Nu e cazul să continuaţi... Să nu denigrăm superiorii...

Plutonierul părea că se sufocă. Un nod îi blocă coardele vocale. Cu ultimele puteri se răsuci şi pă-

răsi pe căpitan într-o dispoziţie care ar fi putut fi vecină cu disperarea dacă un gînd n-ar fi consolat-o. Căpitanul era evident sănătos şi în puteri.

„Aiurea ! Să nu denigrăm superiorii... Mai bine afla ce-a zis", gîndea Arşinel.

CAPITOLUL XXIII

La două zile după descoperirea lăzii, la cererea căpitanului, Arşinel trimise cîte o invitaţie „locatarilor" de la Vila Limpedea pentru prezentare la Sediu într-o zi de sîmbătă de sfîrşit de septembrie.

Fusese invitat chiar şi doctorul Untu pentru care căpitanul avea deja o slăbiciune, după episodul cu placheta cu insulid, dar în prezenţa căruia nu spera, invitaţia lăsîndu-i doctorului opţiunea largă de a nu o onora. Spre surprinderea căpitanului, doctorul Untu nu numai că dădu curs invitaţiei, dar sosi cu mult înainte de ora menţionată, punînd în încurcătură pe căpitan prin întrebările puse :

— Te decorează ?

— Poftim ? !

— Atunci te înalţă în grad ?

— Nu e cazul.

— Atunci pentru ce ?

— Pentru continuare.

— Lasă gluma, care continuare ?

— Cazurile pe care le-am închis atunci. Am găsit noi elemente şi o altă urmare...

Pretextînd unele treburi urgente, căpitanul se retrase în biroul său de lucru lăsîndu-l pe medic într-o stare totală de nedumerire.

Cînd ora înscrisă pe invitaţii se repetă pe cadranul ceasului electric din biroul căpitanului, Claudiu Vanica îşi făcu apariţia în camera de primiri din Sediu urmat de Arşinel şi de Ana Radulian.

Erau prezenţi cu toţii şi îl priveau întrebători. Evenimentele de la Vila Limpedea se estompaseră, păreau mai odihniţi şi mai siguri pe ei. Cristina Savu ocupase un loc exact în stînga tînărului Moraru, pentru a sublinia o relaţie stabilă fără echivoc. Clara Bălăşoiu, frumoasă şi distins îmbrăcată, strecură o undă de gelozie în inima plutonierului major, preocupat să-şi găsească un loc potrivit pentru stenograma ce urma s-o facă. Gherasim Piticu şi avocatul Sever Adrian ocupau loc la o masă într-o latură a camerei la care doctorul Untu se ataşase fără încuviinţare.

Ana Radulian îşi potrivea creioanele iar Arşinel îşi număra în gînd gumele de mestecat primite de la un prieten întors recent din Grecia.

* * *

...„De ce ne-o fi chemat ? Mai au oare dubii ? Totul a fost aranjat perfect... Nu există crimă perfectă... Am citit asta de multe ori... E poate adevărat. Dar există şi crime nedescoperite... Poate mai au nevoie de detalii... Sigur, detaliile ce-mi convin... N-am nici un motiv să disper... Am admis doar că voi trece prin asta ! E normal... O ultimă barieră ...spre libertate. Prostii, libertatea e pentru inocenţi... Doar orgoliul mă mai ţine la suprafaţă...

Orgoliul de-a susține că logica mea e mai tare! Atît!... Aș fi putut să ajung departe... De ce mă mint oare? Pentru că n-am tăria să recunosc... Nu, asta niciodată! Mai bine mort... O am la mine... Martor nedespărțit al atîtor gînduri. Toate acțiunile le-am dus fără ezitare la capăt, gîndindu-mă că n-am să dau socoteală nimănui... Doar să mișc limba, apoi să strîng cu dinții... Acum îmi dau seama. În asta constă, de fapt, superioritatea mea. Nu mă mai poate nimeni condamna. M-am condamnat singur, de mult... Doar o mișcare... O singură mișcare... Fără nici o ezitare."

...Arșinel scoase o casetă din buzunar și făcu semn căpitanului că poate să înceapă. Vanica se ridică în picioare. Părea calm și sigur pe sine.

— De la ultima noastră întîlnire s-au petrecut evenimente care ne-au obligat să vi le aducem la cunoștință. Pentru înțelegerea lor vă propun mai întîi să ascultăm o casetă pe care am găsit-o printre lucrurile lui Ioachim Moraru și căreia nu i-am acordat în întregime importanța necesară la Vila Limpedea.

Făcu un semn și Arșinel apăsă un buton al casetofonului din fața sa. După cîteva acorduri muzicale, se auzi vocea lui Ioachim Moraru. Căpitanul urmărea reacțiile invitaților în timp ce Ioachim Moraru parcurea evenimentele din 1944. Toți păreau transfigurați. Chiar și Arșinel, care ascultase caseta de mai multe ori, era pătruns încă o dată de dramatismul situațiilor evocate de Ioachim Moraru. Cînd caseta parcurgea ultimii metri și vocea scriitorului făcu loc din nou unor acorduri muzicale, Arșinel opri casetofonul. O tăcere nefirească

se lăsă în încăpere. Nimeni nu dădea semne că ar fi înţeles ceva din cele auzite. Căpitanul interveni imediat :

— E vocea lui Ioachim Moraru. O întîmplare petrecută în toamna anului 1944. Nu e ficţiune nici un cuvînt din cele ce aţi auzit. Am mers pe firul jurnalului. Profesorul a existat, ocolul a existat, fetele la fel. Şi Ică şi seminaristul... Din păcate, şi nemţii... Jurnalul imprimat pe casetă este o urmare a întîmplărilor descrise de Ioachim Moraru în cartea sa „Atunci s-a născut ziua", pentru care am găsit şi manuscrisele. Continuarea n-am aflat-o însă decît în varianta imprimată pe casetă. După plecarea de la Vila Limpedea ne-am pus totuşi de mai multe ori întrebarea de ce crimele pe care le anchetăm s-au petrecut în acelaşi loc şi aproape în acelaşi timp, astfel încît să fie reciproce ? S-ar putea răspunde : întîmplarea. S-a întîmplat ca Bălăşoiu să-l ucidă pe Moraru exact în perioada de timp cînd şi Moraru şi-a propus să-l ucidă pe Bălăşoiu. S-a întîmplat ! Poate fi o explicaţie. Numai că eu nu cred în „întîmplări"...

— De ce ?, spuse avocatul. Necesitatea îşi croieşte drum pe calea întîmplării. După cum i-aţi descris şi pentru asta cer scuze prietenilor mei, erau un impostor şi un şantajist şi pînă la urmă şi criminali. Într-un fel... e bine că s-a întîmplat aşa. Necesitatea...

— Necesitatea ? ! Dar era necesară moartea lui Ion Bălăşoiu ? Era necesară moartea lui Ioachim Moraru ? Evident, mă refer la o necesitate socială. Nu, nu era necesară. Necesitatea redusă la scara unui individ sau unui grup de indivizi, e însă altceva...

— Mă rog, spuneam doar așa, din punctul meu de vedere...

— Ziceam că nu cred în întîmplare. Și pentru că nu cred, trebuie să admitem existența unei terțe persoane care a montat acest spectacol al crimei. Un regizor... Cineva care a avut grijă ca omorurile să se petreacă într-o anumită zi și nu în alta, și, mai mult decît toate, care a știut exact cînd vor avea loc fiecare din ele ! Care a cunoscut că unul este impostor și celălalt șantajist, care a știut totul ! Cine e acest om ? Aceasta este întrebarea la care urmează să-i dăm răspunsul. ACEST OM SE AFLĂ PRINTRE NOI...

Căpitanul spusese ultimele cuvinte foarte încet. Erau ca o chemare stranie spre ajutor. Se simțea în privirile asistenței un moment de regret. Fiecare va fi din nou bănuit. Căpitanul sesiză situația nefavorabilă în care se afla și reluă energic :

— Mai sînt încă întrebări fără răspuns în anchetă. De pildă, de ce numai costumul lui Ion Bălășoiu avea inițialele proprietarului inscripționate pe el, cînd toate celelalte erau nemarcate ? De ce tocmai acela ? N-am găsit decît următorul răspuns : pentru ca noi să ne dăm seama că Ion Bălășoiu nu s-a înecat, că a fost asasinat ! După cum au decurs evenimentele Ioachim Moraru nu avea acest interes ... „Trebuia“ să vedem această crimă. Să descoperim și criminalul ! Totul plecînd de la două inițiale... I. B. Apoi tot jocul. Crimele reciproce... Mecanismul lor care închidea complet cazul... Totul se includea în „schemă“ afară de înregistrarea pe care ați ascultat-o... Un element pe care regizorul nu-l deținea...

— Prea multe presupuneri, interveni avocatul. Nimic concret, palpabil. În calitatea mea de avocat al familiei, am datoria să protestez. Nu puteți continua astfel. E inuman.

— Asta e cuvîntul. E inuman. Dar crima e umană ?

— Nu, desigur că nu. Dar pentru a susține existența unui regizor, așa după cum spuneți, sînt necesare elemente, fapte. Recunosc o anumită, repet, o anumită ordine în logica dumneavoastră, dar, ca avocat, nu mă pot opri la ea. Unde sînt faptele ? Cred că e cel puțin riscant să continuați așa.

— E adevărat. Pentru moment am vrut să înțelegeți, deocamdată teoretic, existența unei terțe persoane participantă la crimele de la Vila Limpedea.

— De aici și pînă la cele concluzionate e o cale foarte lungă !

— Nu chiar atît de lungă. Am impresia că ne aflăm aproape de punctul final. Dacă nu vă supărați, aș vrea să pun cîteva întrebări doamnei Clara Bălășoiu.

— Dumneavoastră conduceți ancheta, faceți ce doriți, spuse avocatul.

Clara Bălășoiu, care ascultase cu interes crescînd cele spuse de căpitan, intrată deodată în miezul discuțiilor, se ridică involuntar în picioare. Sînii i se mișcau sacadat, într-un ritm și cu o amplitudine făcute să întrerupă orice logică.

— V-aș ruga să-mi spuneți unde erați în august anul trecut, mai precis pe 25 august ?

Întrebarea veni neașteptat. Clara Bălășoiu făcea eforturi să-și revină din surpriză. Pînă la urmă izbuti și răspunse destul de calmă :

— Dacă memoria nu mă înşeală şi cred că nu puteţi avea prea multe pretenţii, anul trecut în august eram acasă la Bucureşti.

— Vă înşelaţi, sigur vă înşelaţi ! Nu puteaţi fi la Bucureşti !

— De ce nu puteam fi ?

— Pentru că nimeni pînă acum n-a putut fi în două locuri în acelaşi timp...

— Ce vă face să credeţi că eram în altă parte ?

— O anumită fotografie pe care aţi făcut-o la Mamaia, pe plajă. Recunoaşteţi ?

Avocatul Sever interveni energic :

— Unde vreţi să ajungeţi cu întrebările astea ?

Căpitanul nu-i răspunse. Se întoarse iar spre Clara :

— Să vă reîmprospătez memoria. Soţul vă era plecat pe mare. Cîteva zile eraţi liberă să faceţi ce vreţi. Vă doreaţi un singur lucru : să fiţi alături de cel ce vă este drag. Pentru întîlnire vă deplasaţi la Mamaia. Unde trebuia să fiţi în acest timp, domnule avocat ?

— Sînteţi insinuant. Eram la Ploieşti, dacă asta vă ajută la ceva !

— Mă ajută, răspunse căpitanul. Priviţi această fotografie ce poartă data de 25 august, făcută, repet, la Mamaia. Nici un dubiu. Dumneavoastră împreună cu Clara Bălăşoiu. De ce încercaţi să ascundeţi acest lucru ?

Avocatul aruncă o privire rapidă asupra fotografiei şi înţelese că nu mai avea nici un rost să nege în continuare.

— Dacă logica după care vă conduceţi vrea să-şi găsească un ţap ispăşitor în mine, vă înşelaţi. Întrebările pe care le puneţi nu ţin seama de nici cel

mai elementar bun simț și n-au legătură cu ancheta ce-o desfășurați. Nu vă mai pun însă răbdarea la încercare și recunosc cele ce spuneți. Eram împreună cu Clara pe plajă la Mamaia. Ne-am fotografiat împreună. Poate o și iubesc, dacă vă interesează...

Clara Bălășoiu interveni supărată.

— Ady, nu trebuia...

— Ba da, altfel omul acesta o să mă scoată complice, instigator la crimă !

Căpitanul era mulțumit. Tensiunea se ridicase. Tocmai ce-și dorise. Un prim pas fusese făcut. După o pauză, lăsată intenționat, reluă imperturbabil :

— Aveți perfectă dreptate. Nu sînteți complice, d-le Sever Adrian. Nu, complice nu sînteți. Ne-am convins. Sînteți chiar criminalul ! I-ați omorît pe amîndoi...

Cuvintele căpitanului rostite rar și apăsat căzură ca o bombă.

— Pentru c-o iubesc pe Clara l-am omorît pe Ion ? ! Am înnebunit oare cu toții ?

— N-am înnebunit. Mă bazez pe fapte, pe logica lor, cum spuneați într-o ocazie similară. Atunci m-am condus după faptele pe care mi le-ați strecurat în cale după cum ați dorit, ajungînd forțat la concluziile dumneavoastră... Astăzi situația s-a schimbat.

— Argumente, vă rog, nu vorbe grele !, replică avocatul suprinzător de calm după acuzația ce i se adusese.

Căpitanul remarcă schimbarea ce se produsese deodată în atitudinea avocatului datorată unui efort de voință deosebit și reluă imediat :

— Nu pentru c-o iubiți pe Clara i-ați ucis ci pentru alte rațiuni, domnule oberleutnent Wilhem Hirschel !

Avocatul rămase țintuit în scaun păstrîndu-și în continuare calmul, făcîndu-l pînă și pe Arșinel să se îndoiască pentru moment de cele spuse de căpitan.

— D-le oberleutnent, ce-ați zice dacă v-aș arăta legitimația dumneavoastră din timpul războiului ? Cu numele înscris pe ea încă vizibil ? Desigur v-ați mai schimbat, mușchii obrajilor au mai cedat, dar, totuși, aceeași persoană...

— Aveți imaginație...

— L-ați ucis pentru că erau pe cale să descopere lada... O ladă de care depindea existența dumneavoastră. Ei sperau averi depozitate în ea dar oberleutnentul Hirschel știa ce conține... I-ați distrus jurnalul să nu mai dăm de fir... A rămas înregistrarea... Ioachim Moraru era un om prevăzător... V-ați ascuns atîția ani, ați făcut o facultate, o carieră... Totul se plătește pînă la urmă... L-ați omorît pe soldatul acela pe malul lacului pentru a scăpa de ultimul martor... Și pe românul de la ocol l-ați lichidat... Îl chema Ică, adică Costică sau Constantin. I-ați preluat identitatea... De fapt vă numiți Sever Adrian Constantin... Vi se spune Ady, niciodată Ică... Prea riscant... Vă amintiți o replică din înregistrarea scriitorului : „Mă credeți imbecil ? Sînt dezolat pentru ce va urma...“.

— Ce-i cu asta ?

— Sînt singurele vorbe pe care le-ați spus în românește. Pentru că știați încă de pe atunci limba română...

— Fabulații ! Nu sînt persoana la care vă referiți, n-am fost niciodată ofițer în armata germană

și n-am ucis pe nimeni ! Unde vreți să ajungeți cu presupunerile ?

— Departe, domnule avocat, pentru că într-adevăr ați urmat facultatea după război. Studentul Sever Adrian Constantin, cam tomnatic, e drept, dar ca mulți alții, întîrziați din cauza războiului... Nimeni nu și-a dat seama de impostură... Atunci, în ceasul al doisprezecelea, v-ați gîndit că singura șansă să scăpați era să vă lepădați de uniforma aceea...

— Răbdarea mea e proverbială... Nimic nu-i adevărat în ce susțineți. Vă aflați pe un drum greșit...

Căpitanul îl întrerupse brutal.

— Mă aflu pe drumul bun. Revin la Vila Limpedea. După ce ați pregătit scenariul ați trecut la punerea sa în aplicare. În timp ce-l dezbrăcați pe Ion Bălășoiu aveați placheta la dumneavoastră. I-ați lipit degetele lui Ion Bălășoiu pe ea... Un pas... Apoi ați marcat inițialele lui pe costum. Al doilea pas. Cînd m-ați văzut, m-ați subapreciat și ați crezut că n-o să descopăr tocmai ceea ce doreați să descopăr. Ați început să-mi sugerați conflictul. Tensiunea ce se crease între Ion și Ioachim. Urma să fac numai legătura. M-ați „condus" să înțeleg cum s-au produs crimele... V-ați creat tot felul de alibiuri... Nici un fir nu ducea la dumneavoastră... Ați făcut însă o greșală...

— În sfîrșit ceva palpabil. Sper că măcar acum vom avea parte de ceva concret.

Avocatul aruncă o privire spre Clara. Jinduia după o încurajare, Clara nu-i răspunse însă și avocatul lăsă capul în jos, îmbătrînit deodată.

— Pe placheta acuzatoare amprentele lui Ion Bălășoiu le-am găsit pe partea exterioară. După

ce-am găsit legitimaţia am revizuit tot cazul. Dacă prea sigur de scenariu aţi neglijat un amănunt? Specialiştii noştri au desprins cele două foiţe de aluminiu ale plachetei şi le-au cercetat în interior. Deşi trecuse atîta timp, dispunem azi de mijloace moderne, într-un lăcaş au descoperit o amprentă. O singură amprentă... Volute identice cu ale dumneavoastră. ...Astea sînt faptele... Puteţi să le găsiţi o altă explicaţie ?

Avocatul nu răspunse imediat. Închisese ochii lăsînd între pleoape doar o linie subţire. După cîteva momente murmură aproape pentru sine :

— E o înscenare... Am şters toate amprentele... Şi, de altfel, nici o amprentă nu rezistă mai mult de 24 de ore... N-aveţi nici o dovadă... Aş putea să neg în continuare dar nu mai am nici o dorinţă să trăiesc... Clara mă mai ţinea în viaţă... Am privit-o adineaori, în timp ce-mi spuneaţi lucruri cunoscute şi am înţeles că totul a luat sfîrşit în această cameră în care am intrat conştient că mi se poate întîmpla orice. Cineva mă urmăreşte permanent de cîteva zile. E omul dumneavoastră, presupun. Nu v-am subapreciat nici un moment. Scenariul, cum l-aţi denumit, era complicat. Dar tocmai asta îl făcea credibil. Dacă n-aş fi ascuns legitimaţia în 44 n-aţi fi ajuns niciodată la mine. Atunci mai speram într-o întorsătură favorabilă a războiului...

— Cum l-aţi omorît pe Bălăşoiu ?

— L-am aşteptat încă de dimineaţă spre malul celălalt al lacului. Împreună doar stabileam zonele ce le vom explora în timpul pescuitului. Aveam costumul la mine, ascuns în maşină. Cînd a ajuns, era deja singur. Se grăbea spre moarte... I-am tăiat fur-

tunul, așa după cum v-ați dat seama. După ce am montat la loc capătul tăiat, l-am lăsat pe fundul lacului. Cînd toți se precipitau pe mal, am revenit în vilă și am pus costumul la locul său fără să mă observe cineva. I-am sugerat lui Ioachim unde să-l caute. L-a găsit. Făcea parte din scenariu... Pentru această crimă n-aveți nici o dovadă... Dar o recunosc... N-aștept nici o clemență. În timp ce mă acuzați îmi încheiam deja socotelile cu viața... Un fir mă mai ținea, cînd s-a rupt...

— Cînd a început să vă bănuiască ?

— E o poveste lungă. Pe Ioachim Moraru l-am cunoscut întîmplător... Întîmplarea... Avea un proces cu un intermediar căruia îi vinduse un tablou și care nu-și achita ratele de plată conform înțelegerii. Un proces de duzină. S-a oprit la mine și mi-a cerut să-l asist în calitate de avocat. A cîștigat acțiunea și am rămas, într-un fel, prieteni. M-a invitat chiar acasă la el. M-am dus deși eram un singuratic și evitam întotdeauna orice relație în afara profesiei mele. Un principiu pe care-l respectasem pînă atunci cu sfințenie. Și, totuși, m-am dus de mai multe ori... Îmi vorbea de activitatea sa de scriitor, de cărțile publicate. Vorbea frumos, avea idei. Chiar prea multe... Odată mi-a citit cîteva pagini dintr-un jurnal al său de front pe care intenționa să-l publice. L-am ascultat împietrit. Cunoșteam multe din întîmplările descrise. Mi-a trebuit să fac apel la toată stăpînirea mea de sine să nu mă trădez dar fără să reușesc pe deplin pentru că s-a oprit din lectură și m-a întrebat dacă nu mă simt bine. I-am răspuns că, dimpotrivă, totul e în ordine. N-a mai continuat. Și-a strîns hîrtiile și intempes-

tiv, mi-a pus întrebarea dacă am făcut războiul. Aveam fabricată, desigur, o variantă. I-am debitat-o neutru... N-a mai insistat. A renunţat la acest subiect pentru multă vreme. Apoi au început îndoielile... Evenimentele de la ocol îmi rămăseseră proaspete în minte. Nu le puteam uita niciodată... Treceam în revistă pe românii fugiţi atunci şi care, teoretic, mai puteau fi în viaţă şi nu găseam nici o asemănare cu scriitorul... Încet, încet, am început să înţeleg : mă minţise. Jurnalul nu-i aparţinea.

Cu această certitudine în minte am făcut pasul următor fără ezitare. Doream să citesc jurnalul în întregul său... O forţă străină de mine care mă domina m-a împins să-i caut prin hîrtii... Am găsit un moment, la cîteva luni după aceea, cînd am rămas singur în camera sa de lucru. Am dat de jurnal imediat. M-am aplecat asupra sa şi l-am citit pe nerăsuflate. Spre sfîrşit, pe cînd ajunsesem la un pasaj care demonstra, negru pe alb, că existase un martor, neluat de mine în calcul, a revenit, neaşteptat, şi m-a surprins cu jurnalul în mînă. N-a zis nimic, dar din ziua aceea mă privea altfel. Mă suspecta... Ştiam şi de ce : bănuia că mi-am dat seama că jurnalul nu-i aparţine. Exact ce era mai rău... Putea să facă pasul şi să mă întrebe cum mi-am dat seama. Să mă întrebe multe...

Între timp o cunoscusem pe Clara. O sete de viaţă pe care nu mi-o recunoşteam şi pe care o credeam secată pentru totdeauna a reînviat în mine... N-a durat mult că totul s-a năruit deodată. Forţată de Ioachim Moraru, Clara s-a căsătorit cu Ion Bălăşoiu. N-a fost greu să-mi dau seama de cauza adevărată... Ion Bălăşoiu îl şantaja pe Ioachim Moraru.

Au trecut luni de zile. Datorită Clarei continuam să-i vizitez. Episodul cu jurnalul părea uitat. Ioachim Moraru era cuprins acum de pasiunea pescuitului subacvatic. Am intrat și eu în joc. Înțelesesem imediat că pescuitul e doar un paravan. Ioachim și Ion căutau de fapt lada din jurnal, pe care o bănuiau plină de comori. O idee pe care o urmăreau frenetic, care îi schimbase total.

Din jurnal nu reieșea însă exact locul în care fusese scufundată lada și o luaseră metodic. Se apropiau. Vă dați seama că nu-i puteam lăsa s-o descopere decît acceptînd distrugerea mea. Evenimentele s-au precipitat. Într-o scurtă excursie cu Ioachim, ne-a prins noaptea pe drum. Am desfăcut cortul și am rămas pe cîmp. Eu cu el... Era un om inteligent... Am avut o noapte agitată, probabil că am vorbit prin somn. Dimineața, pe cînd ne sorbeam cafeaua, m-a întrebat dacă vorbesc limba germană. I-am răspuns că știu cîteva cuvinte... Mi-a replicat că dădeam ordine prin somn în limba germană.

...Curînd după această întîmplare aveam să mă conving că lucrurile stăteau chiar mai rău decît credeam. Mi-a dispărut o hartă. O hartă militară nemțească... Singura legătură directă cu trecutul la care nu renunțasem...

O aveam ascunsă în casă în spatele unui tablou. Eram sigur că Ioachim mi-o luase. Cum a ajuns acolo aveam să aflu de la el cîteva săptămîni mai tîrziu.

Ioachim îi mărturisise lui Ion bănuielile sale referitoare la mine. Ion s-a oferit să facă o percheziție pe cont propriu în locuința mea. A făcut-o ca un profesionist dar n-a găsit nimic. Cînd era pe punc-

tul să părăsească camera s-a oprit să admire tabloul. Apoi l-a întors pe dos. A scos cartonul din spatele picturii şi a dat de hartă. Cu Ioachim au cercetat-o şi au ajuns la concluzia că era exact pentru zona în care presupuneau scufundată lada. Din fericire, însemnarea cu locul unde scufundasem lada o ştersesem de pe hartă... Devenisem astfel un om important pentru ei, singurul în stare să-i conducă la ladă... Pentru că nu ştiau încă cine sînt, m-au abordat direct. Am negat totul... Mi-au cerut să mă explic. Le-am spus că habar n-aveam de existenţa hărţii, că am cumpărat tabloul prin '55... Nu m-au crezut. Ioachim m-a ameninţat că mă va da pe mîna autorităţilor dacă nu cooperez cu ei la găsirea lăzii... Nu-i interesa cine sînt, ce-am făcut, îi interesa doar lada ! Să-i ajut să intre în posesia ei ! Păreau scoşi din minţi şi i-am crezut în stare să-şi ducă ameninţările pînă la capăt. N-avea rost să mai continui... Le-am promis cooperarea cu condiţia să nu-mi pună întrebări. Nu mi-au pus. Aveam nevoie de timp să-mi adun gîndurile... Apoi i-am condus la lacul pe care-l ştiţi. Mi-am pus planul în aplicare... Două crime reciproce...

În seara morţii lui Ioachim i-am furat jurnalul. Îl avea întotdeauna cu el. N-am prevăzut că mai exista şi înregistrarea... Asta de fapt m-a pierdut şi v-a condus la mine...

— Clara Bălăşoiu ne-a sugerat s-o ascultăm, remarcă căpitanul.

Avocatul o privi lung. Clara începuse să plîngă uşor. Continuă, consumîndu-şi ultimele resurse de energie. Vorbea fără să se grăbească, alegîndu-şi cu grijă cuvintele.

— M-am născut în România, la Sighişoara. Înainte de război am fost bursier în Germania. Fiind încartiruit la castelul Köpenick m-am încadrat în formaţiunile paramilitare germane „Hitler Jugend" împreună cu alţi bursieri. Războiul m-a prins în Germania în uniformă SS. M-au trimis în România... A, da, o precizare : pe Ică nu l-am omorît eu... Unteroffizierul Müller...

— Angela Mitu ?, întrebă căpitanul.

— Totul e adevărat aşa cum v-am spus. Ca avocat am auzit de cazul său. Nu-l cunoşteam dar îi reţinusem numele. Mi-a trebuit mult timp să fac legătură... După ce mi-a dispărut harta, mi-am căutat şi eu „argumente". Am făcut şi unele investigaţii. Printre avocaţi se aud multe. I-am spus lui Ioachim ce hram poartă... În ultima clipă m-am hotărît să vă spun şi dumneavoastră pentru a completa cadrul dorit de mine... O premisă necesară...

Căpitanul se întoarse spre Arşinel. Îi confirmă că înregistrase toată mărturisirea. Doar o clipă de neatenţie. Gherasim Piticu sări de pe locul său şi-l pocni pe avocat cu furie sălbatică.

— Cel mai bun prieten al meu ! Singurul meu prieten... Ticălosule !

Arşinel sări peste masă şi dintr-un salt cuprinse braţul lui Gherasim. Cu greutate l-au scos din cameră. Prea tîrziu. Oberleutnentul Wilhem Hirschel se chircise în scaun. În dreptul gurii îi apăruse o spumă albă. Arşinel îi deschise maxilarele. Între dinţi se vedeau sfărîmături mici de sticlă.

EPILOG

Toamna era în floare, frunzele căpătaseră culori de basm şi vîntul adia răcoritor.

În Parcul Libertăţii căpitanul Claudiu Vanica şi plutonierul major Ana Radulian priveau un grup de porumbei ,agitat de cîteva fărîmituri de pîine aruncate de un copilaş îmbrăcat în bleu, pentru care mersul mai avea încă necunoscute.

— Totul acum pare simplu... Atîţia ani... A trăit printre noi... Uneori sîntem orbi cu toţii...

— Nu vă necăjiţi, s-au mai văzut cazuri. În R.D.G., un criminal de război urmărit în cîteva ţări s-a ascuns mai bine de treizeci de ani. Şi reţineţi un detaliu.

— Care ?

— Era şchiop.

...Porumbeii zburau în cecuri largi pe deasupra copacilor, apoi reveneau liniştiţi pe asfalt şi-şi continuau căutarea chiar în vecinătatea lor, sub privirile mirate ale copilaşului.

— În R.F.G., alte exemple, continuă Ana Radulian. Nu citiţi presa ? E plină de cazuri asemănătoare. Pentru mine alta e întrebarea. Chestia cu amprenta din interiorul plachetei. Avea dreptate ?

— Da...

...Copilaşul în bleu renunţase la expectativă şi se repezise spre porumbei cu dorinţă vizibilă de a pune mîna pe ei. Porumbeii nu acceptau însă atîta intimitate şi-şi întindeau aripile părăsind locul în grabă.

— A fost necesar ?

— Există momente cînd nu putem evita asemenea situaţii. După cum ştii, fotografia din ladă nu putea constitui o probă. Dar eu eram sigur că e el. Arşinel la fel. Fără să-i spun, a ajuns la acelaşi rezultat. Totul se explica numai dacă acceptam această premisă. Aveam nevoie de mărturisirea sa în faţa atîtor martori.

—Dacă n-aţi fi găsit lada ar fi scăpat ?

Căpitanul nu răspunse imediat. Copilaşul în bleu îi trecu aproape printre picioare.

— E bine că am găsit-o..

...Lîngă un chioşc cu răcoritoare se opri un ciclist de trei ani. Plictisit de porumbei, copilaşul alergă împleticindu-se spre el. Puse mîna pe ghidonul bicicletei punîndu-l în încurcătură pe proprietar. Biciclistul încercă să-i desfacă mîinile într-o manieră proprie. Stare conflictuală. Copilaşul nu cedează, biciclistul priveşte în jur după ajutor. Cum nimeni nu pare să i-l acorde îşi ia soarta în propriile mîini şi îi dă un pumn în cap copilaşului în bleu. Război. Din două locuri diferite apar instantaneu două mămici în preajma vîrstei optime cerute de expansiunea demografică. Păreau cu puterile complet refăcute după naştere că plutonierul major, deşi în afara orelor de serviciu, se văzu obligat să intervină oficial. Căpitanul asistă nepăsător la desfăşurarea ostilităţilor. Finalul îl amuză :

— Vezi-ţi de treabă, cucoană, ce te bagi între copiii noştri ?

Ana Radulian reveni stînjenită. Căpitanul o luă de braţ şi parcurseră împreună toată esplanada pînă la debarcader. Atîta tandreţe o copleşi şi aproape se bucura de incidentul de mai înainte care-i dă-

duse o ocazie veritabilă căpitanului să-şi aducă aminte de existenţa feminină din preajma sa.

„...E toamnă... Am citit în toate statisticile că procentul cel mai mare de căsătorii în ţara noastră se înregistrează toamna... Cine ştie, poate în toamna asta am noroc...“

La braţul său, Ana Radulian păşea uşoară, aproape că zbura..

Redactor : ELENA CHIRIAC
Tehnoredactor : MIHAI BUJDEI

Apărut 1985. Format 70 x 100/32. Coli tipo 7. Bun de tipar la 27.IV.1985. Editura Junimea, str. Gheorghi Dimitrov nr. 1
IAȘI — ROMÂNIA

Tipărit sub cd. 5010/1985, la
INTREPRINDEREA POLIGRAFICA
BACĂU
str. Mioriței nr. 27

JUNIMEA

IAȘI-ROMÂNIA

Lei 8,50